

มาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน

ร้อยตำรวจเอก ชัยยุทธ อินแสน

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2559

**Measures to Prevent Breach of Bail Contract
in the Investigation Procedure**

Pol.Capt. Chaiyuth Insaen

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Laws in Criminal Law and Criminal Justice

School of Law

Sukhothai Thammathirat Open University

2016

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ   มาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน
ชื่อและนามสกุล   ร้อยตำรวจเอก ชัยยุทธ อินแสน
วิชาเอก   กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม
สาขาวิชา   นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ลาวัลย์ หอนพรัตน์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2560

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ลาวัลย์ หอนพรัตน์)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุมาศ ชัดเงางาม)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว่ำอิสระ มาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน
ผู้ศึกษา ร้อยตำรวจเอก ชัยยุทธ อินแสน รหัสนักศึกษา 2584001313 ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ลาวัลย์ หอนพรัตน์ ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

การศึกษาคั่นคว่ำอิสระนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ประวัติ และงานวิจัยเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน ศึกษาหลักกฎหมายของไทยเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ศึกษาวิเคราะห์ปัญหามาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทย เสนอแนะแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ มีบทบัญญัติที่ชัดเจน ครอบคลุม และสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

การศึกษาคั่นคว่ำอิสระนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิจัยเอกสารจากข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรา วิทยานิพนธ์ เอกสารทางวิชาการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต รวมทั้งเอกสารอื่นที่เป็นประโยชน์ ต่อการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า มาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอแก่การป้องกันการผิดสัญญาประกัน กล่าวคือ ในส่วนของมาตรการป้องกันก่อนผิดสัญญาประกัน ไม่มีบทบัญญัติกำหนดลักษณะของความผิดที่สามารถประกันตัวผู้ต้องหาได้ไว้อย่างชัดเจน ไม่มีบทบัญญัติให้ระบุเงื่อนไขว่าผู้ต้องหาจะไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และยินยอมให้เพิกถอนหนังสือเดินทางระหว่างได้รับการประกันไว้ในสัญญาประกัน ไม่ให้โอกาสผู้เสียหายโต้แย้ง ขอบททวนหรืออุทธรณ์คำสั่งอนุญาตให้ประกันในชั้นพนักงานสอบสวน ในส่วนของมาตรการหลังผิดสัญญาประกัน ไม่มีมาตรการบังคับคดีเมื่อผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน ไม่มีมาตรการลงโทษผู้ประกันที่มีเจตนาให้เกิดการผิดสัญญาประกัน หรือมีส่วนรู้เห็นในการกระทำผิดสัญญาประกันของผู้ต้องหาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงได้เสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้มีบทบัญญัติที่สอดคล้องกับผลการศึกษา และประเด็นปัญหา ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ เพื่อสร้างมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ มาตรการป้องกัน การผิดสัญญาประกัน ชั้นพนักงานสอบสวน

Independent Study title: Measures to Prevent Breach of Bail Contract in the Investigation Procedure

Author: Pol.Capt. Chaiyuth Insaen; **ID:** 2584001313; **Degree:** Master of Laws;

Independent Study advisor: Lawan Hornopparat, Associate Professor;

Academic year: 2016

Abstract

This independent study aims to: study concepts, theories, history and research concerning the measures to prevent breach of bail contract in the investigation procedure, study principle of Thai law concerning the measures to prevent breach of bail contract in the investigation procedure comparing with foreign countries law, analyze the measures to prevent breach of bail contract in the investigation procedure problem of Thai law, provide guideline for amending the measures to prevent breach of bail contract in the investigation procedure of Thai law.

This independent study is a qualitative research with the way researches a document from all data that relate such as, textbook, thesis, academic publications, data from electronic media and other documents.

The study found that the measures to prevent breach of bail contract in the investigation procedure, according to the criminal procedure code, are still insufficient. In the part of the preventive measures before breach of bail contract, there is no provision of the law to clearly prescribe the types of the offenses that can be used to bail an accused. There is no provision of the law on specifying the conditions where an accused cannot interfere with the evidences, will not cause any other dangerous and consents the passport to be withdrawn during the period of bailment stipulated under such bail contract, or not providing victim a change to argue review or even appeal an order to bail in investigation procedure. For the measures after the breach of bail contract, there is no such measure to execute the case when the breach of bail contract arises in the investigation procedure, no measure to punish a bailman who has an intention or conspires to breach the bail contract of the accused. To solve these mentioned problems the writer would like to propose to amend or augment the provisions in criminal procedure code in order to provide effective measures to prevent breach of bail contract in the investigation procedure.

Keywords: Measures to prevent, Breach of bail contract, Investigation procedure

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงบริบูรณ์ด้วยความกรุณา อนุเคราะห์เป็นอย่างยิ่งของผู้มีพระคุณ และบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายท่าน ซึ่งผู้ศึกษาขอกล่าวขอบพระคุณดังต่อไปนี้

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์จิตรา เพียรล้ำเลิศ รองศาสตราจารย์ชนินาฏ ลีดส์ รองศาสตราจารย์ลาวัลย์ หอนพรัตน์ และอาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ อาจารย์ที่ปรึกษาในการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ โดยท่านอาจารย์ ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าทั้งในและนอกเวลาราชการ ให้คำปรึกษา แนวคิด ถ่ายทอดประสบการณ์ การใช้ภาษาทางวิชาการที่ถูกต้อง ให้กำลังใจ รวมทั้งคำชี้แนะเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำเอกสารการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ให้มีความถูกต้อง เชื่อมโยง และมีลักษณะเป็นการศึกษาค้นคว้าอิสระที่มีประโยชน์ในทางวิชาการ สอดคล้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จนกระทั่งบรรลุผล เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ภายในระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ คณาจารย์ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำตลอดมา

ชัยยุทธ อินแสน

ตุลาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	5
3. ขอบเขตการศึกษาวิจัย	6
4. นิยามศัพท์เฉพาะ	6
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
6. ระเบียบวิธีวิจัย	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี ประวัติ และงานวิจัยเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน	8
1. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการกำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน	8
1.1 แนวคิดตามปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	8
1.2 แนวคิดตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	9
1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการโต้แย้ง ขอบททวน หรืออุทธรณ์คำสั่ง ของเจ้าพนักงานและศาลในคดีอาญา	11
1.4 ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม	12
1.5 ทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม	12
2. ประวัติการกำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน	13
2.1 ประวัติการกำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในต่างประเทศ	13
2.2 ประวัติการกำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในประเทศไทย	14
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน	17
บทที่ 3 หลักกฎหมายของไทยและต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการ การผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน	22
1. หลักกฎหมายของไทยเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน ในชั้นพนักงานสอบสวน	22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	22
1.2 หลักกฎหมายที่เกี่ยวกับมาตรการป้องกันก่อนการผิดสัญญาประกัน	24
1.3 หลักกฎหมายที่เกี่ยวกับมาตรการป้องกันหลังผิดสัญญาประกัน	27
1.4 ภาพรวมการประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทย	30
2. หลักกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน ในชั้นพนักงานสอบสวน	31
2.1 หลักกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการป้องกันก่อนผิดสัญญาประกัน ...	31
2.2 หลักกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการป้องกันหลังผิดสัญญาประกัน ...	44
2.3 ภาพรวมการประกันตัวในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจของต่างประเทศ	48
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหามาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน	50
1. วิเคราะห์ปัญหามาตรการป้องกันก่อนผิดสัญญาประกัน	50
1.1 วิเคราะห์ปัญหาการกำหนดลักษณะของความผิดที่สามารถประกันได้ ในชั้นพนักงานสอบสวน	50
1.2 วิเคราะห์ปัญหาการกำหนดข้อความบังคับที่ต้องมีระบุในสัญญาประกัน	53
1.3 วิเคราะห์ปัญหาการโต้แย้ง การขอทบทวนหรืออุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับการประกัน	56
2. วิเคราะห์ปัญหามาตรการป้องกันหลังผิดสัญญาประกัน	59
2.1 วิเคราะห์ปัญหาการบังคับตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน	59
2.2 วิเคราะห์ปัญหาการกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกัน	61
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	64
1. บทสรุป	64
2. ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	77
ประวัติผู้ศึกษา	134

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 3.1 ภาพรวมการประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทย	30
ภาพที่ 3.2 ภาพรวมการประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ ของเทศนิวยอร์ก	48
ภาพที่ 3.3 ภาพรวมการประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ ของประเทศออสเตรเลีย	49

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สืบเนื่องจากเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหา ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาอันเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ในชั้นพนักงานสอบสวนผู้ต้องหาดังกล่าวจะถูกควบคุมตัวไว้ระหว่างสอบสวน อันเป็นการดำเนินการทางกฎหมายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน โดยเจ้าพนักงานของรัฐ การควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ระหว่างสอบสวนดังกล่าวย่อมเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งเมื่อพิจารณาตามหลักสิทธิมนุษยชนสากลอันได้แก่ ปกัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ต่างก็ได้มีบทบัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญาให้มีสิทธิได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่า มีความผิดตามกฎหมาย และมีสิทธิได้รับการประกันตัวเพื่อต่อสู้คดี แต่อย่างไรก็ตาม หลักสิทธิมนุษยชนสากลดังกล่าว มิได้มุ่งมีบทบัญญัติมุ่งให้ความคุ้มครองเฉพาะสิทธิของผู้ต้องหาไว้แต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ได้มีบทบัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายให้มีสิทธิได้รับการเยียวยาความเสียหายในทางอาญาอันมีประสิทธิภาพจากศาลที่มีอำนาจ ควบคุมคู่กับสิทธิของผู้ต้องหาด้วยเช่นกัน

เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา และผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรมตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่ฉบับปีพุทธศักราช 2540 จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ฉบับปัจจุบัน จึงได้บัญญัติรับรองสิทธิผู้ต้องหาในคดีอาญาให้มีสิทธิได้รับการประกันตัวเพื่อต่อสู้คดี ได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่มีความผิด การควบคุมหรือคุมขังให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี โดยกำหนดว่าการไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ¹ และในขณะเดียวกันก็ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองผู้เสียหายซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ ให้สามารถใช้สิทธิทางศาล ในการดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหา และได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐ² โดยบัญญัติให้รัฐมีหน้าที่

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29

² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 25

ต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด³ โดยบทบาทของรัฐในการดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ การฟ้องคดีอาญาต้องมีตัวจำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล⁴ และกรณีที่ต้องหาพยานหลักฐานประกันในชั้นพนักงานสอบสวน โดยหลบหนีไป กฎหมายมิได้บัญญัติให้อายุความในการฟ้องคดีอาญาสะดุดหยุดลงแต่อย่างใด

ดังนั้นในการพิจารณาสั่งให้ประกัน หรือสั่งไม่ให้ประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ จึงต้องคำนึงถึงการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา สิทธิของผู้เสียหาย รวมทั้งหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือสามารถนำตัวผู้ต้องหาส่งพร้อมกับสำนวนการสอบสวน ไปยังพนักงานอัยการ เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว และพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล เพื่อให้พนักงานอัยการสามารถฟ้องคดีอาญาผู้ต้องหาได้ภายในอายุความประกอบกัน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการพิจารณาประกอบการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนไว้ว่า

“เมื่อได้รับคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็ว และผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนพึงได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว โดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 108 มาตรา 108/1 มาตรา 109 มาตรา 110 มาตรา 111 มาตรา 112 มาตรา 113 และมาตรา 113/1 คำสั่งให้ปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าวโดยทันที”

ข้อพิจารณาประกอบการอนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน ตามบทบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้เป็นดุลพินิจของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ ในลักษณะกว้างหลายประการ ไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในทางปฏิบัติไว้ให้ชัดเจน หรือครอบคลุมเพียงพอแก่การที่พนักงานสอบสวนจะนำไปปฏิบัติ และไม่มีการกำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนที่มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งส่งผลให้สัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนในปัจจุบันไม่สามารถป้องกันการผิดสัญญาประกันตัวผู้ต้องหาได้อย่างเป็นระบบ

³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 53

⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165

จากสภาพปัญหาทางกฎหมายดังกล่าว อาจจำแนกปัญหาการกำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนได้ดังนี้

1.1 มาตรการป้องกันก่อนผิดสัญญาประกัน

1.1.1 “ปัญหาการไม่มีบทบัญญัติกำหนดลักษณะของความผิดที่สามารถประกันตัวผู้ต้องหาได้ในชั้นพนักงานสอบสวนไว้ให้ชัดเจน” ทั้งนี้ เนื่องจากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 108 วรรคหนึ่ง (1) บัญญัติไว้เพียงว่า

“ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ต้องพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ
(1) ความหนักเบาแห่งข้อหา...”

ผู้ศึกษาเห็นว่า มาตรการป้องกันก่อนผิดสัญญาประกันตามบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องดังกล่าวยังขาดความชัดเจน ไม่มีการกำหนดลักษณะของความผิดที่สามารถประกันตัวผู้ต้องหาได้ในชั้นพนักงานสอบสวนไว้อย่างเป็นระบบ ไม่มีข้อห้ามการประกันผู้ต้องหาในความผิดสำคัญ เช่น ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความผิดที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ เป็นต้น และความผิดคดีฉ้อโกง เช่น กระทำความผิดในลักษณะเดียวกันหลายครั้งต่อเนื่องกัน หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษแล้วกลับมากกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันอีก เป็นต้น ทำให้การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ประกันในชั้นพนักงานสอบสวนไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

1.1.2 “ปัญหาการไม่มีบทบัญญัติกำหนดให้สัญญาประกันต้องมีข้อความระบุเงื่อนไขว่า ผู้ต้องหาจะไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และผู้ต้องหายินยอมให้เพิกถอนหนังสือเดินทางระหว่างได้รับการประกัน” สืบเนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112 วรรคสองและวรรคสาม ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในเรื่องสัญญาประกัน ไว้เพียงว่า

“...ในสัญญาประกัน นอกจากข้อความอย่างอื่นอันจะพึงมีต้องมีข้อความดังนี้ด้วย (1) ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกันแล้วแต่กรณีจะปฏิบัติตามนัดหรือหมายเรียกของเจ้าพนักงานหรือศาลซึ่งให้ปล่อยชั่วคราว (2) เมื่อผิดสัญญาจะจ่ายเงินจำนวนที่ระบุไว้ในสัญญาประกันจะกำหนดภาระหน้าที่หรือเงื่อนไขให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกันต้องปฏิบัติจนความจำเป็นแก่กรณีมิได้ ”

ผู้ศึกษาเห็นว่า ข้อความที่กฎหมายกำหนดบังคับให้ต้องมีระบุในสัญญาประกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112 วรรคสอง (1) และ (2) ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันก่อนผิดสัญญาประกันดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ แก่การป้องกันมิให้มีการ

ยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน การป้องกันมิให้มีการก่อเหตุอันตรายประการอื่น และการป้องกันมิให้ผู้ต้องหาเดินทางหลบหนีออกไปนอกราชอาณาจักร

1.1.3 “ปัญหาการไม่มีบทบัญญัติกำหนดลัทธิผู้เสียหาย ให้สามารถโต้แย้งขอทบทวน หรืออุทธรณ์คำสั่งอนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนได้” สืบเนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคหนึ่ง (7) มีบทบัญญัติไว้ว่า

“ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ต้องพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ...

(7) ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยอยู่ในระหว่างควบคุมของเจ้าพนักงานหรือต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์หรือผู้เสียหายแล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้...”

และมาตรา 119 ทวิ ได้บัญญัติไว้ว่า

“ในกรณีที่ศาลตั้งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ร้องขอมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้...”

ผู้ศึกษาเห็นว่า การที่กฎหมายบัญญัติให้แต่เพียงฝ่ายผู้ต้องหาสามารถใช้สิทธิโต้แย้ง อุทธรณ์คำสั่งศาลที่ไม่อนุญาตให้ประกันได้โดยไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดมาตรการป้องกันก่อนผิดสัญญาประกันให้สิทธิผู้เสียหายในการโต้แย้ง ขอให้ทบทวนหรืออุทธรณ์คำสั่งอนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนไว้ย่อมขาดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและผู้ต้องหา ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้

1.2 มาตรการป้องกันหลังมีการผิดสัญญาประกัน

1.2.1 “ปัญหาการไม่มีบทบัญญัติกำหนดมาตรการบังคับตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน ไว้ให้ชัดเจนดังเช่นมาตรการบังคับตามสัญญาประกันในชั้นศาล” สืบเนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่า

“มาตรา 119 ในกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกันหรือตามที่ศาลเห็นสมควร โดยมีต้องฟ้อง ทั้งนี้ ศาลอาจสั่งงดการบังคับตามสัญญาประกันหรือลดจำนวนเงินที่ต้องใช้ตามสัญญาประกันก็ได้ โดยคำนึงถึงความพยายามของผู้ประกัน ในการติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนี รวมทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นว่ามีมากน้อยเพียงใดประกอบด้วย และเมื่อศาลสั่งประการใดแล้ว ฝ่ายผู้ถูกบังคับตามสัญญาประกันหรือพนักงานอัยการมีอำนาจอุทธรณ์ได้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด...”

ผู้ศึกษาเห็นว่า การที่กฎหมายมิได้กำหนดให้กรณีที่มีการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนสามารถใช้มาตรการบังคับตามสัญญาประกัน โดยมีต้องฟ้องเช่นเดียวกับการผิดสัญญาประกันต่อศาลย่อมทำให้กระบวนการบังคับตามสัญญาประกันในชั้นพนักงาน

สอบสวนเกิดความล่าช้า ขาดประสิทธิภาพ และไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม

1.2.2 “ปัญหาการไม่มีบทบัญญัติกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกันที่มีเจตนาให้เกิดการผิดสัญญาประกัน หรือมีส่วนรู้เห็นในการกระทำผิดสัญญาประกันของผู้ต้องหา”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิได้มีบทบัญญัติกำหนดโทษแก่บุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้ประกันไว้ กรณีที่มีการผิดสัญญาประกัน ผู้ประกันจะถูกบังคับให้ใช้เพียงจำนวนเงินที่ระบุไว้ในสัญญาประกันเท่านั้น

ผู้ศึกษาเห็นว่ากรณีที่มิได้มีบทกฎหมายกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกันที่มีเจตนาให้เกิดการผิดสัญญาประกัน หรือมีส่วนรู้เห็นในการกระทำผิดสัญญาประกันของผู้ต้องหา อาจทำให้ผู้ประกันและผู้ต้องหาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี และมีเจตนาไม่สุจริตร่วมกันกระทำการเพื่อให้ผู้ต้องหาได้รับการประกันตัว และอาศัยโอกาสดังกล่าวหลบหนีไป ช่วยผู้ต้องหาให้ไม่ต้องรับโทษในทางอาญา หรือไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่พยานหลักฐาน

ดังนั้นเพื่อให้สัญญาประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนเกิดประสิทธิภาพ มีบทบัญญัติที่สมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา สิทธิของผู้เสียหาย และหน้าที่ของรัฐในการอำนวยความยุติธรรมให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ จึงมีความจำเป็นที่รัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน ทั้งมาตรการป้องกันก่อนผิดสัญญาประกัน และมาตรการหลังการผิดสัญญาประกันที่มีประสิทธิภาพ

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงมุ่งศึกษามาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันของต่างประเทศ แล้วนำมาวิเคราะห์ กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาที่สนใจศึกษาตามประเด็นดังกล่าวมาแล้วข้างต้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ประวัติ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน

2.2 เพื่อศึกษาหลักกฎหมายของไทยเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ

2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหามาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทย

2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม มาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน ในชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ มีบทบัญญัติที่ชัดเจน ครอบคลุม และสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

3. ขอบเขตการศึกษาวิจัย

ศึกษาเฉพาะมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยศึกษามาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันตัวผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยเปรียบเทียบกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนตามกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศออสเตรเลียเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 การปล่อยชั่วคราว หมายถึง การประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน หรือชั้นศาล

4.2 ผู้ประกัน หมายถึง บุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้ยื่นคำร้องหรือเป็นหลักประกัน ในการประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 เข้าใจแนวคิด ทฤษฎี ประวัติ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน

5.2 เข้าใจหลักกฎหมายของไทยเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน ในชั้นพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ

5.3 เข้าใจปัญหา และผลวิเคราะห์มาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้น พนักงานสอบสวนของประเทศไทย

5.4 สามารถนำผลการศึกษาเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม มาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ มีบทบัญญัติที่ชัดเจน ครอบคลุม และสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

6. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกันตัวผู้ต้องหา เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ระเบียบการตำรวจ เกี่ยวกับคดี กฎหมายว่าด้วยการประกันของประเทศนิวซีแลนด์ (Bail Act 2000) กฎหมายว่าด้วยการประกันของประเทศออสเตรเลีย (Bail Act 1980, Bail Act 1985) หนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสารทางวิชาการ และข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้วิเคราะห์ในครั้งนี รวบรวมข้อมูลทั้งหลายมาทำการศึกษา วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี ประวัติ และงานวิจัยเกี่ยวกับมาตรการป้องกัน การผิดสัญญาประกัน

สืบเนื่องจากรัฐมีหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา สิทธิของผู้เสียหาย รวมทั้งมีหน้าที่ต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็น เจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่ต้องนำตัวผู้ต้องหาส่งพร้อมกับสำนวนการสอบสวน ไปยังพนักงานอัยการ เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว และพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล เพื่อให้พนักงานอัยการสามารถฟ้องคดีอาญาผู้ต้องหาได้ ภายในอายุความ

ดังนั้น การให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาและผู้เสียหายในคดีอาญา เรื่องการประกัน และการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการผิดสัญญาประกันผู้ต้องหา ทั้งมาตรการป้องกัน ก่อนการอนุญาตให้ประกัน และหลังการผิดสัญญาประกันจึงต้องกระทำควบคู่กัน ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมเกิดความเป็นธรรมอย่างแท้จริงกับทั้งผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ สอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมีแนวคิด ทฤษฎี ประวัติการประกัน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสนับสนุน ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการกำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน

1.1 แนวคิดตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ได้รับรองและประกาศใช้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพื่อเป็นหลักการสำคัญในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ.1948 มีลักษณะเป็นกฎหมายจารีตระหว่างประเทศ ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ต้องเคารพและให้ความสำคัญต่อหลักการสิทธิมนุษยชนที่ได้มีการตราไว้ในปฏิญญาฉบับนี้ และนำมาเป็นแนวทางกำหนดเป็นกฎหมายเพื่อคุ้มครองดูแลสิทธิและเสรีภาพ

ของพลเมืองประเทศของตน ให้สอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ

“ข้อ 1 มนุษย์ทั้งปวงเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในศักดิ์ศรีและสิทธิ ต่างในตน มีเหตุผลและมี โนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยจิตวิญญาณแห่งภราดรภาพ

ข้อ 7 ทุกคนเสมอกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง ของกฎหมาย เท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกัน จากการเลือกปฏิบัติใด อันเป็นการล่วงละเมิดปฏิญญานี้ และจากการยุยงให้มีการเลือกปฏิบัติดังกล่าว

ข้อ 8 ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาอันมีประสิทธิผลจากศาลที่มีอำนาจแห่งรัฐ ต่อการกระทำอันล่วงละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน ซึ่งตนได้รับตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ข้อ 10 ทุกคนย่อมมีสิทธิในความเสมอภาคอย่างเต็มที่ในการได้รับการพิจารณา ที่เป็นธรรมและเปิดเผย จากศาลที่อิสระและไม่ลำเอียงในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตน และข้อกล่าวหาอาญาใดต่อตน

ข้อ 11 (1) ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่าทำผิดทางอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐาน ไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาคดีที่เปิดเผย ซึ่งตน ได้รับหลักประกันที่จำเป็นทั้งปวงสำหรับการต่อสู้คดี”⁵

ปฏิญญานี้ ให้ความสำคัญคุ้มครองทั้งสิทธิและเสรีภาพของผู้เสียหาย และผู้ต้องหา ในคดีอาญา โดยทุกคนมีความเสมอภาคกันตามกฎหมายและมีสิทธิได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมาย เท่าเทียมกัน ได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมและเปิดเผย โดยผ่านกระบวนการพิจารณาทางศาล กล่าวคือผู้เสียหายมีสิทธิได้รับการบำบัดเยียวยาความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิ ส่วนผู้ต้องหา ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมีสิทธิได้รับการประกันตัวเพื่อต่อสู้คดี โดยรัฐมีหน้าที่กำหนด มาตรการทางกฎหมายให้มีผลบังคับใช้ สอดคล้องกับแนวคิดตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิ มนุษยชนดังกล่าว

1.2 แนวคิดตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights)

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง มีลักษณะเป็น สนธิสัญญาพหุภาคี โดยได้นำหลักการในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งไม่มีผลผูกพัน ทางกฎหมาย มากำหนดเป็นสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้ให้การ รับรอง มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2519 สนธิสัญญานี้ให้คำมั่นสัญญาว่ารัฐภาคี

⁵ แปลจาก Universal Declaration of Human Rights โดย กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวง การต่างประเทศ

จะเคารพสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของบุคคล สิทธิในชีวิต เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพ ในการพูดและแสดงความคิดเห็น เสรีภาพ ในการชุมนุม สิทธิเลือกตั้ง และสิทธิได้รับการ พิจารณาตัวอย่างยุติธรรม มีการติดตามตรวจสอบจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (Human Rights Committee) ประเทศไทยได้เป็นภาคี ของสนธิสัญญาดังกล่าว จึงมีหน้าที่ต้องกำหนด กฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้อง ให้มีมาตรการสอดคล้องกับบทบัญญัติในสนธิสัญญาดังกล่าว โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ

“ภาค 1 ข้อ 1 (3) รัฐภาคีแห่งกติกาฉบับนี้ รวมทั้งผู้ซึ่งมีความรับผิดชอบ ต่อการบริหาร ของอาณาเขตในภาวะทรัสตี และมีได้ปกครองตนเองจะส่งเสริมให้สิทธิแห่งการกำหนดเจตจำนง ของตนเองบรรลุผลเป็นความจริง และจะเคารพสิทธินั้น ตามบทบัญญัติ แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ”

“ภาค 2 ข้อ 2 (3) ภาคีรัฐแห่งกติกาฉบับนี้แต่ละรัฐรับที่จะ

(ก) ให้ความมั่นใจว่า บุคคลใดก็ตามที่สิทธิหรือเสรีภาพของตนอันยอมรับแล้ว ณ ที่นี้ถูกล่วงละเมิด ย่อมมีทางบำบัดแก้ไขอย่างเป็นผลจริงจิ่ง แม้ถึงว่าการล่วงละเมิด จะเกิดจากบุคคล ผู้ปฏิบัติการตามหน้าที่ก็ตาม

(ข) ให้ความมั่นใจว่าบุคคลใดก็ตามที่แสวงหาทางบำบัดแก้ไขดังกล่าว ย่อมมีสิทธิ ได้รับการพิจารณาจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายปกครองหรือฝ่ายนิติบัญญัติที่มีอำนาจ หรือจากหน้าที่ ฝ่ายอื่นที่มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในระบบกฎหมายของรัฐ และจักต้องดำเนินการให้การบำบัด แก้ไขทางศาลบังเกิดผลเป็นไป”ได้

(ค) ให้ความมั่นใจว่า เมื่อได้ยอมรับจะบำบัดแก้ไขให้แล้ว เจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจ จะบังคับการให้เกิดผลจริงจิ่งตามนั้น”

“ภาค 3 ข้อ 9 (3) บุคคลใดที่ถูกจับกุมหรือควบคุมตัวในข้อหาทางอาญา ย่อมต้อง ถูกนำตัวไปศาลหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายโดยพลัน เพื่อที่จะใช้อำนาจ ทางตุลาการ และได้รับการ พิจารณาคดีภายในเวลาอันสมควร หรือมีการปล่อยตัว มิให้ถือเป็น หลักทั่วไปว่าจะต้องคุมขัง บุคคลผู้อยู่ระหว่างพิจารณาคดี แต่จะปล่อยชั่วคราว โดยมีหลักประกันว่าจะกลับมาปรากฏตัว ในการพิจารณาคดีหรือในกรณีจำเป็นตาม โอกาส จะกลับมารับการบังคับคดี ให้เป็นไปตามคำพิพากษา ในระหว่างกระบวนการพิจารณาขึ้นคดีได้”

“ภาค 3 ข้อ 14 (1) บุคคลทุกคนย่อมเสมอภาคในการพิจารณาของศาล และตุลาการ .....

(3) ในการพิจารณาคดีอาญาซึ่งบุคคลถูกหาว่ากระทำผิด บุคคลทุกคน ย่อมมีสิทธิ ที่จะได้รับหลักประกันขั้นต่ำอย่างเสมอภาคเต็มที่....”⁶

⁶ แปลจาก International Covenant on Civil and Political Rights โดย กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

กติการะหว่างประเทศฉบับนี้ กำหนดให้ประเทศไทย รวมถึงประเทศอื่นซึ่งเป็นรัฐภาคี ตามกติการะหว่างประเทศดังกล่าว มีหน้าที่กำหนดมาตรการทางกฎหมาย เพื่อส่งเสริมให้เจตจำนง แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองบรรลุผลและมีการปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรม ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้เสียหาย ให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้รับการบำบัด แก้ไขความเสียหายอย่างเป็นผลจริงจัง และการบำบัดแก้ไขทางศาลจะบังเกิดผลเป็นไปได้อีก ผู้ต้องหา ในคดีอาญาต้องถูกนำตัวไปยังศาลหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย และต้องได้รับการพิจารณา คดีภายในเวลาอันสมควร ผู้ต้องหาที่มีสิทธิได้รับการประกันตัว และมีหน้าที่ต้องกลับมาปรากฏตัว ในการพิจารณาคดีหรือในกรณีจำเป็น และรับการบังคับคดีตามคำพิพากษา

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการโต้แย้ง ขอบททวน หรืออุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงาน และศาล ในคดีอาญา

การโต้แย้งหรือขอบททวนคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือศาลในคดีอาญา (review) เป็นกระบวนการที่มีความมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือศาล เช่นเดียวกับการทบทวนคำพิพากษาของศาล โดยการอุทธรณ์หรือฎีกา โดยคำสั่งของเจ้าพนักงาน หรือศาลในคดีอาญา จะได้รับการทบทวนโดยศาลที่มีเขตอำนาจเหนือกว่า เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง ที่อาจเกิดในคำพิพากษาหรือคำสั่ง⁷

การให้สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกา หรือทบทวนคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือศาล ในคดีอาญา เป็นมาตรการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล ที่ได้รับผลกระทบจากคำพิพากษาของศาล หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือศาล ให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินกระบวนการทางอาญา

การอุทธรณ์ฎีกาเป็น “กระบวนการร้องขอในทางกฎหมาย” ที่ยื่นต่อศาล ที่มีเขตอำนาจเหนือกว่า เพื่อให้มีการแก้ไขหรือยกเลิกเพิกถอนคำวินิจฉัยของเจ้าพนักงาน หรือคำพิพากษา ของศาล เป็นกระบวนการที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในผลของคำสั่ง ของเจ้าพนักงาน หรือคำพิพากษา⁸ เมื่อคู่ความในคดีไม่พอใจต่อคำวินิจฉัยของเจ้าพนักงาน หรือศาลย่อมสามารถอุทธรณ์ฎีกาคดีของตน เพื่อให้มีการกลั่นกรองคดีของตนอีกชั้นหนึ่ง เพื่อให้ศาลที่มีประสิทธิภาพในการวินิจฉัยคดีมากกว่า ช่วยตรวจสอบและแก้ไขข้อผิดพลาด หรือข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นการสร้างหลักประกันและความเชื่อมั่น ในการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน

⁷ Henry Cambell Black, *Black's Law Dictionary* : West Publishing, 1990 p.1320

⁸ นฤมล เทียนนาม, *การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลสูงของไทย*, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549, หน้า 13

1.4 ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม (The Crime Control Model)

เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญในการควบคุม และปราบปรามอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นแล้วอย่างจริงจัง เพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาความสงบสุขของสังคม โดยเห็นว่าการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องตามลำดับขั้นตอน ที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่หยุดชะงัก มีกระบวนการกลั่นกรอง ในแต่ละขั้นตอน หากกฎหมายไม่มีประสิทธิภาพหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่สามารถจับผู้กระทำผิด มาลงโทษได้ การไม่เคารพกฎหมายก็จะเพิ่มมากขึ้น และผลเมืองที่เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายก็จะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการยุติธรรม ควรอยู่ที่อำนาจพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการเป็นส่วนใหญ่ กระบวนการต้องรวดเร็ว สม่ำเสมอ มีประสิทธิภาพ และต้องยอมรับว่าการค้นหาข้อเท็จจริงในชั้นตำรวจและอัยการ เพียงพอที่จะเชื่อถือได้ โดยเมื่อเกิดความสงบเรียบร้อยขึ้นในสังคมแล้ว ก็ถือว่าได้คุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของสังคมด้วย โดยในการดำเนินคดีอาญา ต้องมีตัวจำเลยมาปรากฏในการดำเนินคดี และหากพิสูจน์ได้ว่าผู้กระทำความผิดจริง ก็จะต้องมีตัวผู้กระทำผิดมารับโทษ รัฐจึงมีหน้าที่ ต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยเหล่านั้นไว้ เพื่อป้องกันมิให้หลบหนี หรือไปก่อภัยอันตรายใดๆ ต่อสังคมขึ้นอีก⁹

1.5 ทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม (The Due Process Model)

เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์แห่งกฎหมาย โดยเห็นว่าการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน ต้องดำเนินการโดยผ่านกระบวนการพิจารณาของศาล โดยเมื่อมีคำพิพากษา ให้ลงโทษ ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับการลงโทษ โดยถือว่าบุคคลจะไม่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในทางอาญาเพียงเพราะมีพยานหลักฐานว่าได้กระทำเท่านั้น แต่จะมีความผิดก็ต่อเมื่อศาลพิจารณาพิพากษาชี้ขาดแล้วว่ามี ความผิด ทฤษฎีนี้เห็นว่ามิได้ต้องกักขังผู้พิพากษาที่เป็นกลางและไม่ลำเอียงเท่านั้นที่เชื่อถือได้ และจะอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้เกิดขึ้น

เนื่องจากการควบคุมผู้ต้องหา ในระหว่างการดำเนินคดีอาจต้องใช้ ระยะเวลาอันยาวนาน ประกันตัวผู้ต้องหา จึงเป็นการผสานประโยชน์ของการดำเนินคดีอาญา ในรูปแบบการควบคุมอาชญากรรม และระบบการดำเนินคดีอาญาในรูปแบบกระบวนการนิติธรรม โดยรัฐมีหน้าที่ จะต้องกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อจุดประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคล และคุ้มครองความปลอดภัยของสังคมไปพร้อมกัน¹⁰

⁹ ประชาน วัฒนาวณิชย์, การบริหารกระบวนการยุติธรรมขึ้นก่อนการพิจารณาคดี : การศึกษาเปรียบเทียบ, งานวิจัยหลักสูตรผู้บริหารกระทรวงยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) วิทยาลัยการยุติธรรม, กระทรวงยุติธรรม 2539, หน้า 19 - 20

¹⁰ เรื่องเดียวกัน

2. ประวัติการกำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน

2.1 ประวัติการกำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในต่างประเทศ

การประกันตัวผู้ต้องหาในทางต่างประเทศ มีที่มาจากประเทศอังกฤษ ในยุคกลาง ช่วงปี ค.ศ.1066 การดำเนินคดีอาญานั้น จะต้องมิดำเลยมาปรากฏในการพิจารณาคดี ของศาลทุกนัด ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดี ของศาล ทำให้รัฐต้องรับภาระค่าใช้จ่าย ในการดูแลผู้ต้องหา หรือจำเลยที่ถูกคุมขังดังกล่าว ประกอบกับการพิจารณาคดีของศาลใช้ระยะเวลา นาน เนื่องจากศาลมีเขตอำนาจกว้างขวาง ก่อให้เกิดปัญหาหนักโทษล้นเรือนจำ เกิดภาวะขาดอาหาร โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ผู้ถูกคุมขังจำนวนมากเสียชีวิตในเรือนจำก่อนมีคำพิพากษาคัดสินจากศาลว่า ได้กระทำความผิดบางคดีผู้บริสุทธิ์ซึ่งศาล ได้มีคำพิพากษาว่าไม่มีความผิดต้องถูกคุมขังอยู่ และได้รับการปล่อยตัวไปหลังจากมีคำตัดสินดังกล่าวของศาล¹¹

สืบเนื่องจากสาเหตุดังกล่าว ได้มีแนวคิดเพื่อเป็นการปลดปล่อยนักโทษ ที่ศาล ยังไม่ได้พิจารณา จึงได้เกิดการประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยขึ้น โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งทำหน้าที่ คล้ายตำรวจมีอำนาจจับกุม คุมขังผู้กระทำความผิดอาญาที่เรียกว่า Sheriff¹² เป็นผู้มีอำนาจพิจารณา อนุญาตให้ประกัน โดยมีเงื่อนไขให้ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยเอง หรือบุคคลฝ่ายที่สามที่เชื่อถือได้ ให้สัญญาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเหล่านั้น จะมาปรากฏตัวในวันพิจารณาคดีของศาล ถ้าผู้ต้องหา หรือจำเลยหลบหนี นายประกันจะต้องมอบตัวเป็นจำเลยแทนผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีไป และต่อมาได้พัฒนาเป็นการริบเงินประกันแทน ในปี ค.ศ.1275 ได้มีการตรา Act of Westminster ขึ้นเพื่อกำหนดอำนาจของ Sheriff ในการให้ประกัน ซึ่งต่อมา ในปี ค.ศ.1327 ได้มีการโอนอำนาจ การให้ประกัน ไปยังศาลแห่งท้องถิ่น (Justice of the peace) มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการประกันตัว รวม 3 ฉบับคือ The Petition of Right 1692 เป็นการจำกัดอำนาจพระมหากษัตริย์ในการสั่งขังบุคคล โดยไม่แสดงเหตุแห่งการสั่ง, The Habeas Corpus Act 1679 เป็นกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล ของคนสัญชาติอังกฤษ ซึ่งมีสิทธิได้รับการประกันตัวได้ทั้งก่อนและระหว่างการไต่สวนมูลฟ้อง, The Bill of Right 1688 เป็นกฎหมายจำกัดอำนาจพระมหากษัตริย์และศาลมิให้กำหนดหลักประกัน ในการปล่อยตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยสูงเกินสมควร¹³

¹¹ ชง ลีฟิงธรรม, “ความเป็นมาและทฤษฎีว่าด้วยการประกันตัวในประเทศอังกฤษและอเมริกา” วารสาร อัยการ 2, 20 (สิงหาคม 2522): 76-81 หน้า 76

¹² อุทัย หิรัญโต, พจนานุกรมศัพท์ทางกฎหมาย กรุงเทพมหานคร: ทิพย์อักษร, 2525, หน้า 81

¹³ ชง ลีฟิงธรรม “ความเป็นมาและทฤษฎีว่าด้วยการประกันตัวในประเทศอังกฤษและอเมริกา” วารสาร อัยการ 2, 20 (สิงหาคม 2522): 76-81 หน้า 77

2.2 ประวัติการกำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในประเทศไทย

การประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาของประเทศไทย เริ่มปรากฏชัดเจนในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1) โดยการชำระสะสางกฎหมายที่มีใช้อยู่แต่เดิมสมัยกรุงศรีอยุธยาจัดระเบียบให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อใช้เป็นหลักประกันในกระบวนการยุติธรรม เรียกว่า กฎหมายตราสามดวง¹⁴ กฎหมาย ตราสามดวงนี้ได้รวบรวมเอากฎหมายลักษณะตระลาการ และกฎหมายลักษณะโจร ผสมเข้าไว้ด้วยกัน โดยในลักษณะตระลาการได้บัญญัติเกี่ยวกับการประกันตัวเอาไว้ โดยตระลาการนั้นเป็นพนักงานที่ได้รับคำสั่งให้พิจารณาคดี โดยพระมหากษัตริย์มอบหน้าที่ให้ตัดสินความ ตระลาการมีอำนาจควบคุมกักขังผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการประกันตัว โดยหาผู้ค้ำประกันมาเป็นประกันในการนำตัวมาส่งศาลตามกำหนดนัด และจะไม่หลบหนีเมื่อถูกบังคับตามคำพิพากษา¹⁵ โดยในการคุมขังนั้นจะใช้บ้านของตระลาการเป็นสถานที่ควบคุมกักขัง อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ตระลาการตัวแทนรัฐเป็นผู้จัดการเองทั้งสิ้น โดยคิดค่าใช้จ่ายจากผู้ถูกควบคุม¹⁶

การประกันตัวนั้นนายประกันจะต้องยื่นหนังสือต่อภูคยาเสมียน นายพะท่ามระง¹⁷ และจากนั้นจะมีการนำหนังสือร้องขอประกันพร้อมผู้ประกัน ไปดูเรือนผู้ประกัน หากเป็นที่พอใจก็ให้สลักหลังหนังสือไว้ เพื่อนำไปรายงานต่อสภาตระลาการ โดยกฎหมายบัญญัติให้ตระลาการรับผู้ประกัน เมื่อผู้ประกันซึ่งเป็นบุตรภรรยา ยินยอมด้วยโดยยอมรับรู้การประกันนั้น ทั้งนี้เพราะการประกันมีลักษณะเป็นการเทครัวเรือน หรือนำบุตรภรรยา ตลอดจนทรัพย์สินทั้งหมดเข้าประกัน หากบุตรภรรยาไม่ยินยอมจะประกันมิได้ การประกันนี้ตัวความจะประกันตนเองหรือให้ผู้อื่น หรือญาติพี่น้องมาประกันก็ได้ โดยอาจมีนายประกันคนเดียวหรือหลายคนการนำหนังสือประกันนี้ หากมีการทำหลายฉบับแตกต่างกัน ให้ยึดถือหนังสือประกันที่ตระลาการยึดถือไว้เป็นหลัก ถ้าตัวความแพ้งคดีและหลบหนีก็ให้บังคับเอาสินไหมพินัยจากนายประกันจนครบถ้วน

¹⁴ หลวงสุทริวาทนฤพุมิต, ประวัติศาสตร์กฎหมายชั้นปริญญาโท, กรุงเทพมหานคร: ศรีสมบัติการพิมพ์, 2529, หน้า 90

¹⁵ ร.แสงกานต์, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย เล่ม 2, กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2526, หน้า 205

¹⁶ กรมศิลปากร, กฎหมายตราสามดวง กรุงเทพมหานคร กรมศิลปากร 2521 หน้า 242

¹⁷ พระท่ามระง ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 หมายถึง ผู้ควบคุมนักโทษ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525, หน้า 579

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชการที่ 5) ได้มีการยกเลิกกฎหมายตราสามดวง เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวล้าสมัย มีบทกำหนดโทษที่รุนแรงทารุณ สมัยรัชกาลที่ 5 มีการยกร่างวิธีพิจารณาความอาญาขึ้น เรียกว่าพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความ ที่มีโทษสำหรับใช้ไปพลางก่อน ร.ศ.115 โดยอาศัยหลักกฎหมายอังกฤษเป็นมูลฐาน

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความที่มีโทษสำหรับใช้ไปพลางก่อน ร.ศ.115 กล่าวถึงเรื่อง การประกันตัว มีหลักการที่สำคัญสรุปความได้ดังนี้

การจับกุมผู้กระทำความผิด ห้ามไม่ให้จับกุมกักขังไว้ โดยที่ผู้พิพากษาผู้มีหน้าที่ตามกฎหมาย ไม่ได้ออกหมายให้จับตัว เว้นไว้แต่เมื่อจับกุมขณะกำลังทำความผิด หรือซึ่งมีเหตุสงสัยว่ากระทำความผิด¹⁸ เมื่อมีการจับกุมแล้ว ให้นำตัวผู้ถูกจับกุมมาส่งยังที่กักขัง ให้พนักงานจดชื่อของ ผู้ถูกจับนั้นไว้ในสมุดบัญชี และจดบันทึกไว้ด้วยว่า ต้องหาว่ากระทำการผิดอย่างไร เมื่อใด ณ ที่ตำบลใด กับชื่อของผู้จับ หรือชื่อของผู้พิพากษาซึ่ง ได้ออกหมายจับนั้น ลงไว้ด้วยทุกครั้ง¹⁹ ต้องมีการไต่สวนผู้ถูกจับภายใน 48 ชั่วโมงนับแต่เวลาที่จับมา โดยผู้พิพากษาให้ศาลพิเคราะห์ พยานหลักฐาน คำกล่าวหา และคำให้การ รวมทั้งการซักถามพยานตามกฎหมายลักษณะพยานเพื่อดูว่าคดีมีมูลพอที่จะฟ้องหรือไม่ หากไม่อาจไต่สวนได้ทันภายในเวลาที่กำหนด ต้องจดแจ้งเหตุแห่งความล่าช้าไว้ทุกครั้ง²⁰ ถ้าผู้พิพากษาพิเคราะห์แล้ว เห็นว่า ไม่มีมูลพอที่จะสั่งให้เอาผู้ต้องหาไว้พิจารณาต่อไป ก็ให้ผู้พิพากษามีคำสั่งให้ปล่อยผู้ต้องหา นั้นหลุดพ้นไป ถ้าผู้พิพากษาไต่สวนพิเคราะห์แล้ว เห็นว่า ถ้อยคำของพยานเหล่านั้นพอควรฟังได้ว่าผู้ต้องหานั้นมีพิรุณ ก็ให้กำหนดนัดวันเวลาที่จะพิจารณาต่อไป แต่ถ้าศาลไต่สวนนั้นไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาความต่อไปได้ ก็ให้ผู้พิพากษากำหนดวัน และเวลาที่จะส่งคดีนั้น ไปยังศาลที่สมควรจะชำระ และให้ส่งตัวคนผู้ต้องหาไปขังไว้หรือจะอนุญาตให้ผู้ต้องหามีประกันไปก็ได้ สุดแต่ผู้พิพากษาจะเห็นสมควรตามรูปความอันมีโทษหนักและเบา²¹

ประกาศยกเลิกกฎหมายต่อท้ายพระราชบัญญัติ ร.ศ.117 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติกระบวนพิจารณาแห่ง ร.ศ.115 เป็นประกาศซึ่งเป็นกฎหมายที่ได้ยกเลิกกฎหมายตราสามดวงบางมาตรา ซึ่งก็รวมถึงได้ยกเลิกเกี่ยวกับการประกันตัวด้วย โดยในส่วนของ การประกันตัว หรือการปล่อยชั่วคราวนั้น สรุปได้ดังต่อไปนี้

¹⁸ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความที่มีโทษสำหรับใช้ไปพลางก่อน ร.ศ.115,มาตรา 1.

¹⁹ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความที่มีโทษสำหรับใช้ไปพลางก่อน ร.ศ.115 มาตรา 2

²⁰ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความที่มีโทษสำหรับใช้ไปพลางก่อน ร.ศ.115 มาตรา 3,4,5

²¹ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความที่มีโทษสำหรับใช้ไปพลางก่อน ร.ศ.115 มาตรา 6

การประกันตัวมิได้เฉพาะคดีอาญาเท่านั้น ส่วนคดีแพ่งไม่จำเป็นต้องมี การประกันตัว เว้นแต่ศาลฟังว่าจำเลยไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือคิดจะหลบหนี ศาลก็มีอำนาจเรียกประกันตามสมควรแก่รูปคดีการประกันนี้อาจจะประกันด้วยตัวบุคคลหรือทรัพย์สินก็ได้, ยกเลิกการประกันแบบเทครัวเรือน โดยทำเป็นหนังสือยอมเสียเงินแทน หากผู้ต้องหาหลบหนี หรือประวิงความแล้ว นายประกันคงต้องรับผิดชอบโดยเสียเงินเท่านั้น และนายประกันมีสิทธิไต่เบี่ยเอาแก่ผู้ต้องหาได้, การขอลอนสัญญาประกัน เพียงแต่บอกกล่าวผู้พิพากษาที่ให้ประกัน และให้ผู้ต้องหามาประกันตัวใหม่ก่อนจึงจะขอลงหนังสือสัญญาประกันคืนได้

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) นั้น มีการเตรียมร่างกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งคณะกรรมการร่าง ประกอบด้วย ชาวไทย และชาวต่างประเทศ นักกฎหมายชาวฝรั่งเศสชื่อ Mr.Rene A. Guyon หรือนายพิชานู บุญยงค์²² ได้ยกร่างกฎหมาย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราว มีดังนี้

ร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญฉบับที่ 1 เสนอโดย Mr.Rene A. Guyon ในปี พ.ศ.2552 บทบัญญัติเรื่องการประกันตัว ถูกบัญญัติอยู่ในลักษณะที่ 3 ว่าด้วยการประกัน และหลักประกัน (Bail and Securities) โดยบัญญัติว่าการจะให้ประกันหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้พิพากษา ใต้สวนอย่างไม่มีจำกัด เพียงแต่กำหนดให้ประกันเป็นจำนวนเงินหรือหลักทรัพย์ที่กฎหมายกำหนด เจ้าพนักงานผู้ดำเนินคดีจะทำการใดเกี่ยวกับสัญญาประกันต้องได้รับอนุญาตจากผู้พิพากษาใต้สวนก่อน อำนาจของผู้พิพากษาใต้สวนจะสิ้นสุดลงเมื่อผู้ต้องขังถูกฟ้องและถูกขังระหว่างพิจารณา

ร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 2 เสนอโดย Mr.Delestree ในปี พ.ศ.2458 ซึ่งบัญญัติเรื่องการประกันตัวไว้ใน บรรพ 4 ลักษณะ 28 โดยมีลักษณะสำคัญเกี่ยวกับการประกันตัว กล่าวคือ การประกันอาจกระทำได้ทั้งในชั้นสอบสวนและชั้นศาล ผู้ต้องหาเท่านั้นที่มีสิทธิร้องขอประกันตัว การกำหนดจำนวนเงินที่รับผิดชอบตามสัญญาประกัน อยู่ในดุลพินิจของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจในขณะนั้น สัญญาประกันมีวัตถุประสงค์ผูกมัดผู้ต้องหา มาปรากฏตัวในการสอบสวนหรือพิจารณาคดี เมื่อมีการเรียกตัวและมีตัวลงโทษ หากมีคำพิพากษาว่าผิดจริง ถ้าผิดสัญญาประกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร จะริบเงินประกันเป็นของรัฐ ผู้มีอำนาจให้ประกัน จะต้องเป็นผู้ที่อาจออกหมายจับได้ กรณีที่ผู้ต้องหาถูกคุมขังตามหมายขังแต่ยังไม่ได้ถูกฟ้อง ถ้าความผิดมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี และผู้ต้องหาไม่มียุติโทษเป็นหลักแหล่ง มีอาชีพที่แน่นอน เมื่อมีคำร้องจากผู้ต้องหาที่อาจปล่อยชั่วคราวได้

²² มหาวิทยาลัยรามคำแหง, “อิทธิพลของฝรั่งเศสในการปฏิรูปกฎหมายไทย”, เอกสารสัมมนาวิชาการ เรื่อง 300 ปี ความสัมพันธ์ไทย-ฝรั่งเศส วันที่ 14-15 ธันวาคม 2527, กรุงเทพมหานคร: ห้องประชุมคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 3 เสนอโดย Mr.Guyon ในปี พ.ศ.2460 โดยบัญญัติเรื่องการประกันตัว ไว้ในหมวด 6 โดยมีสาระสำคัญแตกต่างไป จากร่างฉบับที่ 2 คือ กำหนดอำนาจให้พนักงานอัยการมีอำนาจปล่อยชั่วคราวได้ เฉพาะความผิดที่เกิดในเขตอำนาจตน นอกนั้นเป็นอำนาจของผู้พิพากษาได้ส่วน ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะประกันตัวเอง หรือผู้อื่นยื่นประกัน ให้ก็ได้ นายประกันต้องลงลายมือชื่อในสัญญาประกันด้วย อาจใช้หลักทรัพย์เป็นหลักประกันก็ได้ การกำหนดเงินประกันเป็นดุลพินิจโดยกว้างขวางของพนักงานอัยการ และศาล

ร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 4 เสนอในปี พ.ศ.2475 และเป็นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน โดยร่างฉบับดังกล่าว มีสาระสำคัญ เกี่ยวกับการประกันตัวดังนี้ ใช้อัตราโทษเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา, การกำหนดความผิด บางประการที่ไม่อนุญาตให้ประกันตัว เช่น ความผิดต่อพระมหากษัตริย์หรือรัฐ ความผิดฐานฆ่าตัวตาย ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา เว้นแต่จะได้รับอนุมัติ จากผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่ผู้มี อำนาจโดยตรง, การประกันชั้นสอบสวนทำได้ โดยยื่นต่อเจ้าพนักงานผู้ออกหมาย, การกำหนด หลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานยังไม่มี, กำหนดข้อพึงพิจารณาประกอบคำวินิจฉัยไว้ เฉพาะแต่ศาลเท่านั้น และกำหนดไว้ใกล้เคียงกับ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เช่นการพิจารณาข้อหนักเบา แห่งข้อหา ความน่าเชื่อถือของนายประกัน โดยศาลไม่จำเป็นต้องฟังคำคัดค้านจากผู้ใด เป็นต้น

ต่อมาปี พ.ศ.2478 ได้มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นกฎหมายในวันที่ 5 มิถุนายน 2478 และได้มีการใช้กันมาจนถึงปัจจุบัน โดยในส่วนของ การปล่อยชั่วคราว ได้มีการแก้ไขครั้งสุดท้ายโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ.2558

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน

3.1 **คุณฐิณีพนธ์** เรื่อง “การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา โดยการปล่อยชั่วคราว” โดย **นายสิทธิพร บุญคุ้ม** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2550

ผลการศึกษาค้นคว้าอิสระดังกล่าวสรุปว่า เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ทางเอกสาร และสัมภาษณ์เจาะลึก โดยมีประเด็นศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของผู้ศึกษา ดังนี้

3.1.1 **ควรมีการกำหนดข้อสันนิษฐานพฤติการณ์ในการหลบหนีการปล่อยชั่วคราว** กล่าวคือผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ซึ่งมีอัตราโทษ จำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลทางสถิติในศาลอาญา พบว่ามีอัตรา

การหลบหนีประกันสูงมาก ผู้ต้องหาหรือจำเลยเคยกระทำความผิดระหว่างการปล่อยชั่วคราวมาก่อนแล้ว ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ไม่มีสิทธิได้รับการปล่อยชั่วคราว โดยในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้อาศัยเทคนิคทางกฎหมาย คือตั้งเป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาดว่าเขาจะหลบหนี

3.1.2 การให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการอุทธรณ์คำสั่งที่ศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในคดีอาญาร้ายแรง โดยในประเทศอังกฤษให้อำนาจพนักงานอัยการที่จะอุทธรณ์คำสั่งที่ศาลอนุญาตให้ประกันตัวผู้ถูกกล่าวหาได้ ควรพิจารณาจากความหนักเบาแห่งข้อหา พฤติกรรมแห่งคดี ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือไม่ รายได้ และฐานะทางการเงินของผู้ต้องหาหรือจำเลย ประกอบการพิจารณาเป็นรายกรณีไป

3.1.3 การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในการปล่อยชั่วคราว โดยเห็นว่านอกจากจะคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา โดยการปล่อยชั่วคราวแล้ว ในขณะเดียวกัน ก็ควรคุ้มครองสิทธิให้กับผู้เสียหายและสังคมให้มีความปลอดภัยจากการปล่อยชั่วคราวควบคู่กันไปด้วย โดยการกำหนดให้ผู้เสียหายและพยานในคดีมีสิทธิคัดค้าน การปล่อยชั่วคราวของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต่อศาลได้ โดยเป็นแนวทางที่ได้ จากการสอบถามบุคคลเจ้าพนักงานในการยุติธรรมผู้มีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราวกลุ่มตัวอย่าง โดยมิได้มีการเสนอหลักกฎหมายของต่างประเทศมาเทียบเคียงเป็นแนวทางในประเด็นดังกล่าว

3.2 การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความเสมอภาคในการปล่อยชั่วคราวในชั้นพนักงานสอบสวน” โดย พันตำรวจโทพิรุณ วุฒิสรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2556

ผลการศึกษาค้นคว้าอิสระดังกล่าวสรุปว่า การศึกษาค้นคว้าอิสระดังกล่าว มุ่งให้ผู้ต้องหา ที่มีฐานะยากจนได้รับความเสมอภาคในการปล่อยชั่วคราวในชั้นพนักงานสอบสวน โดยมีประเด็นศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของผู้ศึกษา ดังนี้

3.2.1 ในปัจจุบันการปล่อยชั่วคราวในชั้นพนักงานสอบสวนไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110 แม้ตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าว จะได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปี การปล่อยชั่วคราวอาจกระทำโดยไม่ต้องมีประกัน หรือหลักประกันก็ได้ แต่ในปัจจุบันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนสำหรับคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปี ผู้ต้องหาจะต้องมีประกัน และหลักประกันจึงจะได้รับการประกันในชั้นพนักงานสอบสวน ซึ่งไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว โดยเสนอให้ใช้วิธีกำหนดเงื่อนไขสำหรับผู้ต้องหาปฏิบัติแทนเช่นเดียวกับ การปล่อยชั่วคราวตามกฎหมายของประเทศฝรั่งเศส

3.2.2 หลักประกันในแต่ละฐานความผิดไม่ควรมีการกำหนดหลักประกัน
ในลักษณะที่เป็นวงเงินแน่นอนตายตัว ควรพิจารณาจากความหนักเบาแห่งข้อหา พฤติการณ์แห่งคดี ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนีหรือไม่ รายได้ และฐานะทางการเงินของผู้ต้องหาหรือจำเลย ประกอบการพิจารณาเป็นรายกรณีไป

3.2.3 เพื่อให้พนักงานสอบสวนมีข้อเท็จจริงมาประกอบการพิจารณาปล่อยชั่วคราว
ให้เหมาะสมกับผู้ต้องหา ควรมีการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ สืบหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
ตัวผู้ต้องหา แล้วรวบรวมทำรายงานพร้อมประเมินผลและเสนอความเห็นให้พนักงานสอบสวน
 รวมไว้กับคำร้องขอปล่อยชั่วคราว

3.2.4 ควรกำหนดเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม พนักงาน
 สอบสวนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ กำหนดหน่วยงานที่จะเข้ามาควบคุมติดตามผู้ต้องหาหรือจำเลย
 ที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว

3.2.5 ควรกำหนดความผิดฐานหลบหนีการปล่อยชั่วคราว

3.2.6 ควรกำหนดให้พนักงานสอบสวนมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจออกคำสั่ง
ปล่อยชั่วคราว และไม่ถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนเอาผิดทางคดีอาญาหรือทางวินัย กรณีผู้ต้องหา
 หลบหนีไประหว่างการปล่อยชั่วคราว

3.3 การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ปัญหาการปล่อยชั่วคราวในคดีอาญาตามหลักการ
สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด” โดย พันตำรวจโทสรร อักษรกริช ซึ่งเป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ปีการศึกษา 2555

ผลการศึกษาค้นคว้าอิสระดังกล่าวสรุปว่า กฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว
 ของประเทศไทยยังมีข้อบกพร่องก่อให้เกิดความไม่เสมอภาค และไม่เป็นธรรม กรณีจำเลย
 มีความแตกต่างกันในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ โดยเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปรับปรุง กฎหมาย
 มีประเด็นศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของผู้ศึกษา ดังนี้

3.3.1 ควรเพิ่มเติมประเภทการปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไขที่ไม่เกี่ยวกับ
หลักประกันมิให้มีการเรียกหลักประกันเป็นสำคัญ เพื่อป้องกันปัญหาการใช้ดุลพินิจไปในทาง ที่มี
 ผลกระทบต่อการคุ้มครองสิทธิของประชาชนอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม กรณีมีความแตกต่างกัน
 ในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ และเพื่อลดข้อกังวลเกี่ยวกับความเสี่ยง ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี
 ไม่มาปรากฏตัวต่อศาลระหว่างพิจารณาคดีหรือภัยอันตรายที่อาจจะเกิดต่อสังคม ก็ควรจัด
 ให้มีข้อพิจารณาใช้ดุลพินิจให้คำนึงถึงการสอบสวน หรือการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย และการ
 คุ้มครองความปลอดภัยของบุคคลอื่นและชุมชน ตามที่กฎหมายบัญญัติ

3.3.2 เสนอให้ใช้คำว่าอิสรภาพระหว่างคดี แทนคำว่า การปล่อยชั่วคราว
ในรัฐธรรมนูญและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

3.4 วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การนำมาตรการบังคับทางปกครองมาใช้บังคับแก่การผิดสัญญา
ประกันผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงาน” โดย นางสาวชิตารัตน์ ชลประเสริฐสุข ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปีการศึกษา 2548

วิทยานิพนธ์ดังกล่าวสรุปว่า เพื่อให้การบังคับคดีตามสัญญาประกัน ชั้นเจ้าพนักงาน
เกิดประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับรูปแบบของสัญญาที่มีวิธีการและสภาพบังคับตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา ควรมีการปรับปรุงกฎหมาย โดยมีประเด็นศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
ของผู้ศึกษา ดังนี้

3.4.1 ควรมีการเพิ่มเติมกฎหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา
โดยนำมาตรการบังคับทางปกครองตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้แก่การผิดนัด
ตามสัญญาประกัน คือกำหนดมาตรการบังคับตามสัญญาประกันชั้นเจ้าพนักงาน ให้เป็นอำนาจ
เจ้าพนักงานของรัฐ ที่จะดำเนินการบังคับได้เองโดยมิต้องฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล

3.4.2 ควรให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ มีอำนาจใช้ดุลพินิจงดหรือ
ลดค่าปรับได้

3.4.3 ควรกำหนดให้มีการทบทวนดุลพินิจของพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ
โดยองค์กรตุลาการ ตามหลักการถ่วงดุลอำนาจ

3.5 วิทยานิพนธ์ เรื่อง “สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ศึกษาสิทธิ
ของผู้เสียหายในการดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” โดย นางสาวอรอุมา
สามัญทอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปีการศึกษา 2553

วิทยานิพนธ์ดังกล่าวสรุปว่า ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณา
ความอาญา ในการคุ้มครองสิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของผู้เสียหาย ในการดำเนินคดี
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ โดยมี
ประเด็นศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของผู้ศึกษา ดังนี้

3.5.1 กำหนดคำนิยามของคำว่าผู้เสียหายให้ชัดเจน โดยหมายความถึง บุคคล
หรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับความเสียหาย ไม่ว่าจะในด้านการบาดเจ็บทางร่างกายหรือสภาพจิตใจ
ความเจ็บปวดทรมาน ความรู้สึกนึกคิด ความสูญเสียทางเศรษฐกิจหรือสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยไม่
จำเป็นต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย และให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจจัดการแทนตามมาตรา 4 มาตรา 5
และมาตรา 6

3.5.2 ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาลและเจ้าหน้าที่อื่น ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) แจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดีอาญา ทั้งในการฟ้องคดี การเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน จากจำเลย

2) แจ้งให้ทราบถึงความคืบหน้าในการดำเนินคดี เช่น การสอบสวน การส่งสำนวนให้พนักงานอัยการการยื่นฟ้องคดีต่อศาล คำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ

3) แจ้งกำหนดการพิจารณาคดีและพิพากษาคดี รวมถึงการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดให้ผู้เสียหายทราบ

3.5.3 เมื่อผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อศาลขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการ ให้ถือว่าผู้เสียหายเป็นโจทก์ในส่วนค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 44/1 ด้วย

3.5.4 ในกรณีที่จำเลยปฏิเสธที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ศาลมีอำนาจสั่งบังคับด้วยการคุมขัง หากผู้กระทำผิดหรือจำเลยปฏิเสธที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

3.5.5 หากระหว่างจำเลยถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ จำเลยมีรายได้ให้ศาล มีคำสั่งให้นำรายได้ดังกล่าวมาชำระให้กับผู้เสียหายได้

3.6 วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข” โดย นางอริย์พร กลั่นนุรักษ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ปีการศึกษา 2545

วิทยานิพนธ์ดังกล่าวสรุปว่า บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการ ปล่อยชั่วคราวของ ไทย ยังไม่ได้บัญญัติให้เป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างเพียงพอ ควรปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีประเด็นศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของผู้ศึกษา ดังนี้

3.6.1 กำหนดเงื่อนไขอย่างไร ไม่ให้ผู้ได้รับการประกันตัวหลบหนี กำหนดเงื่อนไขไม่ให้ไปกระทำความผิดอีกในระหว่างประกันตัว เงื่อนไขไม่ให้ไปยุ่งเหยิงกับพยาน เช่น ยึดหนังสือเดินทาง, ขอมกลับสู่การควบคุมในระยะเวลาที่กำหนด, หลีกเลี่ยงการติดต่อกับผู้เสียหายในคดี, ไม่ครอบครองอาวุธปืนวัตถุระเบิดหรืออาวุธอันตรายอื่น, กำหนดให้ผู้กระทำความผิดอยู่ในที่อยู่อาศัยโดยการจำกัดบริเวณ เงื่อนไขอื่นๆ ตามที่ศาลเห็นสมควร

3.6.2 กำหนดให้การหลบหนีประกันโดยการกำหนดเงื่อนไขแทนการเรียกประกัน และหลักประกันเป็นความผิดฐานหนีประกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา โดยกำหนดเฉพาะโทษทางอาญาแก่ผู้ต้องหาเท่านั้น

บทที่ 3

หลักกฎหมายของไทยและต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการป้องกัน การผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน

ในส่วนหลักกฎหมายของไทยและต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนนั้น หลักกฎหมายของไทย ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี สำหรับหลักกฎหมายของต่างประเทศนั้น การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้เลือกศึกษากฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์และประเทศออสเตรเลีย เหตุที่เลือกกฎหมายของประเทศดังกล่าว มาศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศไทย เนื่องจากประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศออสเตรเลีย เป็นประเทศที่มีการให้สิทธิและเสรีภาพในด้านต่างๆ แก่ประชาชน ทั้งด้านการศึกษา, เสรีภาพทางเศรษฐกิจ, และมีการปกป้องเสรีภาพของพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ มีปัญหาทางด้านอาชญากรรมน้อย ทั้งยังมีการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันตัวไว้ โดยเฉพาะกล่าวคือ กฎหมายว่าด้วยการประกันของประเทศนิวซีแลนด์ (Bail Act 2000) กฎหมายว่าด้วยการประกันของประเทศออสเตรเลีย (Bail Act 1980, Bail Act 1985) ซึ่งสามารถอธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

1. หลักกฎหมายของไทยเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศไทย มีบทบัญญัติที่เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน ดังนี้

มาตรา 4 บัญญัติไว้ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และ ความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน”

มาตรา 25 บัญญัติไว้ว่า “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้นได้ และได้รับความคุ้มครอง

ตามรัฐธรรมนูญ トラบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้น ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตราย ต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และ ไม่ละเมิดสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีมาตรการกฎหมายนั้น ขึ้นใช้บังคับบุคคล หรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้น ได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะ ได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา 29 บัญญัติไว้ว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือน เป็นผู้กระทำความผิดมิได้

การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี

ในคดีอาญาจะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้

คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณา และจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา 53 บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด”

มาตรา 68 บัญญัติไว้ว่า “รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใดๆ

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมถึงตลอดถึงการจัดหาทนายความให้”

1.2 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการป้องกันก่อนการผิดสัญญาประกัน

1.2.1 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดลักษณะของความผิด และข้อพิจารณาประกอบการประกัน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 106 ได้กล่าวถึงผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอประกันผู้ต้องหาต่อพนักงานสอบสวน โดยได้บัญญัติไว้ว่า

“คำร้องขอให้ปล่อยผู้ต้องหาหรือจำเลยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ไม่ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นต้องควบคุมหรือต้องขังตามหมายศาล ย่อมยื่นได้ โดยผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องดังนี้”

(1) เมื่อผู้ต้องหาต้องขังตามหมายศาลและยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล ให้ยื่นต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี...”

โดยเมื่อพนักงานสอบสวนได้รับคำร้องขอประกัน กฎหมายกำหนดให้รีบสั่งอย่างรวดเร็วและผู้ต้องหาทุกคนพึงได้รับอนุญาตให้ประกัน โดยอาศัยหลักเกณฑ์ ตามที่กฎหมายบัญญัติ²³

ข้อพิจารณาที่กำหนดให้พนักงานสอบสวน ใช้ดุลยพินิจประกอบการวินิจฉัย คำร้องขอให้ประกัน เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“ในการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ต้องพิจารณาข้อเหล่านี้ ประกอบ

- (1) ความหนักเบาแห่งข้อหา
- (2) พยานหลักฐานที่ปรากฏแล้วมีเพียงใด
- (3) พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร
- (4) เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงใด
- (5) ผู้ต้องหาหรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่
- (6) ภัยอันตรายหรือความเสียหาย ที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราว มีเพียงใด

หรือไม่

(7) ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องขังตามหมายศาล ถ้ามีคำคัดค้านของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี ศาลพึงรับประกอบการวินิจฉัยได้...”

²³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107

เหตุผลในการที่พนักงานสอบสวนใช้วินิจฉัยสั่งไม่ให้ประกัน เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“การสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราว จะกระทำได้อีกเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้”

- (1) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี
- (2) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
- (3) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น
- (4) ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ
- (5) การปล่อยชั่วคราวจะเป็น อุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อการ

สอบสวนของเจ้าพนักงาน หรือการดำเนินคดีในศาล..”

โดยในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินห้าปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน²⁴

ตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ซึ่งเป็นระเบียบของทางราชการที่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติตาม ในข้อ 182 ได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนเสนอความเห็นว่าการอนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหา หรือไม่อนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหาไปยังผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณา โดยผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งคำร้อง คือ ผู้กำกับสถานีตำรวจ (หัวหน้ารับผิดชอบหน่วยงาน) โดยในกรณีที่มีคำสั่งอนุญาต คำสั่งนั้นเป็นอันเด็ดขาด กรณีสั่งไม่อนุญาตให้ประกันตัวให้รับเสนอคำร้องพร้อมด้วยความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นพิจารณา เว้นแต่ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ คดีความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร คดีความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งคำร้อง คือ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มีคำสั่ง โดยคำสั่งดังกล่าวเป็นอันเด็ดขาด

1.2.2 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดข้อความที่ต้องมีในสัญญาประกัน

เมื่อได้รับอนุญาตให้ประกันผู้ต้องหา ประมวลระเบียบการตำรวจ เกี่ยวกับคดีข้อ 182 กำหนดให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นผู้สอบสวนคดีนั้น หรือพนักงานสอบสวนซึ่งเข้าเวรสอบสวนในขณะนั้น หรือพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ เป็นคู่สัญญาประกัน

²⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 110

โดยข้อความที่ต้องมีในสัญญาประกันนั้น เป็นไปตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“เมื่อจะปล่อยชั่วคราว โดยมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน
ก่อนปล่อยไป ให้ผู้ประกันหรือผู้เป็นหลักประกันลงลายมือชื่อในสัญญาประกันนั้น

ในสัญญาประกันนอกจากข้อความอย่างอื่นอันพึงต้องมีข้อความดังนี้ด้วย

(1) ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกันแล้วแต่กรณี จะปฏิบัติตามนัด
หรือหมายเรียกของเจ้าพนักงานหรือศาล ซึ่งให้ปล่อยชั่วคราว

(2) เมื่อผิดสัญญาจะใช้เงินจำนวนที่ระบุไว้

ในสัญญาประกันจะกำหนดภาระหน้าที่หรือเงื่อนไขให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว
หรือผู้ประกันต้องปฏิบัติเกินความจำเป็นแก่กรณีมิได้ ”

สำหรับการกำหนดภาระหน้าที่หรือเงื่อนไขให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว หรือผู้ประกัน
ต้องปฏิบัติ เป็นไปประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคท้าย ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“...ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว เจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยชั่วคราว
หรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับที่อยู่หรือเงื่อนไขอื่นใดให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวปฏิบัติ หรือในกรณี
ที่ผู้นั้นยินยอมจะสั่งให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถ ใช้ตรวจสอบ
หรือจำกัดการเดินทางของผู้ถูกปล่อยชั่วคราวก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการหลบหนี หรือภัยอันตราย
หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น แต่ถ้าผู้ถูกปล่อยชั่วคราวมีอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ แม้ผู้นั้นยินยอม
จะสั่งให้ใช้อุปกรณ์ดังกล่าวได้ต่อเมื่อผู้นั้นมีพฤติกรรมที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง
หรือมีเหตุสมควรประการอื่น”

1.2.3 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขอทบทวนหรืออุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับการประกัน

กรณีที่ต้องหาไม่ได้รับอนุญาตให้ประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวน ผู้ต้องหา
จะถูกส่งตัวมาศาล เพื่อขอให้ศาลออกหมายจับผู้ต้องหาไว้ระหว่างสอบสวน โดยเมื่อศาล มีคำสั่ง
ให้จับผู้ต้องหาไว้ระหว่างสอบสวน ผู้ต้องหาหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องมีสิทธิยื่นคำร้องขอประกัน
ต่อศาลได้ โดยพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ โจทก์ หรือผู้เสียหาย มีสิทธิยื่นคำคัดค้าน
การประกันตัว²⁵

²⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคหนึ่ง (7)

กรณีศาลไม่อนุญาตให้ประกัน ผู้ร้องขอประกันมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ คำสั่งนั้นได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญา มาตรา 119 ทวิ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“ในกรณีที่ศาลสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ผู้ร้องขอมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ ดังต่อไปนี้

(1) คำสั่งของศาลชั้นต้น ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์

(2) คำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา

ให้ศาลชั้นต้นที่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งรีบส่งคำร้องดังกล่าว พร้อมด้วยสำนวนความ หรือสำเนาสำนวนความเท่าที่จำเป็น ไปยังศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาและมีคำสั่งโดยเร็ว

คำสั่งของศาลอุทธรณ์ที่ไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ยื่นตามศาลชั้นต้นให้เป็นที่สุด แต่ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิที่จะยื่นคำร้องให้ปล่อยชั่วคราวใหม่”

1.3 หลักกฎหมายที่เกี่ยวกับมาตรการป้องกันหลังพิคสัญญญาประกัน

1.3.1 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับตามสัญญาประกัน

กรณีที่มีการพิคสัญญญาประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ข้อ 199 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบังคับตามสัญญาประกันไว้ว่า

“การบังคับให้ชำระเบี้ยปรับตามหลักประกัน ในเมื่อมีการพิคสัญญญาประกันนั้น ให้แจ้งให้นายประกันจัดการชำระเสียก่อนภายในเวลา 15 วัน นับแต่วันพิคสัญญญา เมื่อได้รับเงินเบี้ยปรับแล้วให้นำเงินส่งกองการเงิน กรมตำรวจ หรือคลังจังหวัดแล้วแต่กรณี ในวันรุ่งขึ้นแล้วรายงานให้ทราบตามลำดับจนถึงกรมตำรวจ หากนายประกันไม่ชำระเบี้ยปรับ หรือมีข้อโต้แย้งประการใด เมื่อเห็นว่าจำเป็นต้องดำเนินการฟ้องแล้ว ให้คำนวณค่าธรรมเนียมศาลก่อนว่าจะต้องใช้จ่ายเป็นจำนวนเท่าใด แล้วเสนอตามลำดับจนถึงกรมตำรวจ เพื่อกรมตำรวจจะได้พิจารณาสั่งการในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมและดำเนินการต่อไป

การที่จะดำเนินการฟ้องร้องนายประกันยังศาล เพื่อให้บังคับเรียกเบี้ยปรับให้ตามสัญญาประกันนั้น จำต้องระมัดระวังว่า คดีที่จะฟ้องนั้นมีทางชนะได้แน่นอนประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งเมื่อชนะคดีแล้ว นายประกันซึ่งเป็นจำเลยสามารถที่จะใช้เงินค่าปรับ และค่าธรรมเนียมศาลได้ด้วย หรือมีหลักทรัพย์พอที่จะยึดใช้ค่าปรับและค่าธรรมเนียมได้ มิฉะนั้นแล้วการฟ้องศาลอาจเสียค่าธรรมเนียมเปล่า จึงให้ระมัดระวังในข้อนี้ด้วย

เมื่อกรมตำรวจได้สั่งให้ดำเนินการฟ้องร้องนายประกันเพื่อให้ศาลบังคับให้ใช้เบี้ยปรับตามสัญญาประกัน และศาลพิพากษาอย่างไรแล้วหากพนักงานสอบสวนจะอุทธรณ์หรือฎีกาต่อไป หรือไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ให้เสนออนุมัติกรมตำรวจก่อน อนึ่งหากจำเลยเสนอขอทำความตกลงหรือประนีประนอมยอมความ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนรับข้อตกลง หรือยอมประนีประนอม ก่อนได้รับความเห็นชอบจากกรมตำรวจ เป็นอันเด็ดขาด”

การบังคับตามสัญญาประกันต้องมีการฟ้องบังคับคดีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยพนักงานอัยการจะเป็นผู้ฟ้องคดีให้ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.2553 มาตรา 14 วรรคหนึ่ง (3) ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

“พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

...(3) ในคดีแพ่ง หรือคดีปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ ที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคในศาล หรือในกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ ”

และในกรณีที่ป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว จะต้องมีการร้องขอให้บังคับคดีภายในสิบปี นับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง²⁶

กรณีมีการผิดสัญญาประกันต่อศาล ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติวิธีการบังคับตามสัญญาประกันไว้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 ซึ่งบัญญัติว่า

“ในกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกัน หรือตามที่ศาลเห็นสมควร โดยมีต้องฟ้อง ทั้งนี้ ศาลอาจสั่งงดการบังคับตามสัญญาประกัน หรือลดจำนวนเงินที่ต้องใช้ตามสัญญาประกันก็ได้ โดยคำนึงถึงความพยายามของผู้ประกัน ในการติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนี รวมทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นว่ามีมากน้อยเพียงใดประกอบด้วย และเมื่อศาลสั่งประการใดแล้ว ฝ่ายผู้ถูกบังคับตามสัญญาประกันหรือพนักงานอัยการมีอำนาจอุทธรณ์ได้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

เงินสดหรือหลักทรัพย์อื่นที่นำมาวางต่อศาลเพื่อเป็นหลักประกัน ตามมาตรา 114 ไม่อยู่ในข่ายที่จะถูกยึดหรืออายัด เพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อื่นจนกว่าความรับผิดชอบตามสัญญาประกันจะระงับสิ้นไป เว้นแต่ศาลเห็นว่าหนี้ของเจ้าหนี้ นั้นมิได้เกิดจากกาฉ้อฉลและมีคำสั่งปล่อยทรัพย์สินดังกล่าว

²⁶ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 274

ในกรณีจำเป็นต้องมีการบังคับคดีเพราะผิดสัญญาประกันตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีหรือคำสั่งอื่นใดเพื่อบังคับเอาหลักทรัพย์ของบุคคลซึ่งต้องรับผิดตามสัญญาประกันได้เสมือนว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งและพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับตามสัญญาประกัน และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกรมบังคับคดี มีอำนาจหน้าที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ประกันและขายทอดตลาดตาม ที่ได้รับแจ้งจากศาล หรือพนักงานอัยการ และถ้าจะต้องขายทรัพย์สินที่วางเป็นหลักประกันไว้ต่อศาล เมื่อศาลส่งทรัพย์สินหรือหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้น ไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีกรมบังคับคดี ให้ถือว่าได้มีการยึดทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียก ค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี

การบังคับคดีตามมาตรา นี้ ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยอนุโลม เว้นแต่ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะออกข้อบังคับกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ข้อบังคับนั้นเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

1.3.2 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกัน

กรณีที่มีการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน กฎหมายมิได้ มีการกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกัน ที่มีเจตนาให้เกิดการผิดสัญญาประกันหรือมีส่วนร่วมเห็นในการกระทำผิดสัญญาประกันของผู้ต้องหา กล่าวคือการกำหนดโทษแก่ผู้ประกัน กรณีผู้ประกันรู้ว่าผู้ต้องหาหลบหนี หรือผิดเงื่อนไขในสัญญาประกัน แล้วมิได้แจ้งเหตุแก่พนักงานสอบสวน โดยมีเจตนาเพื่อช่วยเหลือผู้ต้องหา มิต้องถูกฟ้องหรือรับโทษในทางอาญา

2. หลักกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน ในชั้นพนักงานสอบสวน

2.1 หลักกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการป้องกันก่อนผิดสัญญาประกัน

2.1.1 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดลักษณะของความผิด และข้อพิจารณา ประกอบการประกันผู้ต้องหา ในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ

สำหรับมาตรการป้องกันก่อนผิดสัญญาประกันในประเด็นเรื่อง การกำหนดลักษณะของความผิด และข้อพิจารณาประกอบการประกันผู้ต้องหา ในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาได้นำกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์มาพิจารณาเปรียบเทียบ เนื่องจากมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน และอาจนำมาประยุกต์ใช้กับการปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้

“ในประเทศนิวซีแลนด์ พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.2000 (The Bail Act 2000) มาตรา 21 มีการกำหนดลักษณะความผิดที่สามารถประกัน และความผิดที่ไม่สามารถประกันในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจไว้ ซึ่งใน (1) ของมาตราดังกล่าว กำหนดให้ผู้ต้องหาซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด และถูกจับกุม โดยไม่มีหมาย มีสิทธิได้รับการประกัน ในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ และใน (2) ของมาตราดังกล่าว กำหนดให้ผู้ต้องหาในกรณีดังต่อไปนี้ ไม่มีสิทธิได้รับการประกันตัวในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ²⁷ กล่าวคือ

- 1) ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุม โดยมีหมาย
- 2) ผู้ต้องหาในความผิดฐานเป็นกบฏหรือจลาจล ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.2000 (The Bail Act 2000) มาตรา 9 ซึ่งกำหนดจำกัดสิทธิในการประกันผู้ต้องหาในความผิดฐานเป็นกบฏหรือความผิดฐานจลาจล โดยผู้ต้องหาซึ่งถูกกล่าวหาความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด ค.ศ.1961 (Crimes Act 1961) มาตรา 73 หรือมาตรา 76 (ความผิดฐานเป็นกบฏ) หรือตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด ค.ศ.1961(Crimes Act 1961)

²⁷ “21 Police employee may grant bail

(1) Any Police employee may, if he or she considers it prudent to do so, grant bail (Police bail) to a defendant who is charged with an offence and has been arrested without a warrant.

(2) Subsection (1) does not apply in any case to which any of section 9, 9A, 10, 12,16, or 17A applies...”

มาตรา 78 (ความผิดฐานจารกรรม) อาจได้รับอนุญาตให้ประกัน โดยคำสั่งอนุญาตของข้าหลวงต่างพระองค์หรือผู้พิพากษาศาลสูง²⁸

3) ผู้ต้องหาในความผิดฐานฆ่าตกรรม ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.2000 (*The Bail Act 2000*) มาตรา 9A ซึ่งกำหนดจำกัดสิทธิในการประกันผู้ต้องหาในความผิดฐานฆ่าตกรรม โดยบทบัญญัติมาตรานี้ใช้กับผู้ต้องหาซึ่งมีอายุเกิน 17 ปีขึ้นไป ซึ่งถูกกล่าวหาด้วยความผิดฐานฆ่าตกรรม ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด ค.ศ.1961 (*Crimes Act 1961*) มาตรา 167 หรือ มาตรา 168 โดยผู้ต้องหาในความผิดดังกล่าว ไม่มีสิทธิได้รับการประกัน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้พิพากษาศาลสูง (*High Court Judge*) หรือผู้พิพากษาศาลแขวง (*District Court Judge*) โดยผู้ต้องหาต้องแสดงให้เห็นที่พอใจของศาลว่า มีเหตุที่ผู้ต้องหาควรได้รับอนุญาตให้ประกัน ผู้ต้องหาจะไม่ไปกระทำความผิด หรือไปก่อเหตุอันตรายแก่บุคคลอื่น ในระหว่างที่ได้รับอนุญาต ให้ประกัน โดยศาลต้องพิจารณาถึงการคุ้มครองความปลอดภัยสาธารณะ ความเหมาะสมของสถานที่ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของบุคคล คณะบุคคล เป็นสำคัญ ประกอบการวินิจฉัย²⁹

²⁸ “9 Restriction on bail if defendant charged with treason or espionage

No defendant who is charged with a crime against section 73 or section 76 of the Crimes Act 1961 (which relate to treason) or against section 78 of the Crimes Act 1961 (which relates to espionage) may be granted bail except by order of the Governor-General or a High Court Judge.”

²⁹ “9A Restriction on bail if defendant charged with murder

(1) This section applies to a defendant of or over the age of 17 years who is charged with murder under section 167 or 168 of the Crimes Act 1961.

(2) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large except by order of a High Court Judge or a District Court Judge.

(3) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large unless the defendant satisfies the Judge that bail or remand at large should be granted.

(4) In particular (but without limiting any other matters in respect of which the defendant must satisfy the Judge under subsection (3)), the defendant must satisfy the Judge on the balance of probabilities that the defendant will not, while on bail or at large, commit any offence involving violence against, or danger to the safety of, any other person.

(5) In deciding whether or not to grant bail to a defendant to whom this section applies or to allow the defendant to go at large, the need to protect the safety of the public and, where appropriate, the need to protect the safety of any particular person or persons are the primary considerations.”

4) ผู้ต้องหาซึ่งเคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษในความผิดเฉพาะมาก่อน ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.2000 (*The Bail Act 2000*) มาตรา 10 ซึ่งกำหนดจำกัด สิทธิในการประกันตัวผู้ต้องหาซึ่งถูกกล่าวหาด้วยความผิดเฉพาะตามที่กำหนดไว้ใน (2) ของมาตรา ดังกล่าวและเคยต้องคำพิพากษาลงโทษในความผิดเฉพาะมาก่อน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็ความผิดฐาน เดียวกันหรือไม่ก็ตาม โดยบทบัญญัติมาตรานี้ใช้กับผู้ต้องหา ที่มีอายุเกิน 17 ปี ขึ้นไป

โดยความผิดเฉพาะตามมาตรานี้ หมายถึงความผิดตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิด ค.ศ.1961 (*The Crimes Act 1961*) มาตราดังต่อไปนี้

- (a) มาตรา 128B ความผิดเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ
- (b) มาตรา 132 ความผิดเกี่ยวกับการกระทำทางเพศต่อเด็ก อายุต่ำกว่า 12 ปี
- (c) มาตรา 134 ความผิดเกี่ยวกับการกระทำทางเพศต่อบุคคล อายุต่ำกว่า 16 ปี
- (d,e) มาตรา 167,168 ความผิดฐานฆ่าตกรรม
- (f) มาตรา 171 ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา
- (g) มาตรา 173 ความผิดฐานพยายามฆ่า
- (h,i) มาตรา 188,189 ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย
- (j) มาตรา 191 ความผิดฐานทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้อื่น รับอันตรายสาหัส
- (k) มาตรา 198A ความผิดฐานใช้อาวุธปืนยิงต่อสู้เจ้าพนักงาน
- (l) มาตรา 198B ความผิดเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมโดยมีอาวุธปืน
- (m) มาตรา 208 ความผิดฐานลักพาตัวบุคคลเพื่อแสวงหา ประโยชน์ทางเพศ
- (n) มาตรา 209 ความผิดฐานลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่
- (o) มาตรา 232 ความผิดฐานบุกรุกเคหสถานในเวลากลางคืน
- (p,q) มาตรา 234,235 ความผิดฐานชิงทรัพย์
- (r) มาตรา 236 ความผิดฐานปล้นทรัพย์

โดยผู้ต้องหาในความผิดดังกล่าวไม่มีสิทธิได้รับการประกัน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้พิพากษาศาลสูง (*High Court Judge*) หรือผู้พิพากษาศาลแขวง (*District Court Judge*) โดยผู้ต้องหาต้องแสดงให้เห็นที่พอใจของศาลว่า มีเหตุที่ผู้ต้องหาควรได้รับอนุญาต ให้ประกัน ผู้ต้องหาจะไม่ไปกระทำความผิด หรือไปก่อเหตุอันตรายแก่บุคคลอื่น ในระหว่างที่ได้รับอนุญาต ให้ประกัน โดยศาลต้องพิจารณาถึงการคุ้มครองความปลอดภัยสาธารณะ ความเหมาะสมของสถานที่ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของบุคคล คณะบุคคลเป็นสำคัญ ประกอบการวินิจฉัย³⁰

---

³⁰ “10 Restriction on bail if defendant with previous conviction for specified offence charged with further specified offence

(1) This section applies to a defendant of or over the age of 17 years who is charged with a specified offence (as defined in subsection (2)), and who has 1 or more previous convictions for a specified offence (whether those convictions were for the same specified offence or for different specified offences).

(2) In this section, **specified offence** means any offence against any of the following provisions of the Crimes Act 1961:

(a) section 128B (sexual violation); (b) section 132 (sexual conduct with child under 12); (c) section 134 (sexual conduct with young person under 16); (d) section 167 (murder); (e) section 168 (murder); (f) section 171 (manslaughter); (g) section 173 (attempt to murder); (h) section 188 (wounding with intent); (i) section 189 (injuring with intent); (j) section 191 (aggravated wounding or injury); (k) section 198A (using any firearm against law enforcement officer, etc); (l) section 198B (commission of crime with firearm); (m) section 208 (abduction for purposes of marriage or sexual connection); (n) section 209 (kidnapping); (o) section 232 (aggravated burglary); (p) section 234 (robbery); (q) section 235 (aggravated robbery); (r) section 236 (assault with intent to rob).

(3) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large except by order of a High Court Judge or a District Court Judge.

(4) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large unless the defendant satisfies the Judge that bail or remand at large should be granted.

(5) In particular (but without limiting any other matters in respect of which the defendant must satisfy the Judge under subsection (4)), the defendant must satisfy the Judge on the balance of probabilities that the defendant will not, while on bail or at large, commit any offence involving violence against, or danger to the safety of, any other person.

(6) In deciding whether or not to grant bail to a defendant to whom this section applies or allow the defendant to go at large, the need to protect the safety of the public and, where appropriate, the need to protect the safety of the victim or victims of the alleged offending, are primary considerations.”

5) ผู้ต้องหาซึ่งกระทำความผิดในระหว่างที่ถูกกล่าวหาหรือระหว่างได้รับการประกัน ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.2000 (The Bail Act 2000) มาตรา 12 ซึ่งกำหนดจำกัดสิทธิในการประกันตัวผู้ต้องหาซึ่งกระทำความผิดในระหว่างที่ถูกกล่าวหาหรือระหว่างได้รับการประกัน โดยบทบัญญัติมาตรานี้ใช้กับผู้ต้องหาที่มีอายุเกิน 17 ปี ขึ้นไปซึ่งถูกกล่าวหาด้วยความผิดที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สามปีขึ้นไป ซึ่งได้รับการประกัน และในระหว่างที่ได้รับการประกันได้กระทำความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สามปีขึ้นไป และเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือในกรณีผู้ต้องหาที่มีอายุเกิน 17 ปี ขึ้นไปถูกกล่าวหาด้วยความผิดที่มีโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สามปีขึ้นไป และเคยได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป และเคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดในระหว่างที่ได้รับการประกัน ซึ่งเป็นความผิดที่มีอัตราโทษจำคุก อย่างสูงตั้งแต่สามปีขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในการนับโทษจำคุกต่อกับโทษจำคุกในคดีอื่น โดยผู้ต้องหาในความผิดดังกล่าวไม่มีสิทธิได้รับการประกัน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้พิพากษาศาลสูง (High Court Judge) หรือผู้พิพากษาศาลแขวง (District Court Judge) โดยผู้ต้องหาต้องแสดงให้เห็นที่พอใจของศาลว่ามีเหตุที่ผู้ต้องหาควรได้รับอนุญาตให้ประกัน ผู้ต้องหาจะไม่ไปกระทำความผิด หรือไปก่อเหตุอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อื่น ในระหว่างที่ได้รับอนุญาตให้ประกัน

โดยศาลต้องพิจารณาถึงการคุ้มครองความปลอดภัยสาธารณะ ความเหมาะสม
ของสถานที่เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของบุคคล คณะบุคคลเป็นสำคัญ ประกอบการวินิจฉัย³¹

---

³¹ “12 Further restriction on bail in certain cases

(1) This section applies to a defendant if—

(a) the defendant is of or over the age of 17 years and—

(i) is charged with an offence under the Crimes Act 1961 that carries a maximum sentence of 3 or more years’ imprisonment; and

(ii) at the time of the alleged commission of the offence was remanded at large or on bail awaiting trial for another offence under the Crimes Act 1961 that carries a maximum sentence of 3 or more years’ imprisonment; and

(iii) has at any time previously received a sentence of imprisonment (within the meaning of that term in section 4(1) of the Sentencing Act 2002); or

(b) the defendant is of or over the age of 17 years and—

(i) is charged with an offence that carries a maximum sentence of 3 or more years’ imprisonment; and

(ii) has previously received 14 or more sentences of imprisonment (within the meaning of that term in section 4(1) of the Sentencing Act 2002); and

(iii) has previously been convicted of an offence that was committed while the defendant was remanded at large or on bail and that carries a maximum sentence of 3 or more years’ imprisonment (whether or not the conviction resulted in any of the sentences of imprisonment referred to in subparagraph (ii)).

(2) For the purposes of subsection (1), a sentence of imprisonment is counted whether or not it was served concurrently with any other 1 or more sentences.

(3) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large except by order of a High Court Judge or a District Court Judge.

(4) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large unless the defendant satisfies the Judge that bail or remand at large should be granted.

(5) In particular (but without limiting any other matters in respect of which the defendant must satisfy the Judge under subsection (4)), the defendant must satisfy the Judge on the balance of probabilities that the defendant will not, while on bail or at large, commit—

(a) any offence involving violence against, or danger to the safety of, any other person; or

(b) burglary or any other serious property offence.

(6) For the purposes of subsection (5), serious property offence means an offence against Part 10 of the Crimes Act 1961 punishable by imprisonment for a term of more than 7 years.

(7) In deciding whether or not to grant bail to a defendant to whom this section applies or allow the defendant to go at large, the need to protect the safety of the public and, where appropriate, the need to protect the safety of the victim or victims of the alleged offending, are primary considerations.

(8) For the purposes of this section, a reference in this section to a sentence of imprisonment includes a sentence of corrective training imposed under the Criminal Justice Act 1985 or any former Act.”

6) ผู้ต้องหาในความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดให้โทษ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.2000 (*The Bail Act 2000*) มาตรา 16 ซึ่งกำหนดจำกัดสิทธิในการประกันตัวผู้ต้องหาซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด โดยผู้ต้องหาในความผิดดังกล่าวไม่มีสิทธิได้รับการประกัน เว้นแต่ได้รับอนุญาตให้ประกันโดยคำสั่งของผู้พิพากษาศาลสูง หรือผู้พิพากษาศาลแขวง หรือมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น³²

7) ผู้ต้องหาความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.2000 (*The Bail Act 2000*) มาตรา 17A ซึ่งกำหนดจำกัดสิทธิในการประกันตัวผู้ต้องหาซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ซึ่งรวมถึงการพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย สำหรับยาเสพติด ให้โทษประเภท 1 ได้แก่ เฮโรอีน โคเคอีน แอลเอสดี เมทแอมเฟตามีน เป็นต้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (*Misuse of Drugs Act 1975*) มาตรา 6 โดยบทบัญญัติ มาตรา นี้ ใช้กับผู้ต้องหาซึ่งมีอายุเกิน 17 ปี ขึ้นไป ซึ่งถูกกล่าวหาด้วยความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้โทษประเภท 1 โดยผู้ต้องหาในความผิดดังกล่าวไม่มีสิทธิได้รับการประกัน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้พิพากษาศาลสูง (*High Court Judge*) หรือผู้พิพากษาศาลแขวง (*District Court Judge*) โดยผู้ต้องหาต้องแสดงให้เป็นที่พอใจของศาลว่ามีเหตุที่ผู้ต้องหาควรได้รับอนุญาตให้ประกัน ผู้ต้องหาจะไม่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ในระหว่างที่ได้รับการประกัน”³³

³² “16 Judge only may grant bail for drug dealing offence

A defendant who is charged with or convicted of a drug dealing offence may be granted bail by order of a High Court Judge or District Court Judge but not otherwise.”

³³ “17A Restriction on bail if defendant charged with serious Class A drug offence

(1) This section applies to a defendant of or over the age of 17 years who is charged with a serious Class A drug offence.

(2) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large unless the defendant satisfies the Judge that bail or remand at large should be granted.

(3) In particular (but without limiting any other matters in respect of which the defendant must satisfy the Judge under subsection (2)), the defendant must satisfy the Judge on the balance of probabilities that the defendant will not, while on bail or at large, commit any drug dealing offence.

(4) In this section, serious Class A drug offence means—

(a) an offence under section 6 or 12C(1)(a) of the Misuse of Drugs Act 1975 for contravention of section 6(1)(a), (b), (c), or (f) in relation to a Class A controlled drug; or

(b) an attempt to commit an offence in paragraph (a)”

ข้อพิจารณาประกอบการวินิจฉัยคำร้องขอให้ประกันตัวผู้ต้องหา และการสั่งอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ประกัน ผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน The Bail Act 2000 มาตรา 6 ประกอบ มาตรา 8 “ซึ่งกำหนดให้การพิจารณา สั่งอนุญาต ให้ประกันต้องคำนึงถึง ลักษณะของความผิดที่ผู้ต้องหาถูกกล่าวหาและความร้ายแรง ของความผิด ความหนักแน่นของพยานหลักฐาน และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน หรือเหตุประการอื่น ในการพิสูจน์ความผิด ความร้ายแรงของความผิดที่ผู้ต้องหาต้องรับผิดและ ความร้ายแรงของโทษ ที่ผู้ต้องหาจะต้องถูกลงโทษ บุคลิกลักษณะและประวัติการกระทำความผิด ที่ผ่านมาของผู้ต้องหา เพื่อประกอบการกำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิด ประวัติการกระทำความผิด ของผู้ต้องหาในระหว่างประกันตัว หรือการฝ่าฝืนคำสั่งที่ศาลกำหนด รวมทั้งคำสั่งที่กำหนดเงื่อนไข ในสัญญาประกันตัวผู้ต้องหา ระยะเวลาในการที่จะต้องนำผู้ต้องหามาสู่กระบวนการพิจารณาของศาล

ในการพิจารณาวินิจฉัยสั่งไม่อนุญาตให้ประกัน จะกระทำได้อต่อเมื่อ มีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้ต้องหาจะไม่ปรากฏตัวต่อศาลในวันเวลาที่ผู้ต้องหาจะต้องถูกคุมขัง หรือผู้ต้องหาจะไปยุ่งเหยิงกับพยานบุคคลหรือพยานหลักฐาน ผู้ต้องหาจะกระทำความผิด ในระหว่างประกันตัว และเหตุอื่นที่จะทำให้เกิดความไม่ยุติธรรม”³⁴

---

³⁴ “6 Application of this Part

Unless expressly stated otherwise in this or in any other enactment, any decision regarding the granting of bail under this Act is subject to the provisions of this Part ”

“8 Consideration of just cause for continued detention

(1) In considering whether there is just cause for continued detention, the court must take into account—

(a) whether there is a risk that—

(i) the defendant may fail to appear in court on the date to which the defendant has been remanded; or

(ii) the defendant may interfere with witnesses or evidence; or

(iii) the defendant may offend while on bail; and

(b) any matter that would make it unjust to detain the defendant.

(2) In considering whether there is just cause for continued detention under subsection (1), the court may take into account the following:

(a) the nature of the offence with which the defendant is charged, and whether it is a grave or less serious one of its kind:

(b) the strength of the evidence and the probability of conviction or other- wise:

(c) the seriousness of the punishment to which the defendant is liable, and the severity of the punishment that is likely to be imposed:

(d) the character and past conduct or behaviour, in particular proven criminal behaviour, of the defendant:

(e) whether the defendant has a history of offending while on bail, or breaching court orders, including orders imposing bail conditions:

(f) the likely length of time before the matter comes to hearing or trial:

(g) the possibility of prejudice to the defence in the preparation of the defence if the defendant is remanded in custody:

(h) any other special matter that is relevant in the particular circumstances...”

2.1.2 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดข้อความที่ต้องมีในสัญญาประกัน

สำหรับมาตรการป้องกันก่อนผิดสัญญาประกันในประเด็นเรื่อง การกำหนดข้อความที่ต้องมีในสัญญาประกัน การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาได้นำกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศออสเตรเลีย มาพิจารณาเปรียบเทียบผสมผสานกัน เนื่องจากมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจนว่าในสัญญาประกัน ต้องระบุเงื่อนไขการประกันไว้ในสัญญาด้วย และอาจนำมาประยุกต์ใช้กับการปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้

“ในประเทศนิวซีแลนด์ พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.2000 (The Bail Act 2000) มาตรา 21A มีการกำหนดข้อความที่ต้องมีในสัญญาประกัน ซึ่งสรุปความได้ว่าในสัญญาประกันต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

- 1) สถานที่ทำสัญญา
- 2) ชื่อและที่อยู่ของผู้ต้องหา
- 3) รายละเอียดของความผิดที่ถูกกล่าวหา
- 4) เงื่อนไขในการประกัน รวมทั้งวัน เวลาและสถานที่ที่จะให้ผู้ต้องหาไปปรากฏตัวศาล
- 5) ข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็นเพื่อให้ผู้ต้องหาปฏิบัติตามหมายเรียก
- 6) วันสิ้นสุดสัญญา³⁵

³⁵ “21A Notice of Police bail

(1) A Police employee who grants Police bail must ensure that a notice of Police bail is completed in accordance with subsection (2).

(2) A notice of Police bail must—

(a) state—

(i) the defendant’s full name and address; and

(ii) the particulars of the charge; and

(iii) the conditions of bail, including the time, date, and place for attendance by the defendant before a court; and

(iv) any other information required by rules made under section 386 of the Criminal Procedure Act 2011 to accompany a summons to a defendant issued under that Act; and

(b) be date...”

สำหรับการกำหนดเงื่อนไขการประกันตัวในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.2000 (The Bail Act 2000) มาตรา 21B ได้กำหนดว่า นอกจากเงื่อนไขที่กำหนดให้ผู้ต้องหาต้องมาปรากฏตัวต่อศาล ตามวัน เวลา และสถานที่ที่ระบุไว้ในสัญญาประกันแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจจะกำหนดเงื่อนไขดังต่อไปนี้ไว้ในสัญญาประกันด้วยก็ได้ กล่าวคือ ³⁶

- 1) เงื่อนไขการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กำหนดที่อยู่
- 2) ให้ผู้ต้องหารายงานตัวต่อเจ้าพนักงานตำรวจในวันเวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้³⁷
- 3) ให้ผู้ต้องหามาปรากฏตัวต่อศาลเมื่อต้องถูกคุมขัง
- 4) ผู้ต้องหาจะไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานบุคคลหรือพยานหลักฐานอื่น
- 5) ผู้ต้องหาจะไม่ไปกระทำความผิดในระหว่างประกัน³⁸

³⁶ “21B Conditions of Police bail

(1) It is a condition of every grant of Police bail that the defendant must attend personally before a court at the time, date, and place specified in the notice of bail.

(2) A Police employee who grants Police bail may impose, in addition to the condition imposed by subsection (1), any condition of the bail that might be imposed by a judicial officer under section 30 (2) or (4)...”

³⁷ The Bail Act 2000 มาตรา 130 (2)

³⁸ The Bail Act 2000 มาตรา 130 (4)

ในรัฐควีนส์แลนด์ ของประเทศออสเตรเลีย เจ้าพนักงานตำรวจสามารถ กำหนดเงื่อนไขพิเศษไว้ในสัญญาประกันตัว คือ การเพิกถอนหรือยกเลิกหนังสือเดินทาง (passport) ของผู้ต้องหาในระหว่างได้รับการประกันตัว โดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.1980 (The bail Act 1980) มาตรา 11,11AA ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจสามารถที่จะพิจารณา กำหนดเงื่อนไขพิเศษที่เห็นว่าจำเป็น ซึ่งรวมถึงการเพิกถอนหนังสือเดินทางของผู้ต้องหา ซึ่งได้รับการประกันเพื่อวัตถุประสงค์ในการมีตัวผู้ต้องหามาปรากฏต่อศาลกรณีผู้ต้องหาต้องถูกคุมขัง และเป็นหลักประกันว่าในระหว่างที่ได้รับการประกันตัวผู้ต้องหาจะไม่ไปกระทำความผิด หรือก่อเหตุ อันตรายประการอื่น แก่ประชาชนหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน โดยเจ้าพนักงานตำรวจ จะกำหนดเงื่อนไขพิเศษเกินกว่าที่จำเป็นมิได้ โดยผู้ต้องหาจะอยู่ในความสอดส่องดูแล ของเจ้าพนักงานตำรวจในระหว่างที่ถูกเพิกถอนหนังสือเดินทาง อันเป็นการป้องกันมิให้ผู้ต้องหา เดินทางหลบหนีออกไปนอกราชอาณาจักร”³⁹

³⁹ “11 Conditions of release on bail

...(2) Where a court or a police officer authorised by this Act to grant bail considers that the imposition of special conditions is necessary to secure that a person—

(a) appears in accordance with the person’s bail and surrenders into custody; or

(b) while released on bail does not—

(i) commit an offence; or

(ii) endanger the safety or welfare of members of the public; or

(iii) interfere with witnesses or otherwise obstruct the course of justice whether in relation to the person or another person; that court or police officer shall impose such conditions as the court or police officer thinks fit for any or all of such purposes.

...(4A) A court or a police officer authorised by this Act to grant bail for the release of a person who is not an Australian citizen or permanent resident must consider the imposition of a special condition under subsection (2)—

(a) requiring the person to surrender the person’s current passport; and

(b) prohibiting the person from applying for a passport.

(5) Conditions imposed pursuant to subsection (2) shall not be more onerous for the person than those that in the opinion of the court or police officer are necessary having regard to the nature of the offence, the circumstances of the defendant and the public interest.”

“ 11AA Release of a person only after surrender of passport

(1) This section applies if a court or a police officer authorised by this Act to grant bail imposes a special condition under section 11(2) requiring the person to surrender the person’s current passport.

(2) If the condition is imposed by a court, the court must order that the person be detained in custody until the passport is surrendered.

(3) If the condition is imposed by a police officer, the person must be detained in custody until the passport is surrendered.”

2.1.3 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการโต้แย้ง ขอให้ทบทวน หรืออุทธรณ์คำสั่ง เกี่ยวกับการประกันผู้ต้องหา

สำหรับมาตรการป้องกันก่อนพิพากษาประกันในประเด็นเรื่อง การโต้แย้ง การขอให้ทบทวนหรืออุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับการประกันในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาได้นำกฎหมายของประเทศออสเตรเลียมาพิจารณาเปรียบเทียบ เนื่องจากมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน และอาจนำมาประยุกต์ใช้กับการปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้

“ในกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจ มีคำสั่งอนุญาตให้ประกันหรือไม่อนุญาต ให้ประกันตัวผู้ต้องหา รัฐควินส์แลนด์ ของประเทศออสเตรเลีย ได้มีบทบัญญัติให้สิทธิ แก่ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือพนักงานอัยการ ในการโต้แย้งหรือขอให้ทบทวนคำสั่งดังกล่าวได้ (review) ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว (The bail Act 1980) มาตรา 19B, 19C ซึ่งกำหนดให้ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือพนักงานอัยการสามารถโต้แย้ง ยื่นคำขอให้ผู้พิพากษาศาลแขวง (magistrate) ทบทวนคำสั่งคำสั่งอนุญาตให้ประกัน หรือไม่อนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหาของเจ้าพนักงานตำรวจได้ โดยผู้ยื่นคำขอมิหน้าที่ต้องแสดงเหตุผลและข้อมูลสนับสนุนการคัดค้านคำสั่งดังกล่าว และในกรณีที่ ไม่พอใจคำสั่งของผู้พิพากษาศาลแขวง สามารถอุทธรณ์ ขอให้ผู้พิพากษาศาลสูงทบทวน คำสั่ง ของผู้พิพากษาศาลแขวงดังกล่าวได้”⁴⁰

⁴⁰ “19B Review of particular decisions

(1) This section does not apply to the following decisions about release under this part—

- (a) a decision by the Supreme Court;
- (b) a decision under section 10(2);
- (c) a decision by a magistrate acting as a reviewing court under this section.

(2) If a decision has been made about release under this part or the Youth Justice Act 1992, part 5, for a defendant, the defendant, complainant or prosecutor or a person appearing on behalf of the Crown may apply to the reviewing court for review of the decision.”

“19C Review by Supreme Court of magistrate’s decision on a review

(1) If a decision is made by a magistrate on a review of a decision about release under this part or the Youth Justice Act 1992, part 5, the defendant, complainant or prosecutor or a person appearing on behalf of the Crown may apply to the Supreme Court as constituted by a single judge for a review of the magistrate’s decision.

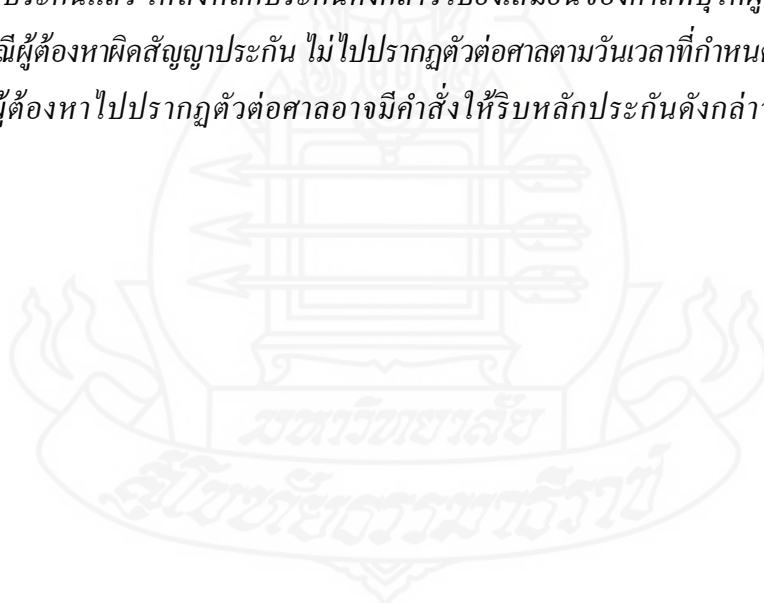
(2) A complainant, prosecutor or a person appearing on behalf of the Crown who makes an application under subsection (1) must take reasonable steps to inform the defendant of the time and place for the hearing of the application.”

2.2 หลักกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับมาตรการป้องกันหลังผิดสัญญาประกัน

2.2.1 หลักกฎหมายที่เกี่ยวกับข้อกักับการบังคับตามสัญญาประกัน

สำหรับมาตรการหลังการผิดสัญญาประกันในประเด็น เรื่องการบังคับตามสัญญาประกันสัญญาประกันในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาได้นำกฎหมายของประเทศออสเตรเลียมาพิจารณาเปรียบเทียบ เนื่องจากมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน และอาจนำมาประยุกต์ใช้กับการปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้

“กรณีผู้ต้องหาซึ่งได้รับการประกันตัวปฏิบัติผิดสัญญาประกันพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.1980 (*The bail Act 1980*) ของรัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย มาตรา 7(4), มาตรา 11(1), มาตรา 14(1A)(2)(3)(5), มาตรา 32 ได้กำหนดให้กรณีผู้ต้องหาได้รับการประกันในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจโดยมีการใช้เงินฝาก (*deposit of money*) หรือหลักประกันอื่น (*other security*) เป็นหลักประกัน โดยระบุให้ผู้ต้องหาซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกัน ไปปรากฏตัวต่อศาลตามวันเวลาที่ระบุไว้ในสัญญาประกัน เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจได้รับหลักประกันแล้ว ให้ส่งหลักประกันดังกล่าวไปยังเสมียนของศาลที่ระบุให้ผู้ต้องหาไปปรากฏตัวต่อศาล กรณีผู้ต้องหาผิดสัญญาประกัน ไม่ไปปรากฏตัวต่อศาลตามวันเวลาที่กำหนด ศาลหรือผู้พิพากษาที่ระบุให้ผู้ต้องหาไปปรากฏตัวต่อศาลอาจมีคำสั่งให้ริบหลักประกันดังกล่าวได้

โดยให้ศาลหรือผู้พิพากษา บันทึกคำสั่งดังกล่าวไว้ด้วย”⁴¹

⁴¹ “7 Power of police officer to grant

...(4) A person granted bail and released in accordance with this section shall be released—

(a) pursuant to section 14; or

(b) on conditions for the person's release made by the police officer pursuant to section 11.”

“11 Conditions of release on bail

(1) A court or police officer authorised by this Act to grant bail shall consider the conditions for the release of a person on bail in the following sequence—

(a) the release of the person on the person's own undertaking without sureties and without deposit of money or other security;

(b) the release of the person on the person's own undertaking with a deposit of money or other security of stated value;

(c) the release of the person on the person's own undertaking with a surety or sureties of stated value;

(d) the release of the person on the person's own undertaking with a deposit of money or other security of stated value and a surety or sureties of stated value;

but shall not make the conditions for a grant of bail more onerous for the person than those that in the opinion of the court or police officer are necessary having regard to the nature of the offence, the circumstances of the defendant and the public interest.”

“14 Release of persons apprehended on making deposit of money as security for appearance

(1A) If the police officer considers it appropriate, the police officer may grant bail to the person and release the person from custody on the person making a deposit of money as security for the person's appearance before a court on the day and at the time and place notified to the person under this section.

(2) The police officer who accepts a deposit of money from a person and grants bail to the person under subsection (1A) or the Youth Justice Act 1992, part 5—

(a) shall cause a bench charge sheet to be completed with the following particulars and kept at the police establishment or watch-house—

(i) the name, place of residence and occupation of the person;

(ii) a short statement of the offence;

(iii) the amount of the deposit of money;

(iv) the day, time and place appointed for the person's appearance before the court or justice and the court or justice before which or whom the person is required to appear; and

(b) must give the person a notice in the approved form that includes the particulars required under a regulation.

(3) The police officer who accepts a deposit of money from a person and grants bail to the person at a place other than a place for holding Magistrates Courts and thereupon releases the person from custody shall cause the bench charge sheet referred to in subsection (2)(a) to be forwarded to the clerk of the court at the place where that person is required to appear.

(5) Where a person granted bail and released from custody pursuant to this section fails to appear before a court or justice in accordance with the bail, the court or justice shall, subject to subsections (7) and (9), order the forfeiture of the deposit of money made by the person in connection with the bail.”

“32 Forfeiture of deposit or other security

(1) Where an undertaking that has been declared forfeited because of the failure of the person released on bail to appear in accordance with the undertaking contains as a condition of bail the making of a deposit of money or other security, the court that declares the forfeiture may order that the deposit or other security so made be forfeited and paid to Her Majesty.

(2) The court shall endorse or cause to be endorsed on the undertaking particulars of every order made pursuant to this section.”

2.2.2 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกัน

สำหรับมาตรการหลังการพิคสัญญาระกันในประเทศนี้ เรื่องการกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกัน การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาได้นำกฎหมายของประเทศออสเตรเลียมาพิจารณาเปรียบเทียบ เนื่องจากมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน และอาจนำมาประยุกต์ใช้กับการปรับปรุงกฎหมายของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้

“ในรัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย พระราชบัญญัติว่าด้วย การประกัน ค.ศ.1980 (*The Bail Act 1980*) มาตรา 26 มีการกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกัน โดยกำหนดให้กรณีที่มีทำสัญญาเป็นหลักประกันตัวบุคคลอื่น หรือร่วมกับบุคคลอื่น ผู้เป็นหลักประกันมีหน้าที่ปฏิบัติตามสัญญาเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาประกัน และมีหน้าที่ดูแลมิให้ผู้ต้องหา ซึ่งได้รับการประกันตัวในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ ไปก่อให้เกิดความเสียหาย กระทำผิด ในระหว่างได้รับอนุญาตให้ประกันตัวหรือกระทำความผิดสัญญาประกันตัว โดยถ้าผู้ต้องหาไปกระทำความผิดในระหว่างประกันตัว ผู้ประกันจะต้องระวางโทษปรับ หรือจำคุก ทั้งนี้ไม่ว่าความผิดดังกล่าวจะมีอยู่ก่อนที่เข้าทำสัญญา หรือหลังจากทำสัญญาประตัว หรือไม่ว่าจะเป็นการประกัน โดยใช้บุคคลเป็นหลักประกันหรือไม่ จะเป็นการทำสัญญาประกัน โดยใช้เงินหรือหลักทรัพย์อย่างอื่น”⁴²

⁴² “ 26 Offence of indemnifying surety

(1) Where a person indemnifies another person or agrees with another person to indemnify that other person against any liability that that other person may incur as a surety to secure the appearance in answer to bail and the surrender into custody of a defendant the first mentioned person and that other person commit an offence against this Act. Maximum penalty—17 penalty units or imprisonment for 1 year.

(2) It is immaterial, in relation to an offence defined in subsection (1)—

- (a) whether the agreement is made before or after the person to be indemnified becomes a surety; or
- (b) whether or not the person becomes a surety; or
- (c) whether the agreement contemplates compensation in money or money’s worth.”

“ในรัฐเซาท์ออสเตรเลีย ของประเทศออสเตรเลีย พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการประกัน ค.ศ. 1985 (*The Bail Act 1985*) มาตรา 17A ได้กำหนดให้ผู้ประกันซึ่งรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าผู้ต้องหา ซึ่งได้รับการประกันตัวปฏิบัติผิดเงื่อนไขหรือระยะเวลาในสัญญาประกันซึ่งเป็นบุคคลที่ตนประกันมีหน้าที่ต้องแจ้งเหตุ และให้ข้อมูลกับเจ้าพนักงานตำรวจเกี่ยวกับการกระทำผิดหรืออาจจะเกิดการกระทำความผิดขึ้น มิฉะนั้นต้องระวางโทษ⁴³ และในรัฐเซาท์ออสเตรเลียของประเทศออสเตรเลีย พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกัน ค.ศ. 1985 (*The Bail Act 1985*) มาตรา 22 ยังได้บัญญัติกำหนดความผิด แก่ผู้ที่ให้ข้อมูลในการประกันตัวอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงานไว้ด้วย ซึ่งผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษ”⁴⁴

⁴³ “17A—Guarantor must inform member of police force if person fails to comply with bail agreement

If a guarantor knows, or has reasonable cause to suspect, that the person released under the bail agreement has failed to comply with a term or condition of the agreement in relation to which his or her guarantee has been given, the guarantor must take reasonable steps to inform a police officer that the failure has, or may have, occurred.

Maximum penalty: \$1 250.”

⁴⁴ “ 22—False information on bail applications

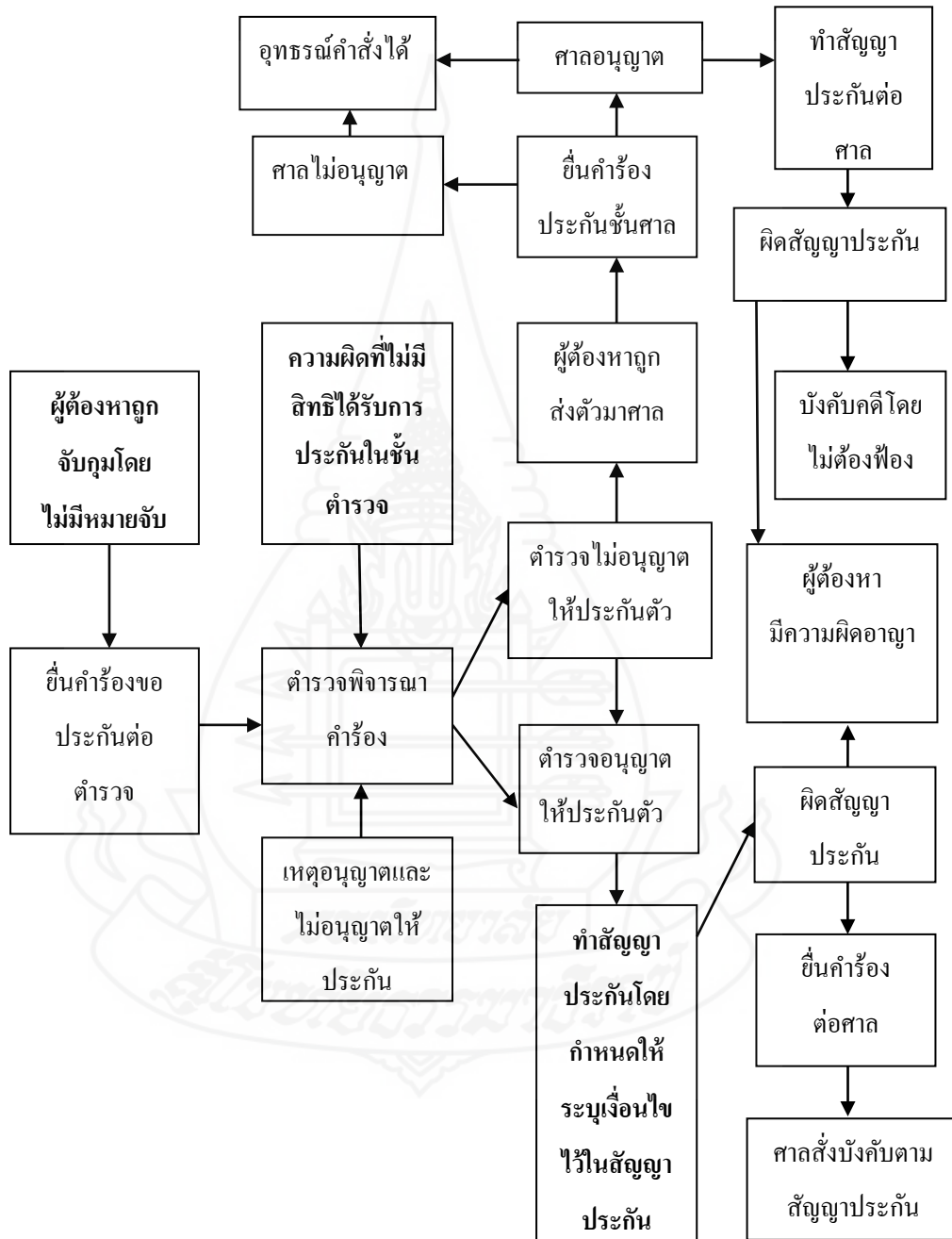
A person who provides false information in an application for release on bail knowing it to be false is guilty of an offence.

Maximum penalty: \$1 250.”

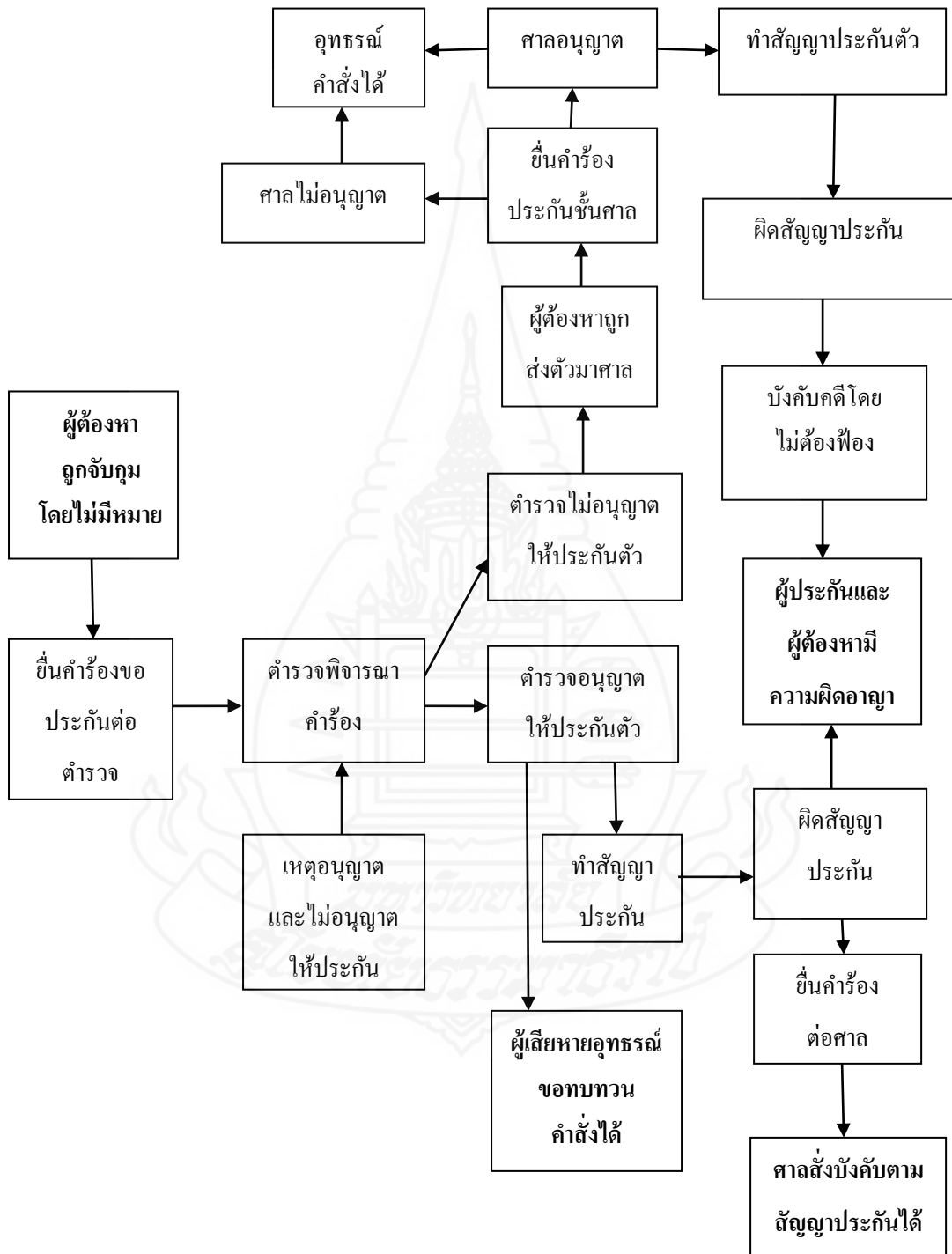
2.3 ภาพรวมการประกันตัวในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจของแต่ละประเทศ

2.3.1 การประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจของประเทศนิวซีแลนด์
มีภาพโดยรวม ดังนี้

ภาพที่ 3.2 ภาพรวมการประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจของประเทศนิวซีแลนด์

2.3.2 การประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจของประเทศออสเตรเลีย
มีภาพโดยรวม ดังนี้

ภาพที่ 3.3 ภาพรวมการประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจของประเทศออสเตรเลีย

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหามาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน ในชั้นพนักงานสอบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้กำหนดมาตรการป้องกันก่อนผิดสัญญาประกันไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อพิจารณาประกอบการวินิจฉัยคำร้องขอประกัน มาตรา 108/1 เรื่องเหตุในการสั่งไม่ให้ประกัน, มาตรา 108/2 เรื่อง พยานสำคัญมีสิทธิคัดค้านการประกัน มาตรา 110 กำหนดให้คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินห้าปีการปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน มาตรา 112 เรื่องข้อความที่ต้องมีในสัญญาประกัน และได้กำหนดมาตราป้องกันหลังมีการผิดสัญญาประกันไว้ในประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 เรื่อง การบังคับตามสัญญาประกันกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล

แต่มาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนตามบทบัญญัติดังกล่าว ยังไม่ครอบคลุมชัดเจนเพียงพอแก่การที่พนักงานสอบสวน จะนำไปเป็นหลักเกณฑ์ปฏิบัติเพื่อสร้างมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนที่มีประสิทธิภาพ โดยในการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ มุ่งศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้ กล่าวคือ

1. วิเคราะห์ปัญหามาตรการป้องกันก่อนผิดสัญญาประกัน

1.1 วิเคราะห์ปัญหาการกำหนดลักษณะของความผิดที่สามารถประกันได้ในชั้นพนักงานสอบสวน

การประกันผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาความหนักเบาแห่งข้อหา ประกอบการวินิจฉัยคำร้องขอประกัน แต่มิได้มีการกำหนดลักษณะของความผิดที่ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิได้รับการประกันหรือไม่มีสิทธิได้รับการประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวนไว้ให้ชัดเจน และตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีข้อ 182 กำหนดให้อำนาจในสั่งให้ประกันเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชา มิใช่อำนาจ ของพนักงานสอบสวน การที่มิได้มีการกำหนดลักษณะของความผิดที่สามารถประกันได้ ในชั้นพนักงานสอบสวน และการกำหนดให้อำนาจในสั่งให้ประกันเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชา ส่งผลให้

1.1.1 การอนุญาตให้ประกันหรือไม่อนุญาตให้ประกันในชั้นพนักงานสอบสวน
ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ กรณีผู้ต้องหาสองคนถูกจับกุม ในความผิดฐานเดียวกัน ส่งพนักงานสอบสวนต่างท้องที่สอบสวนกัน ผู้ต้องหาคนหนึ่งอาจได้รับอนุญาตให้ประกัน ส่วนผู้ต้องหาอีกคนหนึ่งอาจไม่ได้รับอนุญาตให้ประกัน ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีการกำหนดลักษณะของความผิดที่สามารถประกันไว้ชัดเจน กำหนดให้เป็นดุลพินิจของเจ้าพนักงาน จึงไม่มีหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจที่แน่นอน

1.1.2 ผู้ต้องหาตามหมายจับมีสิทธิได้รับการประกันในชั้นพนักงานสอบสวน
 ซึ่งกรณีของผู้ต้องหาตามหมายจับ การที่พนักงานสอบสวนจะออกหมายจับผู้ต้องหาได้นั้น พนักงานสอบสวนจะต้องเสนอพยานหลักฐานต่อศาลตามสมควรว่า มีหลักฐานว่า ผู้ต้องหา น่าจะได้กระทำความผิดอาญา ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปี หรือกรณีอัตราโทษจำคุก อย่างสูงไม่เกิน 3 ปี จะต้องมีความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 ซึ่งเมื่อศาลเห็นสมควรศาลก็จะออกหมายจับ ผู้ต้องหาตามที่พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องขอตามลำดับ ดังนั้นหากผู้ต้องหาตามหมายจับ ซึ่งถูก จับกุมตัวได้รับการประกันในชั้นพนักงานสอบสวน ย่อมมีโอกาสสูงที่ผู้ต้องหาจะหลบหนี

1.1.3 ผู้ต้องหาในความผิดซึ่งเป็นความผิดที่ร้ายแรง หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคง ของประเทศ หรือความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม มีสิทธิได้รับการประกันตัว กล่าวคือ ผู้ต้องหาในความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ผู้ต้องหาในความผิดที่มีอัตราโทษ ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ผู้ต้องหาในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นผู้กระทำความผิด ดินนิสัย ย่อมเป็นไปได้สูงที่เมื่อผู้ต้องหาได้รับอนุญาตให้ประกันตัวในชั้นของพนักงานสอบสวน แล้วจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น

1.1.4 อำนาจในการสั่งให้ประกันเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชา ซึ่งบุคคลดังกล่าว มิใช่พนักงานสอบสวนผู้ทำสำนวนการสอบสวน การใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาดังกล่าว อาจเกิดความผิดพลาดได้ เนื่องจากขาดความเข้าใจข้อเท็จจริงในคดีอย่างเพียงพอ

กรณีดังกล่าวจากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ พบว่า ได้มีมาตรการป้องกันก่อนการผิดสัญญาประกันในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจกำหนดไว้ ซึ่งสามารถ นำมาประยุกต์ใช้กับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยได้ ให้มีประสิทธิภาพได้ กล่าวคือ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.2000 (The Bail Act 2000) มาตรา 7,9,9A, 10,12,16,17A,21 ของประเทศนิวซีแลนด์ มีการกำหนดประเภทของความผิด และอัตราโทษ ของความผิดที่สามารถประกันได้ ในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจไว้อย่างชัดเจน

กล่าวคือ ผู้มีสิทธิประกันตัวในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ จะต้องเป็นผู้ต้องหา ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด และถูกจับกุมตัวโดยไม่มีหมายจับ ผู้ต้องหาตามหมายจับของศาล ไม่มีสิทธิได้รับการประกันในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ

ผู้ต้องหาด้วยความผิดดังต่อไปนี้ ไม่มีสิทธิได้รับการประกันในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่งเป็นความผิดเป็นความผิดที่ร้ายแรง และมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม กล่าวคือ ความผิดฐานเป็นกบฏหรือจลาจล ความผิดฐานฆ่าคนตาย

ผู้ต้องหาซึ่งเคยถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษในความผิดเฉพาะดังต่อไปนี้มาก่อน ไม่มีสิทธิได้รับการประกันในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ กล่าวคือ ความผิดเกี่ยวกับความรุนแรง ทางเพศ ความผิดเกี่ยวกับการกระทำทางเพศต่อเด็ก อายุต่ำกว่า 12 ปี ความผิดเกี่ยวกับการกระทำทางเพศ ต่อบุคคลอายุต่ำกว่า 16 ปี ความผิดฐานฆ่าคนตาย โดยไม่เจตนา ความผิดฐานพยายามฆ่า ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ความผิดฐานใช้อาวุธปืนยิง ต่อผู้เจ้าพนักงาน ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน ความผิดฐานลักพาตัวบุคคลเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ความผิดฐานลักพาตัวบุคคล ความผิดฐานเรียกค่าไถ่ ความผิดฐานบุกรุกเคหสถานในเวลากลางคืน ความผิดฐานชิงทรัพย์ หรือความผิดฐานปล้นทรัพย์

ผู้ต้องหาในความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดให้โทษ หรือผู้ต้องหา ด้วยความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภท 1 อันได้แก่ ยาเสพติดให้โทษประเภทเฮโรอีน โคเคอีน แอลเอสดี เมทแอมเฟตามีน เป็นต้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (Misuse of Drugs Act 1975) ไม่มีสิทธิได้รับการประกันตัวในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ⁴⁵

ผู้ศึกษาเห็นว่า การกำหนดลักษณะของความผิดที่สามารถประกันได้ ในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจไว้ให้ชัดเจนตามกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์นั้น ย่อมทำให้เจ้าพนักงานตำรวจ มีหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติ ได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้สัญญาประกันในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งยังเป็นมาตรการช่วยป้องกันก่อนมีการผิดสัญญาประกันได้ กล่าวคือเป็นการตรวจสอบคัดกรองผู้ต้องหาที่มีความเสี่ยงต่อการผิดสัญญาประกัน ให้ได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ประกันอย่างรอบคอบในชั้นศาล โดยหากผู้ต้องหา ซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกันในชั้นศาลหลบหนี พนักงานอัยการสามารถฟ้องผู้ต้องหาดังกล่าว ต่อศาลได้ สามารถช่วยลดปัญหาการขาดอายุความ ในการฟ้องร้องคดี

⁴⁵ The Bail Act 2000 section 7,9,9A,10,12,16,17A,21

ซึ่งกรณีตามประเด็นปัญหาดังกล่าวได้มีงานวิจัยที่สนับสนุน คือ คุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาโดยการปล่อยชั่วคราว” โดย นายสิทธิพร บุญคุ้ม โดยได้เสนอแนะว่า “ควรมีการกำหนดข้อสันนิษฐานพฤติการณ์ในการหลบหนีการปล่อยชั่วคราว”⁴⁶ โดยงานวิจัยดังกล่าวกล่าวว่า “จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางเอกสารพบว่า ประเภทคดีและลักษณะพฤติกรรมของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีแนวโน้มต่อการหลบหนีการปล่อยชั่วคราว จากการรวบรวมข้อมูลการหลบหนีการปล่อยชั่วคราวของศาลอาญาระหว่างปี พ.ศ. 2546 – 2548 พบว่าคดีอาชญากรรมคดีให้โทษมีอัตราการหลบหนีการปล่อยชั่วคราวของผู้ต้องหาและจำเลยสูงสุด ในบรรดาประเภทคดีที่มีการหลบหนีการปล่อยชั่วคราวในชั้นศาล โดยคนที่ถูกกล่าวหาด้วยข้อหาที่อาจทำให้เขาถูกประหารชีวิตได้ ย่อมมีท่าทีให้เชื่อว่า เขาจะหนีแน่นอน ถ้าเขาได้รับอิสรภาพก่อนการพิจารณาคดี ซึ่งกฎหมายการประกันของประเทศสหรัฐอเมริกาในความคิดร้ายแรงการที่จะได้รับอนุญาตให้ประกันนั้นเป็นเรื่องค่อนข้างยาก ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการออกกฎหมาย กำหนดเลยว่าคดีอาชญากรรมให้โทษไม่ให้ปล่อยชั่วคราว ทั้งนี้โดยอาศัยเทคนิคทางกฎหมาย คือการตั้งข้อสันนิษฐานเด็ดขาดว่าเขาจะหนี ไม่มีประกันหรือหลักประกันใด ที่จะเพียงพอให้แน่ใจได้ว่าจะไม่หลบหนี”⁴⁷ แต่ในงานวิจัยของผู้ศึกษานี้เห็นว่ากรณีตามปัญหาดังกล่าว ผู้ต้องหาไม่ควรได้รับการประกันในชั้นพนักงานสอบสวน แต่ยังให้สิทธิ ยื่นคำร้องขอประกันผู้ต้องหาในชั้นศาลได้ ตามแนวทางกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งจะเป็นการให้ความคุ้มครองทั้งสิทธิผู้ต้องหา สิทธิของผู้เสียหาย และหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ประกอบกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่า หากมีการกำหนดลักษณะของความผิดที่สามารถประกันได้ในชั้นพนักงานสอบสวนไว้ให้ชัดเจน จะเป็นมาตรการช่วยแก้ไขปัญหาการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนได้อีกแนวทางหนึ่ง

1.2 วิเคราะห์ปัญหาการกำหนดข้อความบังคับที่ต้องมีระบุในสัญญาประกัน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112 ได้กำหนดข้อความบังคับที่ต้องมีระบุในสัญญาประกัน ไว้เพียง 2 ประการคือ ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกัน แล้วแต่กรณี จะปฏิบัติตามนัดหรือหมายเรียกของเจ้าพนักงานซึ่งให้ปล่อยชั่วคราว และเมื่อผิดสัญญาจะจ่ายเงินจำนวนที่ระบุไว้ ทั้งยังกำหนดด้วยว่าในสัญญาประกัน จะกำหนดภาระหน้าที่หรือเงื่อนไข ให้ผู้ถูก

⁴⁶ สิทธิพร บุญคุ้ม, การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาโดยการปล่อยชั่วคราว, คุษฎีนิพนธ์ปริญญานิติศาสตรคุษฎีบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550, หน้า 370

⁴⁷ สิทธิพร บุญคุ้ม, การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาโดยการปล่อยชั่วคราว, คุษฎีนิพนธ์ปริญญานิติศาสตรคุษฎีบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550, หน้า 210-212

ปล่อยชั่วคราว หรือผู้ประกันต้องปฏิบัติเกินความจำเป็นแก่กรณีมิได้ แต่มิได้กำหนดบังคับ ให้ระบุในสัญญาประกันด้วยว่า ผู้ต้องหาจะไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ผู้ต้องหาจะไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และผู้ต้องหายินยอมให้เพิกถอนหนังสือเดินทางในระหว่างได้รับการประกัน อันจะสอดคล้องกับเหตุในการสั่งไม่ให้ประกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/1 และทำให้ข้อความดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาประกัน

การที่มีได้กำหนดบังคับให้ระบุในสัญญาประกันด้วยว่า ผู้ต้องหาจะไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน, ผู้ต้องหาจะไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และผู้ต้องหายินยอมให้เพิกถอนหนังสือเดินทางในระหว่างได้รับการประกัน ส่งผลให้

1.2.1 ข้อความดังกล่าวไม่เป็นส่วนหนึ่งของสัญญาประกัน ทำให้ผู้ต้องหา ซึ่งได้รับการประกัน อาจไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น เพราะการกระทำดังกล่าวไม่ถือเป็นการผิดสัญญาประกัน โดยเพียงอาจถูกยกเลิกเพิกถอนการให้ประกันเท่านั้น

1.2.2 ผู้ต้องหาอาจใช้ช่องว่างของกฎหมายดังกล่าวเดินทางหลบหนีออกไปนอกราชอาณาจักร ในระหว่างได้รับการประกันตัว อันส่งผลเสียต่อการดำเนินคดีอาญาทั้งระบบ

1.2.3 พนักงานสอบสวนไม่กล้าใช้ดุลพินิจระบุเงื่อนไขดังกล่าวลงไว้ในสัญญาประกัน เพราะขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา 112 ระบุว่าในสัญญาประกัน จะกำหนดภาระหน้าที่หรือเงื่อนไข ให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว หรือผู้ประกัน ต้องปฏิบัติเกินความจำเป็นแก่กรณีมิได้

กรณีดังกล่าวจากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศออสเตรเลียพบว่า ได้มีมาตรการซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้กฎหมายของไทย มีประสิทธิภาพได้ กล่าวคือ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.2000 (The Bail Act 2000) มาตรา 21A ของประเทศนิวซีแลนด์ มีการกำหนดให้ระบุเงื่อนไขไว้ในสัญญาประกันด้วย ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ผู้ต้องหาจะไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.1980 ของประเทศออสเตรเลีย (The bail Act 1980) มาตรา 11 มาตรา 11AA ดังกล่าวกล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ยังให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจสามารถระบุเงื่อนไขพิเศษลงในสัญญาประกันว่า ผู้ต้องหายินยอมให้เพิกถอนหนังสือเดินทางในระหว่างได้รับการประกัน

ผู้ศึกษาเห็นว่า การบังคับให้ในสัญญาประกันต้องมีระบุเงื่อนไขว่า ผู้ต้องหาจะไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และยินยอมให้เพิกถอนหนังสือเดินทางในระหว่างได้รับการประกัน ไว้ให้ชัดเจนตามกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศออสเตรเลียนั้น จะทำให้ผู้ต้องหาไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ไปก่อเหตุอันตราย

ประการอื่นหรือเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรในระหว่างได้รับการประกันตัว อีกทั้งยังทำให้การกระทำที่ฝ่าฝืนเงื่อนไขดังกล่าวถือเป็นการผิดสัญญาประกัน และเจ้าพนักงานตำรวจมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้สัญญาประกัน ในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจมีรายละเอียดที่ครอบคลุม ทั้งยังเป็นมาตรการช่วยป้องกันก่อนมีการผิดสัญญาประกันได้ กล่าวคือ ผู้ต้องหาจะไม่กล้าไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น หรือเดินทางหลบหนีออกนอกราชอาณาจักรในระหว่างได้รับการประกันตัว เพราะถือเป็นการผิดสัญญาประกัน

ซึ่งกรณีตามประเด็นปัญหาดังกล่าวได้มีงานวิจัยที่สนับสนุน คือ การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “ความเสมอภาคในการปล่อยชั่วคราว ในชั้นพนักงานสอบสวน” โดย พันตำรวจโท พิรุณ วุฒิสรี ซึ่งได้เสนอแนะว่า “ควรกำหนดเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม พนักงานสอบสวนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ กำหนดหน่วยงานที่จะเข้ามาควบคุมติดตามผู้ต้องหา หรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว” โดยงานวิจัยดังกล่าวกล่าวว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดเงื่อนไขไว้ในลักษณะค่อนข้างกว้าง ไม่มีความชัดเจน และไม่ได้กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบควบคุมติดตามผู้ต้องหา ที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว จึงทำให้ผู้มีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราวไม่สามารถกำหนดรูปแบบการปล่อยชั่วคราวมาใช้ได้อย่างแท้จริง⁴⁸ และงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข” โดย นางอารีย์พร กลั่นนุรักษ์ ซึ่งได้เสนอแนะว่า “ควรกำหนดเงื่อนไขอย่างใด ๆ ไม่ให้ผู้ได้รับการประกันตัวหลบหนี กำหนดเงื่อนไขไม่ให้ไปกระทำผิดอีกในระหว่างประกันตัว เงื่อนไขไม่ให้ไปยุ่งเหยิงกับพยาน เช่น ยึดหนังสือเดินทาง, ขอมกลับสู่การควบคุมในระยะเวลาที่กำหนด, หลีกเลี่ยงการติดต่อกับผู้เสียหายในคดี, ไม่ครอบครองอาวุธปืนวัตถุระเบิดหรืออาวุธอันตรายอื่น, กำหนดให้ผู้กระทำผิดอยู่ในที่อยู่อาศัยโดยการจำกัดบริเวณ เงื่อนไขอื่นๆ ตามที่ศาลเห็นสมควร”⁴⁹ โดยมีได้กล่าวถึงข้อความที่ควรบังคับให้ระบุไว้ในสัญญาประกัน แต่ในงานวิจัยของผู้ศึกษานี้เห็นว่ากรณีตามปัญหาดังกล่าว ควรบังคับให้ ในสัญญาประกันต้องมีระบุเงื่อนไขว่า ผู้ต้องหาจะไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และยินยอมให้เพิกถอนหนังสือเดินทางในระหว่างได้รับการประกัน ไว้ให้ชัดเจนในสัญญาประกัน ตามแนวทางกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศออสเตรเลีย เพื่อป้องกันการผิดสัญญาประกัน และมีให้ผู้ต้องหาหลบหนีออกไปนอกราชอาณาจักร

⁴⁸ พิรุณ วุฒิสรี, ความเสมอภาคในการปล่อยชั่วคราว ในชั้นพนักงานสอบสวน, การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556, หน้า 106 - 107

⁴⁹ อารีย์พร กลั่นนุรักษ์, การปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2545, หน้า 102

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่า หากมีการการบังคับไว้ในสัญญาประกัน ต้องมีระบุเงื่อนไขว่า ผู้ต้องหาจะไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน, ไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และยินยอมให้เพิกถอนหนังสือเดินทางในระหว่างได้รับการประกัน ไว้ให้ชัดเจน จะเป็นมาตรการช่วยแก้ไขปัญหาการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน ได้อีกแนวทางหนึ่ง

1.3 วิเคราะห์ปัญหาการโต้แย้ง การขอทบทวนหรืออุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับการประกัน

กรณีที่ต้องหาไม่ได้รับอนุญาตให้ประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวน ผู้ต้องหาจะถูกส่งตัวมายังศาล และสามารถใช้สิทธิขอประกันตัวต่อศาลได้ โดยในการประกันต่อศาลนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 (7) กำหนดไว้ว่า ในการวินิจฉัยคำร้องขอประกันชั้นศาลนั้น ผู้เสียหายมีสิทธิยื่นคำคัดค้านการประกันตัวผู้ต้องหาต่อศาลได้ โดยถ้ามีคำคัดค้านของผู้เสียหาย ศาลพึงต้องรับฟังประกอบการวินิจฉัย หากศาลมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ประกัน ผู้ต้องหา หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้ร้องขอประกัน สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาลที่ไม่อนุญาตให้ประกันได้ โดยคำสั่งของศาลชั้นต้นนั้นให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ คำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้อุทธรณ์ไปยังศาลฎีกา ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 ทวิ

ขณะที่กรณีผู้ต้องหาได้รับอนุญาตให้ประกันในชั้นพนักงานสอบสวน หรือชั้นศาล ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายให้สิทธิผู้เสียหาย ในการโต้แย้ง ขอให้ทบทวน หรืออุทธรณ์ฎีกา คำสั่งอนุญาตให้ประกันตัวไว้แต่อย่างใด โดยมีเพียงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/2 ที่ให้สิทธิพยานสำคัญในคดีซึ่งอาจได้รับ ภัยอันตรายอันเนื่องมาแต่การอนุญาตให้ประกัน มีสิทธิคัดค้านการประกันตัวนั้นได้ โดยยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล ซึ่งพิจารณาคำร้องขอประกัน แล้วแต่กรณี

การที่กฎหมายมิได้บัญญัติให้สิทธิผู้เสียหาย ในการโต้แย้ง การขอให้ทบทวน หรืออุทธรณ์ฎีกาคำสั่งอนุญาตให้ประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวน ย่อมส่งผลให้

1.3.1 ขาดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและผู้ต้องหา
อันไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญซึ่งได้ให้ความคุ้มครองทั้งสิทธิของผู้เสียหายและผู้ต้องหาอย่างเสมอภาค กล่าวคือนอกจากการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในการได้รับอนุญาตให้ประกันเพื่อต่อสู้คดี ขณะเดียวกันก็คุ้มครองสิทธิผู้เสียหายที่อาจได้รับความไม่ปลอดภัย หรือได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้ต้องหาที่ได้รับการประกันควบคู่กันไปด้วย

1.3.2 ขาดการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานในชั้นสอบสวน ประกอบกับเหตุผลตามที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1.1.4 อำนาจในการสั่งให้ประกันหรือไม่อนุญาต ให้ประกันในชั้นพนักงานสอบสวนเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีใช้พนักงานสอบสวน ผู้ทำสำนวนการสอบสวนแต่อย่างใด ซึ่งอาจเกิดการใช้อำนาจดุลพินิจที่ผิดพลาดได้

1.3.3 ผู้เสียหายไม่สามารถนำข้อมูลมาพิสูจน์เสนอต่อพนักงานสอบสวนได้

เนื่องจากการอนุญาตให้ประกันในชั้นพนักงานสอบสวนกฎหมายมิได้บัญญัติให้พนักงานสอบสวนรับฟังคำคัดค้านของผู้เสียหายประกอบการพิจารณา ทำให้ผู้เสียหายซึ่งมีพยานหลักฐาน พิสูจน์ได้ว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี ยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ไม่อาจเสนอพยานหลักฐานดังกล่าวต่อพนักงานสอบสวนได้เนื่องจากกฎหมายมิได้บัญญัติให้กระทำได้ ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้เสียหายอาจได้รับภัยอันตรายอันเนื่องมาจากการอนุญาตให้ประกัน

1.3.4 แม้ทบัญญัติมาตรา 108/2 จะได้กำหนดว่า ในกรณีที่พยานสำคัญในคดี อาจได้รับภัยอันตรายอันเนื่องมาแต่การประกันผู้ต้องหา พยานนั้นอาจคัดค้านการประกันนั้นได้ แต่มีปัญหาว่า “คำว่าพยานสำคัญในคดี มีความหมายครอบคลุมเพียงใด” หมายความว่ารวมถึงผู้เสียหายด้วยหรือไม่ และกรณีอย่างไรจึงจะเรียกว่าพยานสำคัญในคดี ทำให้สิทธิการคัดค้านการประกันในส่วนนี้ ในชั้นพนักงานสอบสวนมิได้ถูกนำมาใช้เป็นเหตุประกอบการวินิจฉัย คำร้องประกันตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเท่าที่ควร⁵⁰

กรณีดังกล่าวจากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของรัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย พบว่า ได้มีมาตรการซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้กฎหมายของไทย มีประสิทธิภาพได้ กล่าวคือ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.1980 (The Bail Act 1980) มาตรา 19B,19C ของรัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ได้กำหนดให้กรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจ มีคำสั่งอนุญาตให้ประกันหรือไม่อนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหา ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือพนักงานอัยการ มีสิทธิขอให้ทบทวนคำสั่งดังกล่าวได้ (review) โดยยื่นคำขอต่อผู้พิพากษาศาลแขวง (magistrate) โดยผู้ยื่นคำขอมิหน้าที่ต้องแสดงเหตุผลและข้อมูลสนับสนุนการคัดค้านคำสั่งดังกล่าว และในกรณีที่ ไม่พอใจคำสั่งของผู้พิพากษาศาลแขวง สามารถขอให้ผู้พิพากษาศาลสูงทบทวน คำสั่งของผู้พิพากษาศาลแขวงได้อีกด้วย

⁵⁰ “ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108/2 บัญญัติว่า

ในกรณีที่พยานสำคัญในคดีอาจได้รับภัยอันตรายอันเนื่องมาแต่การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานนั้นอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวนั้นได้ โดยยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลแล้วแต่กรณี

ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือศาลแล้วแต่กรณี พิจารณาคำคัดค้านดังกล่าวทันที โดยให้มีอำนาจเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสองฝ่ายมาสอบถามเพื่อประกอบการพิจารณาและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร”

ซึ่งกรณีตามประเด็นปัญหาดังกล่าวได้มีงานวิจัยที่สนับสนุน คือ วิทยานิพนธ์ เรื่อง “สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา : ศึกษาสิทธิของผู้เสียหายในการดำเนินคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” โดย นางสาวอรอุมา สามัญทอง ซึ่งได้เสนอแนะว่า “ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาลและเจ้าหน้าที่อื่นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีหน้าที่แจ้งกำหนดการพิจารณาคดีและพิพากษาคดี รวมถึงการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดให้ผู้เสียหายทราบ”⁵¹ และในงานวิจัยคุณฐิณีพนธ์เรื่อง “การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาโดยการปล่อยชั่วคราว” โดย นางสิทธิพร บุญคุ้ม โดยได้เสนอแนะว่า “ควรมีการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในการปล่อยชั่วคราว”⁵² ซึ่งได้เสนอแนะว่า นอกจากจะคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา โดยการปล่อยชั่วคราวแล้ว ในขณะเดียวกันก็ควรคุ้มครองสิทธิให้กับผู้เสียหายและสังคมให้มีความปลอดภัยจากการปล่อยชั่วคราวควบคู่กันไปด้วย โดยการกำหนดให้ผู้เสียหายและพยานในคดีมีสิทธิคัดค้านการปล่อยชั่วคราวของผู้ต้องหา หรือจำเลยในคดีอาญาต่อศาลได้ โดยเป็นแนวทางที่ได้จากการสอบถามบุคคลเจ้าพนักงาน ในกระบวนการยุติธรรมผู้มีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราวกลุ่มตัวอย่าง โดยมีได้มีการเสนอหลักกฎหมายของต่างประเทศมาเทียบเคียงเป็นแนวทางในประเด็นดังกล่าว แต่ในงานวิจัยของ ผู้ศึกษานี้เห็นว่ากรณีตามปัญหาดังกล่าว ควรมีกฎหมายบัญญัติให้สิทธิผู้เสียหายในการขอให้ทบทวน คัดค้านหรืออุทธรณ์ฎีกาคำสั่งอนุญาตให้ประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวนได้ไว้ให้ชัดเจน เช่นเดียวกับการบัญญัติให้สิทธิผู้ยื่นคำร้องขอประกันอุทธรณ์คำสั่งอนุญาตให้ประกันในชั้นศาล โดยการ นำกฎหมายของประเทศออสเตรเลียมาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายในเรื่องดังกล่าว

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่า หากมีกฎหมายบัญญัติให้สิทธิผู้เสียหายในการขอให้ทบทวน คัดค้านหรืออุทธรณ์ฎีกาคำสั่งอนุญาตให้ประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวนได้ไว้ให้ชัดเจน เช่นเดียวกับการบัญญัติให้สิทธิผู้ยื่นคำร้องขอประกันอุทธรณ์คำสั่งอนุญาต ให้ประกันในชั้นศาล โดยการนำกฎหมายของประเทศออสเตรเลียมาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายในเรื่องดังกล่าว จะเป็นมาตรการช่วยแก้ไขปัญหาก่อนมีการผิดสัญญาประกัน ในชั้นพนักงานสอบสวนได้อีกแนวทางหนึ่ง

⁵¹ อรุมา สามัญทอง, *สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา : ศึกษาสิทธิของผู้เสียหายในการดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553, หน้า 141

⁵² สิทธิพร บุญคุ้ม, *การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาโดยการปล่อยชั่วคราว*, คุณฐิณีพนธ์ปริญญานิติศาสตรคุณวุฒิปบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550, หน้า 402 - 403

2. วิเคราะห์ปัญหามาตรการป้องกันหลังผิดสัญญาประกัน

2.1 วิเคราะห์ปัญหาการบังคับตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน

กรณีที่มีการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน การบังคับตามสัญญาประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิได้ มีการกำหนดหลักเกณฑ์หรือมาตรการในการบังคับตามสัญญาประกันไว้โดยเฉพาะ โดยมีเพียงหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ข้อ 199 ซึ่งกำหนดให้กรณีนายประกันไม่ชำระเบี้ยปรับหรือมีข้อโต้แย้งประการใด เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่าจำเป็นต้องดำเนินการฟ้องแล้ว ให้คำนวณค่าธรรมเนียมศาลก่อนว่าจะต้องใช้จ่ายเป็นจำนวนเท่าใด แล้วเสนอตามลำดับจนถึงกรมตำรวจ เพื่อกรมตำรวจจะได้พิจารณาสั่งการในเรื่องค่าค่าธรรมเนียมและดำเนินการต่อไป การบังคับตามสัญญาประกันต้องมีการฟ้องบังคับคดีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยพนักงานอัยการจะเป็นผู้ฟ้องคดีให้

ต่างจากการผิดสัญญาประกันต่อศาล ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 มีการกำหนดขั้นตอนการบังคับตามสัญญาประกันไว้อย่างเป็นระบบ ทำให้การบังคับตามสัญญาประกันในชั้นศาลเกิดประสิทธิภาพ กล่าวคือ

กำหนดให้กรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกันหรือตามที่ศาลเห็นสมควรโดยมีต้องฟ้อง โดยศาลอาจสั่งการบังคับตามสัญญาประกันหรือลดจำนวนเงินที่ต้องใช้ตามสัญญาประกันก็ได้ โดยคำนึงถึงความพยายามของผู้ประกันในการติดตามตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนี รวมทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นว่ามีมากน้อยเพียงใดประกอบด้วย และเมื่อศาลสั่งประการใดแล้วฝ่ายผู้ถูกบังคับตามสัญญาประกัน หรือพนักงานอัยการมีอำนาจอุทธรณ์ได้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

เงินสดหรือหลักทรัพย์อื่นที่นำมาวางต่อศาลเพื่อเป็นหลักประกันตามมาตรา 114 ไม่อยู่ในข่ายที่จะถูกยึดหรืออายัดเพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อื่นจนกว่าความรับผิดชอบตามสัญญาประกันจะระงับสิ้นไป เว้นแต่ศาลเห็นว่าหนี้ของเจ้าหนี้นั้นมิได้เกิดจากการฉ้อฉลและมีคำสั่งให้ปล่อยทรัพย์สินดังกล่าว

ในกรณีที่ต้องมีการบังคับคดีเพราะผิดสัญญาประกันตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีหรือคำสั่งอื่นใดเพื่อบังคับเอาแก่ทรัพย์สินของบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันได้เสมือนว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยให้เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้ง และพนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับตามสัญญาประกัน และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกรมบังคับคดี มีอำนาจหน้าที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ประกันและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้ง

จากศาล หรือพนักงานอัยการ และถ้าจะต้องขายทรัพย์สินที่วางเป็นหลักประกันไว้ต่อศาล เมื่อศาลส่งทรัพย์สินหรือหนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สินนั้นไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดีให้ถือว่าได้มีการยึดทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี

การที่กฎหมายมิได้มีบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์การบังคับตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนไว้ให้ชัดเจนดังเช่นสัญญาประกันชั้นศาล ย่อมส่งผลให้

2.1.1 การบังคับตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน เกิดความล่าช้า ในการปฏิบัติ และอาจไม่ทันต่อสถานการณ์เนื่องจากมีขั้นตอนจำนวนมาก

2.1.2 การติดต่อประสานงานในการบังคับคดี ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบขาดความเชื่อมโยง เนื่องจากมิได้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบไว้โดยตรงในแต่ละขั้นตอนดังเช่นสัญญาประกันชั้นศาล

2.1.3 พนักงานสอบสวนต้องมีการหน้าที่ติดตามในขั้นตอนของการบังคับคดีจนเสร็จสิ้นกระบวนการ ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับพนักงานสอบสวน ซึ่งมีหน้าที่หลักในการสอบสวนคดีที่มีจำนวนมาก ทำให้การติดตามบังคับคดีขาดประสิทธิภาพ

กรณีดังกล่าวจากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศออสเตรเลียพบว่าได้มีมาตรการซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้กฎหมายของไทยมีประสิทธิภาพได้ กล่าวคือ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.1980 (The bail Act 1980) ของรัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย มาตรา 7(4), มาตรา 11(1), มาตรา 14(1A)(2)(3)(5), มาตรา 32 ได้กำหนดให้กรณีผู้ต้องหาได้รับการประกันในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ โดยมีการใช้เงินฝาก (deposit of money) หรือหลักประกันอื่น (other security) เป็นหลักประกัน โดยกำหนดให้ผู้ต้องหาซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกัน ไปปรากฏตัวต่อศาลตามวันเวลาที่ระบุไว้ในสัญญาประกัน เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจได้รับหลักประกันแล้ว ให้ส่งหลักประกันดังกล่าวไปยังเสมียนของศาลที่ให้ผู้ต้องหาไปปรากฏตัวต่อศาล กรณีผู้ต้องหาผิดสัญญาประกัน ไม่ไปปรากฏตัวต่อศาลตามวันเวลาที่กำหนด ศาลหรือผู้พิพากษาที่ระบุให้ผู้ต้องหาไปปรากฏตัวต่อศาล อาจมีคำสั่งให้รับหลักประกันดังกล่าวได้ โดยศาลหรือผู้พิพากษาต้องบันทึกคำสั่งดังกล่าวไว้ด้วย

ซึ่งกรณีตามประเด็นปัญหาดังกล่าวได้มีงานวิจัยที่สนับสนุน คือ วิทยานิพนธ์เรื่อง “การนำมาตรการบังคับทางปกครองมาใช้บังคับแก่การผิดสัญญาประกันผู้ต้องหา ในชั้นเจ้าพนักงาน” โดย นางสาวอรอุมา สามัญทอง ซึ่งได้เสนอแนะว่า “ควรมีการเพิ่มเติมกฎหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยนำมาตรการบังคับทางปกครองตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาปรับใช้แก่การผิดนัดตามสัญญาประกัน คือกำหนดมาตรการบังคับตามสัญญา

ประกันชั้นเจ้าพนักงานให้เป็นอำนาจเจ้าพนักงานของรัฐ ที่จะดำเนินการบังคับตัวเองโดยมิต้องฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล”⁵³ แต่ในงานวิจัยของผู้ศึกษานี้เห็นว่ากรณีตามปัญหาดังกล่าว ควรมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การบังคับตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนไว้ให้ชัดเจน ดังเช่นสัญญาประกันชั้นศาล กล่าวคือพนักงานสอบสวนสามารถยื่นคำร้องต่อศาลให้บังคับคดีตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนได้ โดยมิต้องฟ้อง โดยการนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 และกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย มาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายในเรื่องดังกล่าว

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่า หากมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การบังคับตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนไว้ให้ชัดเจนดังเช่นสัญญาประกันชั้นศาล โดยการนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 และกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย มาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายในเรื่องดังกล่าว จะเป็นมาตรการช่วยแก้ไขปัญหาหลังการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนให้มีการบังคับคดีที่มีประสิทธิภาพ ได้อีกแนวทางหนึ่ง

2.2 วิเคราะห์ปัญหาการกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกัน

กรณีที่มีการผิดสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน ผู้ประกันจะถูกบังคับให้ใช้เงินจำนวนที่ระบุไว้ในสัญญาประกันซึ่งเป็นเพียงมาตรการทางแพ่ง มิได้มีการกำหนดความรับผิดทางอาญาแก่ผู้ประกัน ที่มีเจตนาให้เกิดการผิดสัญญาประกัน ละเลย หรือมีส่วนรู้เห็นในการกระทำผิดสัญญาประกันของผู้ต้องหา แม้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112 วรรคสอง จะกำหนดให้พนักงานสอบสวนสามารถที่จะกำหนดภาระหน้าที่หรือเงื่อนไขให้นายประกันปฏิบัติได้ก็ตาม แต่ก็มีได้มีการวางระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่เป็นแนวทางไว้ แต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน จึงมิได้มีการกำหนดภาระหน้าที่อื่นให้ผู้ประกันปฏิบัติลงในสัญญาประกัน นอกจากปฏิบัติตามนัดหรือตามหมายเรียกของพนักงานสอบสวนโดยนำตัวผู้ต้องหามาพบพนักงานสอบสวนตามที่พนักงานสอบสวน และใช้เงินตามจำนวนที่ระบุไว้ในสัญญาประกัน กรณีผิดสัญญาประกัน

⁵³ ชิดารัตน์ ชลประเสริฐสุข, การนำมาตรการบังคับทางปกครองมาใช้บังคับแก่การผิดสัญญาประกันผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงาน, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548, หน้า 107

การที่กฎหมายมิได้มีบัญญัติกำหนดกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกันไว้ให้ชัดเจนย่อมส่งผลให้

2.2.1 ผู้ประกันอาจจะเลยไม่ติดตามดูแลผู้ต้องหาซึ่งได้รับการประกันเนื่องจากกฎหมายมิได้กำหนดหน้าที่แก่ผู้ประกันไว้ ทำให้ผู้ต้องหาซึ่งได้รับการประกันตัวอาจไปก่อให้เกิดความเสียหาย หรือกระทำความผิดสัญญาประกันตัว หรือกระทำความผิดอื่นในระหว่างประกันตัว

2.2.2 อาจทำให้ผู้ประกันและผู้ต้องหาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี และมีเจตนาไม่สุจริต ร่วมกันกระทำการเพื่อให้ผู้ต้องหาได้รับการประกันตัว และอาศัยโอกาสดังกล่าวหลบหนีไป เพื่อจะช่วยผู้ต้องหาไม่ให้ต้องรับโทษในทางอาญา หรือไปก่อให้เกิดความเสียหาย แก่พยานหลักฐาน

2.2.3 ผู้ประกันตามข้อ 2.2.1 หรือ 2.2.2 ไม่ต้องรับผิดชอบในทางอาญา

กรณีดังกล่าวจากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย พบว่าได้มีมาตรการ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ของไทยในเรื่องดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพได้ กล่าวคือ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.1980 (The Bail Act 1980) มาตรา 26 ของรัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ได้กำหนดโทษของผู้ประกัน กรณีที่มีการประกันตัวบุคคลอื่นหรือร่วมกับบุคคลอื่น ถ้าผู้ต้องหาซึ่งได้รับการประกัน ไปกระทำความผิดทางอาญา ผู้ประกัน จะต้องระวางโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี ทั้งนี้ไม่ว่าความผิดดังกล่าวจะมีอยู่ก่อนที่เข้าทำสัญญา หรือหลังจากทำสัญญาประตัว

พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันตัว ค.ศ.1985 (The Bail Act 1985) มาตรา 17A รัฐเซาท์ออสเตรเลีย ประเทศออสเตรเลีย มีการกำหนดโทษแก่ผู้ประกันซึ่งรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าผู้ต้องหาซึ่งได้รับการประกันตัวปฏิบัติผิดเงื่อนไขหรือระยะเวลาในสัญญาประกัน ซึ่งเป็นบุคคลที่ตนประกัน แล้วไม่แจ้งเหตุและให้ข้อมูลกับเจ้าพนักงานตำรวจเกี่ยวกับการกระทำผิดหรือ อาจจะมีการกระทำความผิดขึ้น และในพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกัน ค.ศ. 1985 (The Bail Act 1985) มาตรา 22 มีการกำหนดโทษในความผิดฐานให้ข้อมูลในการประกันตัวอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานไว้ด้วย

ซึ่งกรณีตามประเด็นปัญหาดังกล่าวได้มีงานวิจัยที่สนับสนุน คือ วิทยานิพนธ์เรื่อง “การปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข” โดย นางอารีย์พร กลั่นนุรักษ์ ซึ่งได้เสนอแนะว่า “ควรกำหนดให้การหลบหนีประกัน โดยการกำหนดเงื่อนไขแทนการเรียกประกันและหลักประกัน เป็นความผิดฐานหนีประกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งได้เสนอแนะให้กำหนดโทษทางอาญา

แก่ผู้ต้องหาเท่านั้น”⁵⁴ โดยมีได้กล่าวถึงการกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกันไว้ด้วย โดยในงานวิจัยของผู้ศึกษานี้เห็นว่ากรณีตามปัญหาดังกล่าวควรมีกฎหมายกำหนดโทษทางอาญา แก่ผู้ประกันที่มีเจตนาให้เกิดการผิดสัญญาประกัน ละเลย หรือมีส่วนรู้เห็นในการกระทำผิดสัญญาประกันของผู้ต้องหาไว้ให้ชัดเจน โดยการนำกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย มาเป็นแนวทาง ในการบัญญัติกฎหมายในเรื่องดังกล่าว

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่า หากมีกฎหมายบัญญัติกำหนดโทษทางอาญา แก่ผู้ประกันที่มีเจตนาให้เกิดการผิดสัญญาประกัน ละเลย หรือมีส่วนรู้เห็นในการกระทำผิดสัญญาประกันของผู้ต้องหาไว้ให้ชัดเจน โดยการนำกฎหมายของประเทศออสเตรเลียมาเป็นแนวทาง ในการบัญญัติกฎหมายในเรื่องดังกล่าว จะเป็นมาตรการช่วยแก้ไขปัญหาคriminal การผิดสัญญาประกัน ในชั้นพนักงานสอบสวนให้มีประสิทธิภาพ ได้อีกแนวทางหนึ่ง

⁵⁴ อริย์พร กลั่นนุรักษ์, การปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2545, หน้า 104

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตาม และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รับรองสิทธิผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้มีสิทธิได้รับการ ประกันตัว โดยกำหนดว่าการไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และในขณะเดียวกันก็ได้บัญญัติคุ้มครองผู้เสียหายซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามกฎหมาย ให้สามารถใช้สิทธิ ทางศาล และได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้ในคดี ที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ การฟ้องคดีอาญาต้องมีตัวจำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล ทั้งกรณีที่ผู้ต้องหา ผิดสัญญาประกัน โดยหลบหนีไป กฎหมายมิได้บัญญัติให้อายุความในการฟ้องคดีอาญาสะดุดหยุดลง แต่อย่างใด ดังนั้นในการพิจารณาสั่งให้ประกัน หรือสั่งไม่ให้ประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ จึงต้องคำนึงถึง การให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา สิทธิของผู้เสียหาย รวมทั้งหน้าที่ของรัฐในการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือสามารถนำตัวผู้ต้องหา ส่งพร้อมกับสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการ สอบสวนเห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว และพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล เพื่อให้ พนักงานอัยการสามารถฟ้องคดีอาญาผู้ต้องหาได้ ภายในอายุความ ประกอบกัน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว การกำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันตัว ผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน ทั้งมาตรการก่อนการผิดสัญญาประกัน และมาตรการหลังการ ผิดสัญญาประกัน จึงมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็น

แต่จากการศึกษากฎหมายว่าด้วยการประกันในชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทย บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงาน สอบสวน ยังขาดความชัดเจนและไม่ครอบคลุม เกิดช่องว่าง ปัญหาการตีความ และแนวทางการบังคับ ใช้กฎหมายของพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน และไม่เป็นที่ทาง เดียวกัน

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ จึงมุ่งศึกษา มาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน เพื่อให้สัญญาประกัน ในชั้นพนักงานสอบสวนมีประสิทธิภาพ ในประเด็นดังนี้ คือ

1.1 มาตรการป้องกันก่อนมีการผิดสัญญาประกัน ศึกษาในประเด็น

1.1.1 การกำหนดลักษณะของความผิดที่สามารถประกันตัวผู้ต้องหา ได้ในชั้น พนักงานสอบสวนไว้ให้ชัดเจน

1.1.2 กำหนดให้สัญญาประกันต้องมีข้อความระบุเงื่อนไขว่าผู้ต้องหาจะไม่ไปยุ่งเหยิง กับพยานหลักฐาน ไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และยินยอมให้เพิกถอนหนังสือเดินทางใน ระหว่างได้รับการประกัน

1.1.3 กำหนดสิทธิผู้เสียหายสามารถขอทบทวนหรืออุทธรณ์คำสั่งอนุญาต ให้ประกันตัว ผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนได้

1.2 มาตรการป้องกันหลังมีการผิดสัญญา ศึกษาในประเด็น

1.2.1 กำหนดมาตรการบังคับตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนให้ชัดเจน ดังเช่น สัญญาประกันในชั้นศาล

1.2.2 กำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกันที่มีเจตนาให้เกิดการผิดสัญญาประกัน หรือมีส่วนรู้เห็นในการกระทำผิดสัญญาประกันของผู้ต้องหา

โดยอ้างอิง แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษา หลักเกณฑ์ และมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนของประเทศไทย เปรียบเทียบกับมาตรการของต่างประเทศ โดยนำหลักกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศ ออสเตรเลีย มาทำการศึกษาเปรียบเทียบ วิเคราะห์มาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันตัวผู้ต้องหา ในชั้นพนักงานสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปรับปรุง มาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

จากการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “มาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันตัว ผู้ต้องหา ในชั้นพนักงานสอบสวน” สรุปผลการศึกษาดังนี้

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย เกี่ยวกับการกำหนดมาตรการป้องกันการผิดสัญญา ประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน ประกอบด้วย

แนวคิดตามปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนปรัชญาฉบับนี้ ให้ความสำคัญคุ้มครอง ทั้งสิทธิและเสรีภาพของผู้เสียหาย และผู้ต้องหาในคดีอาญา โดยทุกคนมีความเสมอภาคกัน ตามกฎหมาย และมีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมและเปิดเผย

โดยผ่านกระบวนการพิจารณาทางศาล กล่าวคือผู้เสียหายมีสิทธิได้รับการบำบัดเยียวยาความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิ ส่วนผู้ต้องหาซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด มีสิทธิได้รับการประกันตัวเพื่อต่อสู้คดี โดยรัฐมีหน้าที่กำหนดมาตรการทางกฎหมายให้มีผลบังคับใช้ สอดคล้องกับแนวคิดตามปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนดังกล่าว

แนวคิดตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กติการะหว่างประเทศฉบับนี้ กำหนดให้ประเทศไทย รวมถึงประเทศอื่นซึ่งเป็นรัฐภาคี มีหน้าที่กำหนดมาตรการทางกฎหมาย เพื่อส่งเสริมให้เจตจำนง แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง บรรลุผลและมีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้เสียหาย ให้เกิดความมั่นใจว่า จะได้รับการบำบัดแก้ไขความเสียหายอย่างเป็นผลจริงจัง และการบำบัดแก้ไขทางศาลจะบังเกิดผลเป็นไปได้ ผู้ต้องหาในคดีอาญาต้องถูกนำตัวไปยังศาลหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย และต้องได้รับการพิจารณาคดีภายในเวลาอันสมควร ผู้ต้องหา มีสิทธิได้รับการประกันตัว และมีหน้าที่ต้องกลับมาปรากฏตัวในการพิจารณาคดีหรือในกรณีจำเป็น และรับการบังคับคดีตามคำพิพากษา

แนวคิดเกี่ยวกับการขอทบทวนคำสั่งหรืออุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงาน และศาลในคดีอาญา การทบทวนคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือศาลในคดีอาญา (review) เป็นกระบวนการที่มีความมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการออกคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือศาล เช่นเดียวกับการทบทวนคำพิพากษาของศาล โดยการอุทธรณ์หรือฎีกา โดยคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือศาลในคดีอาญา จะได้รับการทบทวน โดยศาลที่มีเขตอำนาจเหนือกว่า เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่อาจเกิดในคำพิพากษาหรือคำสั่ง การให้สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกา หรือทบทวนคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือศาลในคดีอาญา เป็นมาตรการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล ที่ได้รับผลกระทบจากคำพิพากษาของศาลหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือศาล เพื่อให้เกิด ความยุติธรรมในการดำเนินกระบวนการทางอาญา

ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม (The Crime Control Model) เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญในการควบคุม และปราบปรามอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นแล้ว อย่างจริงจัง เพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาความสงบสุขของสังคม โดยเห็นว่าการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องตามลำดับขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่หยุดชะงัก มีกระบวนการถ่วงดุลในแต่ละขั้นตอน ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการยุติธรรม ควรอยู่ใต้อำนาจพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการเป็นส่วนใหญ่

ทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม (The Due Process Model) เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์แห่งกฎหมาย โดยเห็นว่าการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชน ต้องดำเนินการ โดยผ่านกระบวนการพิจารณาของศาล โดยเมื่อมีคำพิพากษาให้ลงโทษ ผู้กระทำความผิด จะต้องได้รับการลงโทษ โดยถือว่าบุคคลจะไม่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในทางอาญา เพียงเพราะมีพยานหลักฐานว่าได้กระทำเท่านั้น แต่จะมีความผิดก็ต่อเมื่อศาลพิจารณาพิพากษา ชัดเจนแล้วว่า มีความผิด ทฤษฎีนี้เห็นว่ามีแต่องค์กรผู้พิพากษาที่เป็นกลางและไม่ลำเอียงเท่านั้น ที่เชื่อถือได้ และจะอำนวยความยุติธรรมให้เกิดขึ้น

งานวิจัย เกี่ยวกับการกำหนด มาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันผู้ต้องหา ประกอบด้วย

คุณฉันทิพนธ์ เรื่อง “การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลย ในคดีอาญา โดยการปล่อยชั่วคราว” โดยนายสิทธิพร บุญคุ้ม, การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความเสมอภาค ในการปล่อยชั่วคราวในชั้นพนักงานสอบสวน” (โดย พันตำรวจพิรุณ วุฒิสรี), การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ปัญหาการปล่อยชั่วคราวในคดีอาญาตามหลักการ สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย ไม่มีความผิด” (โดย พันตำรวจโทสรร อักษรกริช), วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การนำมาตรการ บังคับทางปกครอง มาใช้บังคับแก่การผิดสัญญาประกันผู้ต้องหาในชั้นเจ้าพนักงาน” (โดย นางสาวธิดารัตน์ ชลประเสริฐสุข), วิทยานิพนธ์ เรื่อง “สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา : ศึกษาสิทธิของผู้เสียหายในการ ดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” (โดยนางสาวอรอุมา สามัญทอง), วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข” (โดยนางอารีย์พร กลั่นนุรักษ์)

ผลการวิเคราะห์ปัญหามาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันตัวผู้ต้องหา ในชั้นพนักงานสอบสวน ตามกฎหมายของไทย เปรียบเทียบกับมาตรการของประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศออสเตรเลีย สรุปผลได้ดังนี้

1. “วิเคราะห์ปัญหาการกำหนดลักษณะของความผิดที่สามารถประกันได้ในชั้นพนักงานสอบสวนไว้ให้ชัดเจน” การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิได้มีการกำหนด ลักษณะของความผิดที่สามารถประกันได้ในชั้นพนักงานสอบสวน และประมวลระเบียบการตำรวจ เกี่ยวกับคดีกำหนดให้อำนาจในสั่งให้ประกันเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชา ส่งผลให้ “1.การอนุญาต ให้ประกันหรือไม่อนุญาตให้ประกันในชั้นพนักงานสอบสวนไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ กรณีผู้ต้องหาสองคนถูกจับกุม ในความผิดฐานเดียวกันส่งพนักงานสอบสวนต่างท้องที่สอบสวนกัน ผู้ต้องหาคนหนึ่ง อาจได้รับอนุญาตให้ประกัน ส่วนผู้ต้องหาอีกคนหนึ่งอาจไม่ได้รับอนุญาต ให้ประกัน 2. ผู้ต้องหาตามหมายจับมีสิทธิได้รับการประกันในชั้นพนักงานสอบสวน ซึ่งกรณี ของผู้ต้องหาตามหมายจับ การที่พนักงานสอบสวนจะออกหมายจับผู้ต้องหาได้นั้น พนักงานสอบสวน

จะต้องเสนอพยานหลักฐานต่อศาลตามสมควรว่า มีหลักฐานว่า ผู้ต้องหา น่าจะ ได้กระทำความผิดอาญา ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปี หรือกรณีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 3 ปี จะต้อง มีหลักฐานตามสมควรว่าผู้ต้องหา น่าจะ ได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 ซึ่งเมื่อศาลเห็นสมควรศาลก็จะออกหมายจับผู้ต้องหาตามที่พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องขอตามลำดับ ดังนั้นหากผู้ต้องหาตามหมายจับซึ่งถูกจับกุมตัวได้รับการประกันในชั้นพนักงานสอบสวนย่อมมีโอกาสสูงที่ผู้ต้องหาจะหลบหนี 3. ผู้ต้องหาในความคิดเป็นความคิดที่ร้ายแรง หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ หรือความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม มีสิทธิได้รับการประกันตัว กล่าวคือผู้ต้องหาในความคิดเกี่ยวกับความมั่นคง แห่งราชอาณาจักร ผู้ต้องหาในความคิดที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ผู้ต้องหาในความคิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นผู้กระทำความผิดคดีฉ้อโกง ย่อมเป็นไปได้สูงที่เมื่อผู้ต้องหาได้รับอนุญาตให้ประกันตัวในชั้นของพนักงานสอบสวนแล้ว จะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น 4. การกำหนดให้อำนาจในสิ่งให้ประกันเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาซึ่งบุคคลดังกล่าวมิใช่พนักงานสอบสวน ผู้ทำสำนวนการสอบสวน การใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาดังกล่าวอาจเกิดความผิดพลาดได้ เนื่องจากขาดความเข้าใจข้อเท็จจริงในคดีอย่างเพียงพอ”

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ พบว่ามี การกำหนดลักษณะของความผิดที่สามารถประกันตัวได้ในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจไว้ชัดเจน เจ้าพนักงานตำรวจมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้สัญญาประกันในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งยังเป็นมาตรการช่วยป้องกันก่อนมีการผิดสัญญาประกันได้ กล่าวคือเป็นการตรวจสอบคัดกรองผู้ต้องหา ที่มีความเสี่ยงต่อการผิดสัญญาประกัน ให้ได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ประกันอย่างรอบคอบในชั้นศาล โดยหากผู้ต้องหา ซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกันในชั้นศาลหลบหนี พนักงานอัยการสามารถฟ้องผู้ต้องหาดังกล่าวต่อศาลได้ อันช่วยลดปัญหาการขาดอายุความในการฟ้องร้องคดี

2. “วิเคราะห์ปัญหาการกำหนดให้สัญญาประกันต้องมีข้อความระบุเงื่อนไขว่า ผู้ต้องหาจะไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และยินยอมให้เพิกถอนหนังสือเดินทางในระหว่างได้รับการประกัน” การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิได้กำหนดบังคับให้ระบุในสัญญาประกันด้วยว่า ผู้ต้องหาจะไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน, ผู้ต้องหาจะไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และผู้ต้องหายินยอมให้เพิกถอนหนังสือเดินทางในระหว่างได้รับการประกัน ส่งผลให้ “1. ข้อความดังกล่าวไม่เป็นส่วนหนึ่งของสัญญาประกัน ทำให้ผู้ต้องหา ซึ่งได้รับการประกัน อาจไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน, ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น เพราะการกระทำ

ดังกล่าวไม่ถือเป็นการผิดสัญญาประกัน โดยเพียงอาจถูกยกเลิกการให้ประกันเท่านั้น 2. ผู้ต้องหา อาจใช้ช่องว่างของกฎหมายดังกล่าวเดินทางหลบหนีออกไป นอกราชอาณาจักร ในระหว่างได้รับการประกันตัว อันส่งผลเสียต่อการดำเนินคดีอาญาทั้งระบบ 3. พนักงานสอบสวนไม่กล้าใช้ดุลพินิจ ระบุเงื่อนไขดังกล่าวลงไว้ในสัญญาประกัน เพราะ ขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ประกอบกับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 112 ระบุว่าในสัญญาประกัน จะกำหนดภาระหน้าที่ หรือเงื่อนไขให้ผู้ถูกปล่อยชั่วคราว หรือผู้ประกันต้องปฏิบัติเกินความจำเป็นแก่กรณีมิได้”

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์และประเทศ ออสเตรเลีย พบว่ามีการบังคับให้ระบุเงื่อนไขซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อมิให้ผู้ต้องหาไปยุ่งเหยิง กับพยานหลักฐาน, ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และยินยอมให้เปิดเผยหนังสือเดินทาง ในระหว่างได้รับการประกัน ไว้ในสัญญาประกัน ซึ่งจะทำให้ผู้ต้องหาไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน, ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น หรือเดินทางยอมทำให้การกระทำที่ฝ่าฝืนเงื่อนไขดังกล่าว ถือเป็นการผิดสัญญาประกัน และเจ้าพนักงานตำรวจมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้ สัญญาประกัน ในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจมีรายละเอียดที่ครอบคลุม ทั้งยังเป็นมาตรการช่วยป้องกัน ก่อนมีการผิดสัญญาประกันได้ กล่าวคือ ผู้ต้องหา จะไม่กล้าไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน, ไปก่อเหตุ อันตรายประการอื่น หรือเดินทางหลบหนีออกนอกราชอาณาจักร เพราะถือเป็นการผิดสัญญา ประกัน

3. “วิเคราะห์ปัญหาการกำหนดสิทธิผู้เสียหายสามารถขอทบทวน หรืออุทธรณ์คำสั่งอนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนได้” การที่กฎหมาย มิได้บัญญัติให้สิทธิผู้เสียหาย ในการขอให้ทบทวน คัดค้านหรืออุทธรณ์ฎีกาคำสั่งอนุญาต ให้ประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวนย่อมส่งผลให้ “1.ขาดความสมดุลระหว่างสิทธิของผู้เสียหาย และผู้ต้องหา อันไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญซึ่งได้ให้ความคุ้มครองทั้งสิทธิของผู้เสียหาย และผู้ต้องหา อย่างเสมอภาค ประกอบกัน 2. ขาดการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงาน ในชั้นสอบสวน ประกอบกับเหตุผลตามที่กล่าวมาแล้วก็คืออำนาจในการสั่งให้ประกันหรือไม่ อนุญาตให้ประกันในชั้นพนักงานสอบสวนเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีใช้พนักงานสอบสวน ผู้ทำสำนวนการสอบสวนแต่อย่างใด ซึ่งอาจเกิดการใช้อุปินิจที่ผิดพลาดได้ 3. ผู้เสียหายไม่ สามารถนำข้อมูลมาพิสูจน์เสนอต่อพนักงานสอบสวนได้ อาจได้รับภัยอันตรายอันเนื่องมาจากการอนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหา และกรณีที่ผู้เสียหายมีพยานหลักฐานพิสูจน์ได้ว่า ผู้ต้องหา มีพฤติการณ์จะหลบหนีไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น ไม่สามารถ นำข้อมูลมาพิสูจน์เสนอต่อพนักงานสอบสวนได้ 4. ความไม่ชัดเจนในบทบัญญัติมาตรา 108/2 คำว่า พยานสำคัญ ในคดีมีความหมายครอบคลุมเพียงใด หมายรวมถึงผู้เสียหายด้วยหรือไม่

และกรณีอย่างไรจึงจะเรียกว่าพยานสำคัญในคดี ทำให้สิทธิการคัดค้านการประกันในส่วนนี้ ในชั้นพนักงานสอบสวนมิได้ถูกนำมาใช้เป็นเหตุประกอบการวินิจฉัยคำร้องประกันตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเท่าที่ควร”

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย พบว่าได้กำหนดให้กรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจ มีคำสั่งอนุญาตให้ประกันหรือไม่อนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือพนักงานอัยการ มีสิทธิขอให้ทบทวนคำสั่งดังกล่าวได้ (review) โดยยื่นคำขอต่อผู้พิพากษาศาลแขวง (magistrate) โดยผู้ยื่นคำขอมิหน้าที่ต้องแสดงเหตุผลและข้อมูลสนับสนุนการคัดค้านคำสั่งดังกล่าว และในกรณีที่ไม่พอใจคำสั่งของผู้พิพากษาศาลแขวง สามารถ ขอให้ผู้พิพากษาศาลสูงทบทวน คำสั่ง ของผู้พิพากษาศาลแขวงได้อีกด้วย

4. “วิเคราะห์ปัญหาการกำหนดมาตรการบังคับตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนให้ชัดเจนดังเช่นสัญญาประกันในชั้นศาล” การที่กฎหมายมิได้มีบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์การบังคับตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนไว้ให้ชัดเจนดังเช่นสัญญาประกันชั้นศาล ย่อมส่งผลให้ “1. การบังคับตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติ และอาจไม่ทันต่อสถานการณ์เนื่องจากมีขั้นตอนจำนวนมาก 2. การติดต่อประสานงานในการบังคับคดี ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบขาดความเชื่อมโยง เนื่องจากมิได้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบไว้โดยตรงในแต่ละขั้นตอนดังเช่นสัญญาประกันชั้นศาล 3. พนักงานสอบสวนต้องมีการหน้าที่ติดตามในขั้นตอนของการบังคับคดีจนเสร็จสิ้นกระบวนการ ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับพนักงานสอบสวน ซึ่งมีหน้าที่หลักในการสอบสวนคดีที่มีจำนวนมาก ทำให้การติดตามบังคับคดีขาดประสิทธิภาพ”

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย มีการกำหนดให้กรณีผู้ต้องหาได้รับการประกันในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ โดยมีการใช้เงินฝาก (deposit of money) หรือหลักประกันอื่น (other security) เป็นหลักประกัน โดยกำหนดให้ผู้ต้องหาซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกัน ไปปรากฏตัวต่อศาลตามวันเวลาที่ระบุไว้ในสัญญาประกัน เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจได้รับหลักประกันแล้ว ให้ส่งหลักประกันดังกล่าวไปยังเสมียนของศาลที่บู้ให้ผู้ต้องหาไปปรากฏตัวต่อศาล กรณีผู้ต้องหาผิดสัญญาประกัน ไม่ไปปรากฏตัวต่อศาลตามวันเวลาที่กำหนด ศาลหรือผู้พิพากษาที่ระบุให้ผู้ต้องหาไปปรากฏตัวต่อศาล อาจมีคำสั่งให้ริบหลักประกันดังกล่าวได้ โดยศาลหรือผู้พิพากษาต้องบันทึกคำสั่งดังกล่าวไว้ด้วย

5. “วิเคราะห์ปัญหาการกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกันที่มีเจตนาให้เกิดการผิดสัญญาประกัน หรือมีส่วนรู้เห็นในการกระทำผิดสัญญาประกันของผู้ต้องหา” การที่กฎหมายมิได้มีบัญญัติกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกันไว้ให้ชัดเจน ย่อมส่งผลให้ “1. ผู้ประกัน

อาจละเลยไม่ติดตามดูแลมิให้ผู้ต้องหาซึ่งได้รับการประกัน ทำให้ผู้ต้องหาซึ่งได้รับการประกันตัว อาจไปก่อให้เกิดความเสียหาย หรือกระทำความผิดสัญญาประกันตัว หรือกระทำความผิดอื่นในระหว่าง ประกันตัว 2. อาจทำให้ผู้ประกันและผู้ต้องหาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี และมีเจตนาไม่สุจริต ร่วมกันกระทำการเพื่อให้ผู้ต้องหาได้รับการประกันตัว และอาศัยโอกาสดังกล่าวหลบหนีไปเพื่อจะ ช่วยผู้ต้องหาไม่ให้ต้องรับโทษในทางอาญา หรือไปก่อให้เกิดความเสียหาย แก่พยานหลักฐาน 3. ผู้ประกันตามข้อ 1.และ 2. ข้างต้น ไม่ต้องรับผิดชอบในทางอาญา”

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย พบว่าได้ กำหนดโทษของผู้ประกัน กรณีที่มีการประกันตัวบุคคลอื่นหรือร่วมกับบุคคลอื่น ถ้าผู้ต้องหา ซึ่งได้รับการประกันไปกระทำความผิดทางอาญา และมีการโทษแก่ผู้ประกันซึ่งรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ ว่าผู้ต้องหาซึ่งได้รับการประกันตัวปฏิบัติผิดเงื่อนไขหรือระยะเวลาในสัญญาประกัน ซึ่งเป็นบุคคล ที่ตนประกัน แล้วไม่แจ้งเหตุและให้ข้อมูลกับเจ้าพนักงานตำรวจเกี่ยวกับการกระทำผิดหรืออาจจะ เกิดการกระทำความผิดขึ้น และมีการกำหนดโทษในความผิดฐานให้ข้อมูล ในการประกันตัวอัน เป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน

2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา จะเห็นได้ว่า กฎหมายเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกันตัว ผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน ยังไม่มีบทบัญญัติกำหนดมาตรการป้องกัน และแนวทางการปฏิบัติ สำหรับพนักงานสอบสวนในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ประกันไว้อย่างชัดเจน ไม่สอดคล้อง กับสถานการณ์ของสังคมไทยในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป จึงสมควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ ของกฎหมาย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการป้องกันการผิดสัญญาประกัน ในชั้นพนักงาน สอบสวน ดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดลักษณะของความผิดที่สามารถประกันได้ในชั้นพนักงานสอบสวน ไว้ให้ชัดเจน โดยนำกฎหมายว่าด้วยการประกันตัวของประเทศนิวซีแลนด์ มาเป็นแนวทางในการบัญญัติเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย โดยกำหนดให้ผู้ต้องหาตามหมายจับ ผู้ต้องหาในความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ผู้ต้องหาในความผิด ที่มีอัตราโทษ ประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ผู้ต้องหาในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นผู้กระทำความ ผิดฉ้อโกง ไม่มีสิทธิได้รับการประกันในชั้นพนักงานสอบสวน แต่อาจมีสิทธิ ได้รับการประกันในชั้นศาล ซึ่งจะช่วยให้พนักงานสอบสวน มีหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้สัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งยัง

เป็นมาตรการช่วยป้องกันก่อนมีการผิดสัญญาประกันได้ กล่าวคือ เป็นการตรวจสอบคัดกรองผู้ต้องหาที่มีความเสี่ยงต่อการผิดสัญญาประกันให้ได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ประกันอย่างรอบคอบในชั้นศาล โดยหากผู้ต้องหาซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกันในชั้นศาลหลบหนี พนักงานอัยการสามารถฟ้องผู้ต้องหาดังกล่าวต่อศาลได้ อันช่วยลดปัญหา การขาดอายุความในการฟ้องร้องคดี

2.2 กำหนดให้สัญญาประกันต้องมีข้อความระบุเงื่อนไขว่า ผู้ต้องหาจะไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และยินยอมให้เพิกถอนหนังสือเดินทางในระหว่างได้รับการประกัน โดยนำกฎหมายว่าด้วยการประกันตัวของประเทศนิวซีแลนด์และประเทศออสเตรเลีย มาเป็นแนวทางในการบัญญัติเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย โดยบังคับให้ในสัญญาประกันต้องมีระบุเงื่อนไขว่า ผู้ต้องหาจะไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ไม่ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น และยินยอมให้เพิกถอนหนังสือเดินทางในระหว่างได้รับการประกัน อันจะทำให้ผู้ต้องหาไม่ไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น หรือเดินทางหลบหนีออกไปนอกราชอาณาจักร หากมีกระทำการฝ่าฝืนเงื่อนไขดังกล่าว ย่อมถือเป็นการผิดสัญญาประกัน พนักงานสอบสวนมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ชัดเจนทำให้สัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนมีรายละเอียดที่ครอบคลุม ทั้งยังเป็นมาตรการช่วยป้องกันก่อนมีการผิดสัญญาประกันได้ กล่าวคือ ผู้ต้องหาจะไม่กล้าไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน, ไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น หรือเดินทางหลบหนีออกนอกราชอาณาจักร เพราะถือเป็นการผิดสัญญาประกัน

2.3 กำหนดสิทธิผู้เสียหายสามารถโต้แย้ง ขอบทบทวนหรืออุทธรณ์คำสั่งอนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนได้ โดยนำกฎหมายว่าด้วยการประกันตัวของประเทศออสเตรเลีย มาเป็นแนวทางในการบัญญัติเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย โดยบัญญัติให้ผู้เสียหายมีสิทธิขอให้ทบทวน คัดค้านหรืออุทธรณ์ฎีกาคำสั่งอนุญาตให้ประกันตัวในชั้นพนักงานสอบสวนได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและผู้ต้องหา มีการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานในชั้นสอบสวน ช่วยแก้ไขปัญหาคำสั่งอนุญาตให้ประกันตัวที่อาจเกิดความผิดพลาดได้ ผู้เสียหายซึ่งมีพยานหลักฐานพิสูจน์ได้ว่าผู้ต้องหาจะหลบหนี ยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น สามารถนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาพิสูจน์ประกอบการพิจารณาของพนักงานสอบสวน ช่วยลดความเสียหายหรือภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เสียหายอันเนื่องมาจากคำสั่งอนุญาต ให้ประกัน

2.4 กำหนดมาตรการบังคับตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวนให้ชัดเจน ดังเช่นสัญญาประกันในชั้นศาล โดยนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 119 และกฎหมายว่าด้วยการประกันตัวของประเทศออสเตรเลีย มาเป็นแนวทางในการบัญญัติเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย โดยกำหนดให้กรณีที่ต้องหาซึ่งได้รับการประกันในชั้นพนักงานสอบสวน ผิดสัญญาประกันพนักงานสอบสวนทำคำรับรอง การผิดสัญญาประกัน ในกรณีผิดสัญญาประกันโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันสมควร แจ้งไปพนักงานอัยการที่มีอำนาจ และให้พนักงานอัยการทำคำร้องยื่นต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาในท้องที่ ที่ทำสัญญาประกัน และศาลมีอำนาจสั่งให้บังคับตามสัญญาประกันดังกล่าวได้โดยมีต้องฟ้อง โดยนายบทบัญญัติมาตรา 119 มาใช้บังคับ โดยอนุโลม ซึ่งจะเป็นมาตรการช่วยให้การบังคับ ตามสัญญาประกันในชั้นพนักงานสอบสวน เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติ และต่อสถานการณ์ ลดขั้นตอนที่ทำให้ล่าช้า และช่วยให้การติดต่อประสานงานในการบังคับคดี เกิดความเชื่อมโยง มีการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบไว้โดยตรงในแต่ละขั้นตอนดังเช่นสัญญาประกันชั้นศาล

2.5 กำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกันที่มีเจตนาให้เกิดการผิดสัญญาประกัน หรือมีส่วนรู้เห็นในการกระทำผิดสัญญาประกันของผู้ต้องหา อันเป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งเดิมมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้อเสนอแนะเพียงให้กำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ต้องหาที่ผิดสัญญาประกันเท่านั้น โดยนักกฎหมายว่าด้วยการประกันตัวของประเทศออสเตรเลีย มาเป็นแนวทางในการบัญญัติเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย โดยกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ประกันกรณีที่มีการประกันตัวบุคคลอื่นหรือร่วมกับบุคคลอื่น ถ้าผู้ต้องหาซึ่งได้รับการประกันไปกระทำ ความผิดทางอาญา และมีการกำหนดโทษแก่ผู้ประกันซึ่งรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าผู้ต้องหาซึ่งได้รับการประกันตัวปฏิบัติผิดเงื่อนไขหรือระยะเวลาในสัญญาประกัน ซึ่งเป็นบุคคลที่ตนประกันแล้วไม่แจ้งเหตุและให้ข้อมูลกับเจ้าพนักงานตำรวจเกี่ยวกับการกระทำผิดหรืออาจจะเกิดการกระทำ ความผิดขึ้น และมีการกำหนดโทษในความผิดฐานให้ข้อมูลในการประกันตัวอันเป็นเท็จ ซึ่งจะ ทำให้ผู้ประกันติดตามดูแลมิให้ผู้ต้องหาซึ่งได้รับการประกัน มิให้ไปก่อให้เกิดความเสียหาย หรือกระทำผิดสัญญาประกันตัว หรือกระทำความผิดอื่นในระหว่างประกันตัว ช่วยป้องกันมิให้ ผู้ประกันและผู้ต้องหาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี และมีเจตนาไม่สุจริต ร่วมกันกระทำการ เพื่อให้ผู้ต้องหาได้รับการประกันตัว และอาศัยโอกาสดังกล่าวหลบหนีไป เพื่อจะช่วยเหลือผู้ต้องหาไม่ให้ ต้องรับโทษในทางอาญา หรือไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่พยานหลักฐาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง แปลจาก Universal Declaration of Human Rights โดย กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.
- กรมศิลปากร. (2521). *กฎหมายตราสามดวง*. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.
- กุศล บุญเย็น. (2541). *คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณการ.
- เกียรติขจร วัฒนสวัสดิ์. (2549). *คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการดำเนินคดีในชั้นตอนก่อนการพิจารณา*. กรุงเทพมหานคร: จีระวิชาการการพิมพ์.
- คณิต ฌ นคร. (2539). *ปล่อยชั่วคราว*. *วารสารอัยการ* 19, 220 (มิถุนายน): 55.
- คณิต ฌ นคร. (2541). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา* กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- คณิง ภาไชย. (2541). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1* กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธง ลีพึงธรรม. (2522). *ความเป็นมาและทฤษฎีว่าด้วยการประกันตัวในประเทศอังกฤษและอเมริกา*. *วารสารอัยการ* 2, 20 (สิงหาคม): 76-81.
- ธิดารัตน์ ชลประเสริฐสุข. (2548). *การนำมาตรการบังคับทางปกครองมาใช้บังคับแก่การผิดสัญญาประกันผู้ต้องหา ในชั้นเจ้าพนักงาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต "ไม่ได้ตีพิมพ์"). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- นฤมล เทียนนาม. (2549). *การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลสูงของไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต "ไม่ได้ตีพิมพ์"). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ปริญญานาสกลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แปลจาก International Covenant on Civil and Political Rights โดยกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.
- ประธาน วัฒนวาณิชย์. (2539). *การบริหารกระบวนการยุติธรรมชั้นก่อนการพิจารณาคดี: การศึกษาเปรียบเทียบ*. งานวิจัยหลักสูตรผู้บริหารกระทรวงยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) วิทยาลัยการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.
- ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี.
- พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความที่มีโทษสำหรับใช้ไปพลางก่อน ร.ศ.115.
- พิรุณ วุฒิสรี. (2556). *ความเสมอภาคในการปล่อยชั่วคราวในชั้นพนักงานสอบสวน*. (การศึกษา ค้นคว้าอิสระปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต "ไม่ได้ตีพิมพ์"). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, นนทบุรี.

- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2527). *อิทธิพลของฝรั่งเศสในการปฏิรูปกฎหมายไทย เอกสารสัมมนาวิชาการเรื่อง 300 ปี ความสัมพันธ์ไทย – ฝรั่งเศส*. วันที่ 14 - 15 ธันวาคม 2527 กรุงเทพมหานคร ห้องประชุมคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ร.แสงกานต์. (2526). *ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย เล่ม 2* กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.
- สรร อักษรกริช. (2555). *ปัญหาการปล่อยชั่วคราวในคดีอาญาตามหลักการ สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สิทธิพร บุญคุ้ม. (2550). *การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาโดยการปล่อยชั่วคราว*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- หลวงสุทธิวาทนฤพดี. (2529). *ประวัติศาสตร์กฎหมายชั้นปริญญาโท*. กรุงเทพมหานคร: ศรีสมบัติการพิมพ์.
- อรอุมา สามัญทอง. (2553). *สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา: ศึกษาสิทธิของผู้เสียหายในการดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. (ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- อารีย์พร กลั่นนุรักษ์. (2545). *การปล่อยชั่วคราวโดยกำหนดเงื่อนไข*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพมหานคร.
- อุทัย หิรัญโต. (2525). *พจนานุกรมศัพท์ทางกฎหมาย*. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์อักษร.
- Henry Cambell Black, *Black's Law Dictionary* : West Publishing, 1990 p.1320.
- The Bail Act 1980.
- The Bail Act 1985.
- The Bail Act 2000.
- The International Covenant on Civil and Political Rights 1966.
- The Universal Declaration of Human Rights 1948.

ภาคผนวก

1. พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันของประเทศนิวซีแลนด์ (Bail Act 2000)
(เฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้อง)

Bail Act 2000

Public Act 2000 No 38

Date of assent 10 October 2000

Commencement see section 2

1 Title

This Act is the Bail Act 2000.

2 Commencement

This Act comes into force on 1 January 2001.

3 Interpretation

In this Act, unless the context otherwise requires,—

Class A controlled drug has the same meaning as in section 2(1) of the Misuse of Drugs Act 1975

Class B controlled drug has the same meaning as in section 2(1) of the Misuse of Drugs Act 1975

conviction includes an order; and **convicted** has a corresponding meaning
court means a court presided over by a judicial officer with authority to exercise the court's jurisdiction in relation to the matter

District Court includes a Justice or Justices, or a Community Magistrate or Community Magistrates presiding over a District Court; but does not include a Registrar

Drug dealing offence means—

(a) any offence against section 6 or 12C(1)(a) of the Misuse of Drugs Act 1975 in relation to a Class A controlled drug or a Class B controlled drug; or

(b) an attempt to commit an offence referred to in paragraph (a)

electronic monitoring address or **EM address** means the address, specified by a judicial officer or Registrar or an EM assessor, where a defendant subject to an EM condition must remain

electronic monitoring assessor or **EM assessor** means a person authorised under section 30E to act as an EM assessor

electronic monitoring condition or **EM condition** means a condition of bail imposed under section 30B

judicial officer has the same meaning as in section 5 of the Criminal Procedure Act 2011

Police bail means bail granted by a Police employee under section 21(1)

Police employee has the same meaning as in section 4 of the Policing Act 2008

Registrar means any Registrar of the High Court or of a District Court, as the case may require; and includes a Deputy Registrar.

relevant occupant means,—

(a) in relation to an EM address that is a family residence, every person of or over the age of 16 years who ordinarily lives there; or

(b) in relation to any other EM address, every person who the EM assessor identifies as being a relevant occupant for the purposes of section 30G

temporary EM address means an address approved by an EM assessor under section 30N

working day has the same meaning as in section 5 of the Criminal Procedure Act 2011.

4 Act binds the Crown

This Act binds the Crown.

5 Purpose

The purpose of this Act is to reform and restate the law relating to bail.

Part 1

General provisions regarding bail

6 Application of this Part

Unless expressly stated otherwise in this or in any other enactment, any decision regarding the granting of bail under this Act is subject to the provisions of this Part.

7 Rules as to granting bail

(1) A defendant is bailable as of right who is charged with an offence that is not punishable by imprisonment.

(2) A defendant is bailable as of right who is charged with an offence for which the maximum punishment is less than 3 years' imprisonment, unless the offence is one against section 194 of the Crimes Act 1961 (which relates to assault on a child, or by a male on a female) or against section 49 of the Domestic Violence Act 1995 (which relate to contravention of a protection order).

(3) *[Repealed]*

(4) Despite anything in this section, a defendant who is charged with an offence punishable by imprisonment is not bailable as of right if the defendant has been previously convicted of an offence punishable by death or imprisonment.

(5) Subject to sections 9 to 17, a defendant who is charged with an offence and is not bailable as of right must be released by a court on reasonable terms and conditions unless the court is satisfied that there is just cause for continued detention.

8 Consideration of just cause for continued detention

(1) In considering whether there is just cause for continued detention, the court must take into account—

- (a) whether there is a risk that—
  - (i) the defendant may fail to appear in court on the date to which the defendant has been remanded; or
  - (ii) the defendant may interfere with witnesses or evidence; or
  - (iii) the defendant may offend while on bail; and
- (b) any matter that would make it unjust to detain the defendant.

(2) In considering whether there is just cause for continued detention under subsection (1), the court may take into account the following:

- (a) the nature of the offence with which the defendant is charged, and whether it is a grave or less serious one of its kind:
- (b) the strength of the evidence and the probability of conviction or otherwise:
- (c) the seriousness of the punishment to which the defendant is liable, and the severity of the punishment that is likely to be imposed:
- (d) the character and past conduct or behaviour, in particular proven criminal behaviour, of the defendant:
- (e) whether the defendant has a history of offending while on bail, or breaching court orders, including orders imposing bail conditions:
- (f) the likely length of time before the matter comes to hearing or trial:
- (g) the possibility of prejudice to the defence in the preparation of the defence if the defendant is remanded in custody:
- (h) any other special matter that is relevant in the particular circumstances.

(3) *[Repealed]*

(4) When considering an application for bail, the court must take into account any views of a victim of an offence of a kind referred to in section 29 of the Victims' Rights Act 2002, or of a parent or legal guardian of a victim of that kind, conveyed in accordance with section 30 of that Act.

(4A) When considering an application for bail, the court must not take into account the fact that the defendant has provided, or may provide, information relating to the investigation or prosecution of any offence, including any offence committed or alleged to have been committed by the defendant.

(4B) However, despite subsection (4A), the court may take into account the cooperation by the defendant with authorities in the investigation or prosecution of any offence if that cooperation is relevant to the court's assessment of the risk that the defendant will fail to appear in court, interfere with witnesses or evidence, or offend while on bail.

(5) In deciding, in relation to a defendant charged with an offence against section 49 of the Domestic Violence Act 1995, whether or not to grant bail to the defendant or allow the defendant to go at large, the court's paramount consideration is the need to protect the victim of the alleged offence.

9 Restriction on bail if defendant charged with treason or espionage

No defendant who is charged with a crime against section 73 or section 76 of the Crimes Act 1961 (which relate to treason) or against section 78 of the Crimes Act 1961 (which relates to espionage) may be granted bail except by order of the Governor-General or a High Court Judge.

9A Restriction on bail if defendant charged with murder

(1) This section applies to a defendant of or over the age of 17 years who is charged with murder under section 167 or 168 of the Crimes Act 1961.

(2) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large except by order of a High Court Judge or a District Court Judge.

(3) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large unless the defendant satisfies the Judge that bail or remand at large should be granted.

(4) In particular (but without limiting any other matters in respect of which the defendant must satisfy the Judge under subsection (3)), the defendant must satisfy the Judge on the balance of probabilities that the defendant will not, while on bail or at large, commit any offence involving violence against, or danger to the safety of, any other person.

(5) In deciding whether or not to grant bail to a defendant to whom this section applies or to allow the defendant to go at large, the need to protect the safety of the public and, where appropriate, the need to protect the safety of any particular person or persons are the primary considerations.

10 Restriction on bail if defendant with previous conviction for specified offence charged with further specified offence

(1) This section applies to a defendant of or over the age of 17 years who is charged with a specified offence (as defined in subsection (2)), and who has 1 or more previous convictions for a specified offence (whether those convictions were for the same specified offence or for different specified offences).

(2) In this section, **specified offence** means any offence against any of the following provisions of the Crimes Act 1961:

- (a) section 128B (sexual violation):
- (b) section 132 (sexual conduct with child under 12):
- (c) section 134 (sexual conduct with young person under 16):
- (d) section 167 (murder):
- (e) section 168 (murder):
- (f) section 171 (manslaughter):
- (g) section 173 (attempt to murder):

- (h) section 188 (wounding with intent):
- (i) section 189 (injuring with intent):
- (j) section 191 (aggravated wounding or injury):
- (k) section 198A (using any firearm against law enforcement officer, etc):
- (l) section 198B (commission of crime with firearm):
- (m) section 208 (abduction for purposes of marriage or sexual connection):
- (n) section 209 (kidnapping):
- (o) section 232 (aggravated burglary):
- (p) section 234 (robbery):
- (q) section 235 (aggravated robbery):
- (r) section 236 (assault with intent to rob).

(3) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large except by order of a High Court Judge or a District Court Judge.

(4) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large unless the defendant satisfies the Judge that bail or remand at large should be granted.

(5) In particular (but without limiting any other matters in respect of which the defendant must satisfy the Judge under subsection (4)), the defendant must satisfy the Judge on the balance of probabilities that the defendant will not, while on bail or at large, commit any offence involving violence against, or danger to the safety of, any other person.

(6) In deciding whether or not to grant bail to a defendant to whom this section applies or allow the defendant to go at large, the need to protect the safety of the public and, where appropriate, the need to protect the safety of the victim or victims of the alleged offending, are primary considerations.

11 Restriction on bail if defendant with previous conviction for specified offence found guilty or pleads guilty to further specified offence

No defendant of or over the age of 17 years who is found guilty of, or pleads guilty to, a specified offence (as defined in section 10(2)) and who has 1 or more previous convictions for a specified offence (whether those convictions were for the same specified offence or for different specified offences) may, while waiting to be sentenced or otherwise dealt with for the first-mentioned specified offence, be granted bail or allowed to go at large.

12 Further restriction on bail in certain cases

- (1) This section applies to a defendant if—
  - (a) the defendant is of or over the age of 17 years and—
    - (i) is charged with an offence under the Crimes Act 1961 that carries a maximum sentence of 3 or more years' imprisonment; and
    - (ii) at the time of the alleged commission of the offence was remanded at large or on bail awaiting trial for another offence under the Crimes Act 1961 that carries a maximum sentence of 3 or more years' imprisonment; and

(iii) has at any time previously received a sentence of imprisonment (within the meaning of that term in section 4(1) of the Sentencing Act 2002); or

(b) the defendant is of or over the age of 17 years and—

(i) is charged with an offence that carries a maximum sentence of 3 or more years' imprisonment; and

(ii) has previously received 14 or more sentences of imprisonment (within the meaning of that term in section 4(1) of the Sentencing Act 2002); and

(iii) has previously been convicted of an offence that was committed while the defendant was remanded at large or on bail and that carries a maximum sentence of 3 or more years' imprisonment (whether or not the conviction resulted in any of the sentences of imprisonment referred to in subparagraph (ii)).

(2) For the purposes of subsection (1), a sentence of imprisonment is counted whether or not it was served concurrently with any other 1 or more sentences.

(3) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large except by order of a High Court Judge or a District Court Judge.

(4) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large unless the defendant satisfies the Judge that bail or remand at large should be granted.

(5) In particular (but without limiting any other matters in respect of which the defendant must satisfy the Judge under subsection (4)), the defendant must satisfy the Judge on the balance of probabilities that the defendant will not, while on bail or at large, commit—

(a) any offence involving violence against, or danger to the safety of, any other person; or

(b) burglary or any other serious property offence.

(6) For the purposes of subsection (5), **serious property offence** means an offence against Part 10 of the Crimes Act 1961 punishable by imprisonment for a term of more than 7 years.

(7) In deciding whether or not to grant bail to a defendant to whom this section applies or allow the defendant to go at large, the need to protect the safety of the public and, where appropriate, the need to protect the safety of the victim or victims of the alleged offending, are primary considerations.

(8) For the purposes of this section, a reference in this section to a **sentence of imprisonment** includes a sentence of corrective training imposed under the Criminal Justice Act 1985 or any former Act.

13 Exercise of discretion when considering bail pending sentencing

(1) If a defendant is found guilty or if a defendant pleads guilty, the court must not grant bail unless it is satisfied on the balance of probabilities that it would be in the interests of justice in the particular case to do so.

(2) The onus is on the defendant to show cause why bail should be granted.

(3) When considering the interests of justice under subsection (1), the court may, instead of the considerations in section 8, take into account the following considerations:

- (a) whether the defendant is likely to receive a sentence of imprisonment:
- (b) the likely length of time that will pass before the defendant is sentenced:
- (c) the personal circumstances of the defendant and the defendant's immediate family:
- (d) any other consideration that the court considers relevant.

(4) If the defendant is unlikely to receive a sentence of imprisonment, this must count against the defendant being remanded in custody.

(4A) Despite being satisfied that it would otherwise be in the interests of justice to grant bail, the court may remand the defendant in custody for the purpose described in subsection (4B) if it is satisfied that—

- (a) the defendant has breached a condition of bail imposed under section 30(3A); and
- (b) there is no other reasonable means to achieve the purpose described in subsection (4B).

(4B) The purpose referred to in subsection (4A) is to ensure that the defendant takes the steps necessary for the proceedings to be progressed within a reasonable time frame.

(5) This section is subject to section 11.

14 Exercise of discretion when considering bail pending appeal

(1) This section applies if an appellant—

- (a) is appealing his or her conviction or sentence, or both; and
- (b) is—

- (i) in custody; or
- (ii) in a home detention residence subject to a sentence of home detention.

(1A) The court must not grant bail to the appellant unless it is satisfied on the balance of probabilities that it would be in the interests of justice in the particular case to do so.

(2) The onus is on the appellant to show cause why bail should be granted.

(3) When considering the interests of justice under subsection (1A) the court may, instead of the considerations in section 8, take into account the following considerations:

- (a) the apparent strength of the grounds of appeal:
- (b) the length of the sentence that has been imposed on the appellant:
- (c) the likely length of time that will pass before the appeal is heard:
- (d) the personal circumstances of the appellant and the appellant's immediate family:
- (e) any other consideration that the court considers relevant.

15 Granting of bail to defendant who is 17 years of age

(1) A court that remands a defendant at any stage of the proceedings for the offence with which the defendant is charged, including for sentence, must release the defendant on bail or otherwise subject to such conditions as it thinks fit if—

- (a) the defendant appears to the court to be 17 years of age; and
  - (b) the defendant has not previously been sentenced to imprisonment.
- (2) Subsection (1) is subject to—
- (a) sections 7 (except subsection (5)), 9 to 12, and 16 to 17A; and
  - (b) section 175 of the Criminal Procedure Act 2011, but no other enactment.

(3) Subject to sections 171(1) and 172(1) of the Criminal Procedure Act 2011 and to the Children, Young Persons, and Their Families Act 1989, this section applies in respect of a defendant who is under the age of 17 years and who is charged with or convicted of any offence in a District Court or the High Court.

Special provisions in respect of bail for drug dealing offences

16 Judge only may grant bail for drug dealing offence

A defendant who is charged with or convicted of a drug dealing offence may be granted bail by order of a High Court Judge or District Court Judge but not otherwise.

17 Bail for drug dealing offence may be continued or renewed by District Court

[Repealed]

17A Restriction on bail if defendant charged with serious Class A drug offence

(1) This section applies to a defendant of or over the age of 17 years who is charged with a serious Class A drug offence.

(2) No defendant to whom this section applies may be granted bail or allowed to go at large unless the defendant satisfies the Judge that bail or remand at large should be granted.

(3) In particular (but without limiting any other matters in respect of which the defendant must satisfy the Judge under subsection (2)), the defendant must satisfy the Judge on the balance of probabilities that the defendant will not, while on bail or at large, commit any drug dealing offence.

(4) In this section, **serious Class A drug offence** means—

(a) an offence under section 6 or 12C(1)(a) of the Misuse of Drugs Act 1975 for contravention of section 6(1)(a), (b), (c), or (f) in relation to a Class A controlled drug; or

(b) an attempt to commit an offence in paragraph (a).

General provisions relating to bail hearings

18 Bail hearing may be in private

A court may, having regard to the interests of the defendant or any other person and to the public interest, order that the whole or any part of an application for bail or an appeal against a bail decision be heard in private.

19 Publication of matters relating to hearing

(1) No person may publish a report or account of any matters dealt with at a bail hearing, apart from the following matters:

- (a) the identity of the defendant applying for bail:
- (b) the charges faced by the defendant:
- (c) the decision of the court on the application:
- (d) the conditions of bail, if bail is granted.

(2) Despite subsection (1), a court may make an order—

- (a) that permits publication of other details; or
- (b) that prohibits publication of all or any of the details set out in subsection (1)(a) to (d).

(3) The general prohibition on publication of details of a bail hearing under subsection (1), and any specific prohibition that is ordered under subsection (2)(b), applies until—

- (a) the conclusion of the defendant's trial; or
- (b) any earlier time ordered by the court.

(4) For the purposes of subsection (3), the **conclusion of the defendant's trial** means—

- (a) the expiry of the appeal period for an appeal of the decision or verdict at the defendant's trial; or
- (b) if the decision or verdict is appealed, the date on which that appeal is finally determined or withdrawn.

(5) Every person commits an offence who knowingly or recklessly publishes details of a bail hearing in breach of subsection (1), or in breach of any specific prohibition that is ordered under subsection (2), and is liable on conviction,—

- (a) in the case of an individual, to a term of imprisonment not exceeding 6 months:
- (b) in the case of a body corporate, to a fine not exceeding \$100,000.

(6) Every person commits an offence who publishes details of a bail hearing in breach of subsection (1), or in breach of any specific prohibition that is ordered under subsection (2), and is liable on conviction,—

- (a) in the case of an individual, to a fine not exceeding \$25,000:
- (b) in the case of a body corporate, to a fine not exceeding \$50,000.

(7) Subsection (6) does not apply to a person who hosts material on websites or other electronic retrieval systems that can be accessed by a user unless the specific details have been placed or entered on the site or system by that person.

(8) In a prosecution for an offence against subsection (6), it is not necessary for the prosecution to prove that the defendant intended to commit an offence.

20 Evidence in bail hearing

(1) In hearing an application for bail a court may receive as evidence any statement, document, information, or matter that it considers relevant, whether or not it would be otherwise admissible in a court of law.

(2) Despite subsection (1), when considering the matter described in section 8(2)(b),—

(a) the court may only consider a statement, document, information, or matter that would be admissible in a court of law if made by the appropriate person or given or produced in proper form; but

(b) for the purpose of the bail hearing, it does not matter whether the evidence—

(i) is given or produced by the appropriate person or given or produced in sworn or unsworn form; or

(ii) is otherwise given or produced in a form in which it would be admissible in a court of law.

Part 2 Police bail

21 Police employee may grant bail

(1) Any Police employee may, if he or she considers it prudent to do so, grant bail (**Police bail**) to a defendant who is charged with an offence and has been arrested without a warrant.

(2) Subsection (1) does not apply in any case to which any of section 9, 9A, 10, 12, 16, or 17A applies.

(3) In determining whether it is prudent to grant Police bail to a defendant charged with an offence against section 49 of the Domestic Violence Act 1995, the Police employee must make the need to protect the victim of the alleged offence the paramount consideration.

(4) Despite section 7, no person is entitled to be granted Police bail under this section as of right.

21A Notice of Police bail

(1) A Police employee who grants Police bail must ensure that a notice of Police bail is completed in accordance with subsection (2).

(2) A notice of Police bail must—

(a) state—

(i) the defendant's full name and address; and

(ii) the particulars of the charge; and

(iii) the conditions of bail, including the time, date, and place for attendance by the defendant before a court; and

(iv) any other information required by rules made under section 386 of the Criminal Procedure Act 2011 to accompany a summons to a defendant issued under that Act; and

(b) be dated.

- (3) A Police employee who grants Police bail must—
  - (a) give the notice of Police bail to the defendant; and
  - (b) ensure that the defendant understands the conditions of bail; and
  - (c) ensure that the defendant authenticates the notice.
- (4) The date for attendance by the defendant before a court must not be later than 14 days from the date of the notice.

21B Conditions of Police bail

- (1) It is a condition of every grant of Police bail that the defendant must attend personally before a court at the time, date, and place specified in the notice of bail.
- (2) A Police employee who grants Police bail may impose, in addition to the condition imposed by subsection (1), any condition of the bail that might be imposed by a judicial officer under section 30(2) or (4).
- (3) However, subsection (2) applies only if—
  - (a) the time stated in the notice of Police bail for the appearance by the defendant before a court is less than 7 days from the date of that notice; or
  - (b) the court that the defendant must attend will be closed for more than 7 consecutive days after the date of the defendant's arrest.

22 Conditions of Police bail granted to defendant charged with domestic violence offence

(1) In addition to the condition or conditions imposed under section 21B, a Police employee who grants Police bail to a defendant charged with a domestic violence offence may impose as a condition of the bail any condition that he or she considers reasonably necessary to protect—

- (a) the victim of the alleged offence; and
- (b) any particular person residing with the victim.

(2) In this section,—

domestic relationship has the same meaning as in section 4 of the Domestic Violence Act 1995

domestic violence offence means an offence against any enactment if the offence involves the use of violence against a person with whom the offender is, or has been, in a domestic relationship

violence has the same meaning as in section 3(2), (4), and (5) of the Domestic Violence Act 1995.

23 Bail and breach of protection order

(1) If a person is arrested under section 50 of the Domestic Violence Act 1995 and charged with an offence against section 49 of that Act, the person must not be released on bail by a Police employee under section 21 during the 24 hours immediately following the arrest.

(2) Nothing in subsection (1) limits or affects the obligation of the Police to bring a person who is charged with an offence before a court as soon as possible.

(3) If a person to whom subsection (1) applies is not brought before a court during the 24 hours immediately following the arrest, the person may, at the expiry of that period, be released on bail by a Police employee under section 21.

(4) If a person to whom subsection (1) applies has also been charged with 1 or more other offences arising out of the same incident, the person must not be released on bail by a Police employee under section 21 in respect of any of those offences during the 24 hours immediately following the arrest for an offence against section 49 of the Domestic Violence Act 1995.

24 Failure to answer Police bail

(1) A defendant commits an offence if he or she, having been released on Police bail under section 21,—

(a) fails without reasonable excuse to attend personally at the time and the court specified in the notice of Police bail; or

(b) fails without reasonable excuse to attend personally at the time and place to which the hearing has been adjourned under section 167(2) of the Criminal Procedure Act 2011.

(2) A person who commits an offence under subsection (1) is liable on conviction to—

(a) imprisonment for a term not exceeding 3 months; or

(b) a fine not exceeding \$1,000.

25 Effect on bond of attendance or non-attendance of person bailed by constable

[Repealed]

26 Breach of condition of Police bail

Sections 39, 51, and 52 apply, with any necessary modifications, to a defendant who has been released on Police bail granted under section 21 and who fails to comply with any condition of that bail.

Part 3

Court bail

Subpart 1—Granting of bail on adjournment

30 Conditions of bail

(1) Subject to sections 31 and 40, if a defendant is granted bail, the defendant must be released on condition that the defendant attend personally—

(a) at the time and place at which the hearing is adjourned; or

(b) at every time and place to which, during the course of the proceedings, the hearing may from time to time be adjourned.

(2) A judicial officer or Registrar may impose, as further conditions of the defendant's release,—

(a) an EM condition:

(b) a condition that the defendant report to the Police at the time or times and at the place or places that the judicial officer or Registrar orders.

(2A) However, a Registrar must not impose an EM condition under subsection (2)(a) unless the prosecution agrees.

(3) When considering bail pending sentencing, a judicial officer or Registrar may impose any condition that the judicial officer or Registrar considers reasonably necessary to ensure that the defendant takes the steps necessary for the proceedings to be progressed within a reasonable timeframe.

(4) Whether or not the judicial officer or Registrar imposes a condition under subsection (2) or (3), the judicial officer or Registrar may impose any other condition that the judicial officer or Registrar considers reasonably necessary to ensure that the defendant—

- (a) appears in court on the date to which the defendant has remanded; and
- (b) does not interfere with any witness or any evidence against the defendant; and
- (c) does not commit any offence while on bail.

(5) Despite subsection (4), the judicial officer or Registrar must not require as a further condition of the defendant's release the deposit of any sum or the entering into of any obligation in the nature of a bond, guarantee, or surety, whether by the defendant or any other person.

(6) Subsection (5) does not apply if bail is granted by the High Court.

Electronic monitoring condition

30A Purpose of EM condition

The purpose of an EM condition is to restrict and monitor a defendant's movements to ensure that the defendant—

- (a) appears in court on the date to which the defendant has been remanded; and
- (b) does not interfere with any witnesses or any evidence against the defendant; and
- (c) does not commit any offence while on bail.

38 Failure to answer bail

A defendant commits an offence and is liable on conviction to imprisonment for a term not exceeding 1 year or a fine not exceeding \$2,000 who, having been released on bail by the Supreme Court, the Court of Appeal, the High Court, a District Court, or a Registrar,—

- (a) fails without reasonable excuse to attend personally at the time and the court specified in the notice of bail or bail bond; or
- (b) fails without reasonable excuse to attend personally at any time and place to which during the course of the proceedings the hearing has been adjourned; or
- (c) fails without reasonable excuse to comply with any condition imposed under section 40(3).

39 Non-performance of condition of bail may be certified and recorded

(1) If a defendant who has been released on bail at any time fails to comply with any condition of bail, a judicial officer may certify on the notice of bail or, as the case may require, the bail bond the non-performance of that condition.

(2) A certificate given by a judicial officer under subsection (1) is, in the absence of proof to the contrary, sufficient evidence for the purposes of sections 24 and 38 that the defendant has failed to comply with the condition of the notice of bail or bail bond specified in the certificate.

(3) In addition to the certification described in subsection (1), if a defendant who has been released on bail at any time fails to comply with any condition of bail, without reasonable excuse, a judicial officer must direct the Registrar that the nature of the condition and the non-performance of the condition be entered in the court record kept in accordance with section 184 of the Criminal Procedure Act 2011.

(4) Despite subsection (3), the judicial officer may decide not to direct that the failure to comply be entered in the court record if in the judicial officer's opinion the failure to comply is of such a minor nature that it does not warrant being taken into account when considering an application for bail from the defendant on a subsequent occasion.

(5) A failure to comply with any condition of bail that is entered in the court record under subsection (3) may be considered in any subsequent application for bail made by that defendant over his or her lifetime.

(6) In this section, **judicial officer** means—

(a) any judicial officer, if the defendant was released on bail by a District Court, Registrar, or Police employee in relation to a category 1, 2, or 3 offence and the Solicitor-General has not assumed responsibility for the proceedings in accordance with section 187 of the Criminal Procedure Act 2011:

(b) a Judge, if any of the matters set out in paragraph (a) do not apply.

2. พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันของรัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย
(Bail Act 1980) (เฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้อง)

Queensland Bail Act 1980

Current as at 30 March 2017

An Act to consolidate and amend the law relating to the release of defendants charged with offences and for incidental and other purposes

Part 1 Preliminary

1 Short title

This Act may be cited as the *Bail Act 1980*.

6 Definitions

In this Act—

adjourn includes postpone or reserve a question on a point of law.

admit to bail includes grant bail.

appeal includes an application for leave to appeal.

approved form see section 36C.

child see the *Youth Justice Act 1992*, schedule 4.

committal for trial includes a committal for sentence.

community justice group means—

(a) the community justice group established under the *Aboriginal and Torres Strait Islander Communities (Justice, Land and Other Matters) Act 1984*, part 4, division 1, for the community of a defendant who is an Aboriginal or Torres Strait Islander person; or

(b) a group of persons within the community of a defendant who is an Aboriginal or Torres Strait Islander person, other than a department of government, that is involved in the provision of any of the following—

(i) information to a court about Aboriginal or Torres Strait Islander defendants;

(ii) diversionary, interventionist or rehabilitation activities relating to Aboriginal or Torres Strait Islander defendants;

(iii) other activities relating to local justice issues; or

(c) a group of persons made up of elders or other respected persons of the defendant's community.

conviction includes—

(a) a finding of guilt;

(b) a finding that a person is not guilty by reason of unsoundness of mind;

(c) a conviction of an offence for which an order is made—

(i) requiring the person to perform unpaid community service; or

(ii) discharging the person absolutely or conditionally.

court includes—

(a) a judge or justice, whether sitting in court or acting in another way; and

(b) a court exercising appellate jurisdiction; and

(c) a justice or justices conducting an examination of witnesses in relation to an indictable offence; and

(d) a justice acting under section 15A or conducting a bail proceeding by using video link facilities or audio link facilities under the *Justices Act 1886*, part 6A.

criminal proceeding includes a hearing, trial or appeal in relation to an offence.

defendant means a person charged with or convicted of an offence and includes such a person who is a party to an appeal.

defendant's community, in relation to a defendant who is an Aboriginal or Torres Strait Islander person, means the defendant's Aboriginal or Torres Strait Islander community, whether it is—

(a) an urban community; or

(b) a rural community; or

(c) a community on DOGIT land under the *Aboriginal Land Act 1991* or the *Torres Strait Islander Land Act 1991*.

deputy director of public prosecutions means, where the charge out of which a prosecution arises is a charge for an offence against the laws of the Commonwealth, the deputy director of public prosecutions in Queensland.

hearing means a proceeding before a court or judge or before any justice or justices dealing summarily with a charge of a simple offence or conducting an examination of witnesses in relation to an indictable offence or a proceeding

wherein a person is to be sentenced and includes a proceeding wherein a person is charged with an offence on indictment whether or not the person has been called upon to plead to that indictment.

judge includes a District Court judge.

lawyer means an Australian lawyer who, under the *Legal Profession Act 2007*, may engage in legal practice in this State.

offence includes an alleged offence.

police establishment means a police establishment under the *Police Service Administration Act 1990*.

precincts, of a court, means any land or building, or the part of any land or building, used for the purposes of the court.

prison includes any institution or place at which a child is detained pursuant to the *Youth Justice Act 1992* and any other place where persons may be detained in lawful custody.

proper officer, when used in relation to a court, means—

(a) in the case of the Supreme Court or the District Court—the registrar or any sheriff or deputy sheriff; or

(b) in the case of a Magistrates Court—the clerk of the court.

simple offence means an offence (whether or not indictable) punishable on summary conviction before a Magistrates Court by fine, imprisonment or otherwise.

SPER means the State Penalties Enforcement Registry established under the *State Penalties Enforcement Act 1999*.

surrender into custody, when used in relation to a defendant who is—

(a) on bail; or

(b) permitted to go at large without bail; means surrender into the custody of the court at the time and place for the time being appointed for the defendant to do so.

trial means a proceeding wherein a person is charged with an offence on indictment and includes a proceeding wherein a person is to be sentenced.

undertaking means a promise in writing with respect to bail signed by a defendant or by a defendant and the defendant's surety or sureties that the defendant will appear at a hearing or an adjourned hearing or upon the defendant's trial or an appeal and surrender into custody and comply with such other conditions as are imposed for the defendant's release on bail.

vary, when used in relation to bail, means impose further conditions after bail is granted, alter, amend or rescind conditions or alter the amount of bail.

watch-house manager means a watch-house manager under the *Police Powers and Responsibilities Act 2000*.

Part 2

Grant and enlargement of bail and other release

7 Power of police officer to grant bail

(1) This section applies if—

(a) a person, who has been arrested in connection with a charge of an offence, or under a warrant issued under the *Penalties and Sentences Act 1992*, section 33AC, is delivered into the custody of a police officer who is—

- (i) the officer-in-charge of a police station or police establishment; or
- (ii) a watch-house manager; and

(b) the person is not detained under the *Police Powers and Responsibilities Act 2000*, chapter 15, part 2; and

(c) a prescribed police officer is satisfied it is not practicable to bring the person before a court promptly.

(2) The prescribed police officer must investigate whether or not the person may be granted bail under this Act.

Notes—

1 See section 13 for when only the Supreme Court or a judge of the Supreme Court may grant a person bail.

2 See section 16 for when the prescribed police officer must refuse to grant a person bail.

(3) If the prescribed police officer is satisfied the person may be granted bail under this Act, the officer must—

- (a) grant bail to the person and release the person from custody; or
- (b) issue and serve on the person a notice to appear and release the person from custody.

(4) A person granted bail and released in accordance with this section shall be released—

- (a) pursuant to section 14; or
- (b) on conditions for the person's release made by the police officer pursuant to section 11.

Note—

For the release of a person on bail subject to a special condition imposed under section 11(2) requiring the person to surrender the person's current passport, see section 11AA.

(5) If the prescribed police officer refuses to grant bail to a person under this section, the officer must write the officer's reasons for the refusal—

- (a) on the papers relating to the person; or
- (b) on the warrant; or
- (c) in a register or record of persons in custody.

(6) The keeping of the person in custody is not unlawful only because of a failure to comply with subsection (5).

(7) A grant of bail to a person under this section, the issuing and serving on a person of a notice to appear and the person's release from custody thereon discharges the duty of taking that person before a justice to be dealt with according to law.

(8) A court before which a person granted bail pursuant to this section appears may enlarge, vary or revoke bail so granted.

(9) This section does not apply if the arrested person is a child. (10) In this section—

notice to appear see the *Police Powers and Responsibilities Act 2000*, schedule 6.

officer-in-charge, of a police station or police establishment, includes a police officer nominated by the officer-in-charge of the police station or police establishment as the officer-in-charge of the police station or police establishment during the officer-in-charge's absence.

prescribed police officer, in relation to a person in custody, means—

(a) if the person is in custody at a police station or police establishment—the officer-in-charge of the police station or police establishment; or

(b) if the person is in custody at a watch-house—

(i) the watch-house manager; or

(ii) another police officer whose duties include performing functions at the watch-house in relation to persons in custody.

8 Power of court as to bail

(1) A court, subject to this Act—

(a) may grant bail to a person held in custody on a charge of or in connection with an offence if—

(i) the person is awaiting a criminal proceeding to be held by that court in relation to that offence; or

(ia) the court is a Magistrates Court and the person is awaiting an appeal under the *Justices Act 1886*, section 222 to be held in the District Court; or

(ii) the court has adjourned the criminal proceeding; or

(iii) the court has committed or remanded the person in the course of or in connection with a criminal proceeding to be held by that court or another court in relation to that offence; and

(b) may enlarge, vary or revoke bail so granted.

(2) A person in custody on a charge of or in connection with an offence who is not granted bail or released under section 11A must, unless the person has been sentenced for that offence, be remanded in custody.

(3) Save where this Act or any other Act otherwise provides, an enlargement of bail may, if the court thinks fit, be granted in the absence of the defendant.

(4) A person to whom bail is granted shall not be released from custody while the person is, for any other cause, being lawfully held in custody.

(5) The powers of the Court of Appeal with respect to bail may be exercised by a judge of the Supreme Court in the same manner as they may be exercised by the Court of Appeal, but, if the judge refuses an application with respect to bail, the person making the application may apply to the Court of Appeal and that court shall hear and determine the application.

11 Conditions of release on bail

(1) A court or police officer authorised by this Act to grant bail shall consider the conditions for the release of a person on bail in the following sequence—

(a) the release of the person on the person's own undertaking without sureties and without deposit of money or other security;

(b) the release of the person on the person's own undertaking with a deposit of money or other security of stated value;

(c) the release of the person on the person's own undertaking with a surety or sureties of stated value;

(d) the release of the person on the person's own undertaking with a deposit of money or other security of stated value and a surety or sureties of stated value;

but shall not make the conditions for a grant of bail more onerous for the person than those that in the opinion of the court or police officer are necessary having regard to the nature of the offence, the circumstances of the defendant and the public interest.

(2) Where a court or a police officer authorised by this Act to grant bail considers that the imposition of special conditions is necessary to secure that a person—

(a) appears in accordance with the person's bail and surrenders into custody; or

(b) while released on bail does not—

(i) commit an offence; or

(ii) endanger the safety or welfare of members of the public; or

(iii) interfere with witnesses or otherwise obstruct the course of justice whether in relation to the person or another person;

Examples of special conditions for paragraph (b)(ii)—

- a special condition that prohibits a person from associating with a stated person or a person of a stated class

- a special condition that prohibits a person from entering or being in the vicinity of a stated place or a place of a stated class

that court or police officer shall impose such conditions as the court or police officer thinks fit for any or all of such purposes.

(3) Without limiting subsection (2), a special condition may prohibit a person from doing, or attempting to do, any of the following while the person is released on bail—

(a) entering or remaining in stated licensed premises or a stated class of licensed premises;

(b) entering or remaining in, during stated hours, a stated area that is designated by its distance from, or location in relation to, the stated licensed premises or stated class of licensed premises mentioned in a special condition imposed under paragraph (a);

Examples of special conditions for paragraph (b)—

- a special condition that prohibits a person from entering or remaining in, between the hours of 10p.m. and 6a.m., an area that is within 10m of stated licensed premises mentioned in a special condition imposed under paragraph (a)

- a special condition that prohibits a person from entering or remaining in, between the hours of 11p.m. and 5a.m., a stated street, or an area abutting several stated streets, that is located near stated licensed premises mentioned in a special condition imposed under paragraph (a)

- a special condition that prohibits a person from entering or remaining in, between the hours of 11p.m. and 5a.m., the safe night precinct under the *Liquor Act 1992* in which the stated licensed premises mentioned in a special condition imposed under paragraph (a) are located

(c) attending or remaining at a stated event, to be held in a publicplace, at which liquor will be sold for consumption.

(4) A court or a police officer authorised by this Act to grant bail for the release of a person must consider the imposition of a special condition mentioned in subsection (3) if—

(a) the alleged offence to which the bail relates involved the use, threatened use or attempted use of unlawful violence to another person or property; and

(b) having regard to the evidence available to the court or the police officer, the court or the police officer is satisfied that the alleged offence was committed in licensed premises or in a public place in the vicinity of licensed premises.

(4AA) If bail for a person is subject to a special condition mentioned in subsection (3)—

(a) for bail that is granted by a police officer at a police station, watch-house or police establishment (each a ***relevant place***)—a police officer may detain and photograph the person at the relevant place for the purposes of the *Police Powers and Responsibilities Act 2000*, chapter 19, part 5B; or

(b) otherwise—the court may impose a condition that requires the person to report to a police station within 48 hours after bail is granted to be photographed under the *Police Powers and Responsibilities Act 2000*, chapter 19, part 5B.

(4A) A court or a police officer authorised by this Act to grant bail for the release of a person who is not an Australian citizen or permanent resident must consider the imposition of a special condition under subsection (2)—

- (a) requiring the person to surrender the person's current passport; and
- (b) prohibiting the person from applying for a passport.

(5) Conditions imposed pursuant to subsection (2) shall not be more onerous for the person than those that in the opinion of the court or police officer are necessary having regard to the nature of the offence, the circumstances of the defendant and the public interest.

(6) If a court that grants bail on an adjournment of a hearing or while the defendant is awaiting trial considers an investigation ought to be made into the defendant's physical or mental condition, the bail may be made subject to a condition that the defendant undergo medical examination—

- (a) by a doctor at a specified institution or place other than a high security unit under the *Mental Health Act 2016*; or
- (b) by a specified doctor.

(7) However, bail may be made subject to a condition that the defendant undergo a medical examination only if the proposed examination is an examination the defendant could lawfully be required to undergo if the defendant remained in custody.

(8) If bail is subject to a condition mentioned in subsection (6), the court must arrange for a statement containing the following matters to be given to the institution, place or doctor—

- (a) the reasons for the investigation;
- (b) the information before the court about the defendant's physical or mental condition.

(9) Without limiting a court's power to impose a condition on bail under another provision of this section, a Magistrates Court may impose on the bail a condition that the defendant participate in a rehabilitation, treatment or other intervention program or course, after having regard to—

- (a) the nature of the offence; and
- (b) the circumstances of the defendant, including any benefit the defendant may derive by participating in the program or course; and
- (c) the public interest.

(9A) Section 11AB also provides for a condition requiring completion of a Drug and Alcohol Assessment Referral course that may be imposed on a person's release on bail in particular circumstances.

(10) In this section—

Australian citizen see the *Australian Citizenship Act 2007* (Cwlth), section 4.

permanent resident means—

- (a) the holder of a permanent visa within the meaning of the *Migration Act 1958* (Cwlth), section 30(1); or

(b) a New Zealand citizen who is the holder of a special category visa within the meaning of the *Migration Act 1958* (Cwlth), section 32.

11 AA Release of a person only after surrender of passport

(1) This section applies if a court or a police officer authorised by this Act to grant bail imposes a special condition under section 11(2) requiring the person to surrender the person's current passport.

(2) If the condition is imposed by a court, the court must order that the person be detained in custody until the passport is surrendered.

(3) If the condition is imposed by a police officer, the person must be detained in custody until the passport is surrendered.

11AB Condition requiring completion of DAAR course

(1) This section applies to a court authorised by this Act to grant bail for the release of a person.

(2) If the person consents to completing a DAAR course, the court may impose a condition for the person's release that the person complete a DAAR course by a stated day.

(3) In deciding whether to impose the condition, the court must have regard to the following—

(a) the nature of the offence in relation to which bail is proposed to be granted;

(b) the person's circumstances, including any benefit the person may derive by completing a DAAR course;

(c) the public interest.

(4) However, subsection (2) does not apply if—

(a) the person has completed 2 DAAR courses within the previous 5 years; or

(b) the person is under 18 years; or

(c) section 11A applies.

(5) This section does not limit the conditions the court may impose under section 11.

(6) In this section—

approved provider means an entity approved by the chief executive (health) by gazette notice to provide DAAR courses.

chief executive (health) means the chief executive of the department in which the *Health Act 1937* is administered.

DAAR stands for Drug and Alcohol Assessment Referral.

DAAR course means a course provided to a person by an approved provider in which—

(a) the person's drug or alcohol use is assessed; and

(b) the person is given information about appropriate options for treatment and may be offered counselling or education.

11A Release of a person with an impairment of the mind

(1) This section applies if a police officer or court authorised by this Act or the *Youth Justice Act 1992* to grant bail considers—

(a) a person held in custody on a charge of or in connection with an offence is, or appears to be, a person with an impairment of the mind; and

(b) the person does not, or appears not to, understand the nature and effect of entering into an undertaking under section 20; and

(c) if the person understood the nature and effect of entering into the undertaking, the person would be released on bail.

(2) The police officer or court may release the person without bail by—

(a) releasing the person into the care of another person who ordinarily has the care of the person or with whom the person resides; or

(b) permitting the person to go at large.

(3) A person's release is on condition the person will surrender, at the time and place stated in the notice under section 11B, into the custody of the court stated in the notice.

(4) If the person surrenders into the custody of the court stated in the notice, the court may release the person again under subsection (2).

(5) A court authorised by this Act or the *Youth Justice Act 1992* to grant bail may revoke a release.

(6) A person's release by a police officer discharges any duty to take the person before a justice to be dealt with according to law.

(7) In this section—

person with an impairment of the mind means a person who has a disability that—

(a) is attributable to an intellectual, psychiatric, cognitive or neurological impairment or a combination of these; and

(b) results in—

(i) a substantial reduction of the person's capacity for communication, social interaction or learning; and

(ii) the person needing support.

11B Release notice

(1) This section applies if a person is released under section 11A, whether for the first time or because of section 11A(4).

(2) The police officer or court releasing the person must give the person a notice in the approved form stating—

- (a) the person's name and place of residence; and
  - (b) the charge on which or the offence in connection with which the person was in custody; and
  - (c) if the person is released into the care of another person, the other person's name and place of residence; and
  - (d) the court into whose custody the person is required to surrender as a condition of release; and
  - (e) the time and place the person is required to surrender into the court's custody.
- (3) The notice must also include a warning that a warrant will be issued for the person's arrest if the person fails to surrender into the court's custody at the time and place stated.

(4) If the person is released into the care of another person, the police officer or court must also give the other person a copy of the notice.

12 Restriction on publication of information, evidence and the like given in bail application

(1) Where the complainant or prosecutor or a person appearing on behalf of the Crown opposes a defendant's release under this part or the *Youth Justice Act 1992*, part 5, the court, at any time during the hearing of the application for bail, may make an order directing that the evidence taken, the information furnished, the representations made by or on behalf of either party or the reasons given by the court for the grant or refusal of bail or release under section 11A or any part thereof or any of them shall not be published by any means—

- (a) if an examination of witnesses in relation to an indictable offence is held—before the defendant is discharged; or
- (b) if the defendant is tried or committed for trial—before the trial is ended.

(2) A person who fails without lawful excuse, the proof of which lies upon the person, to comply with an order made under subsection (1) commits an offence against this Act.

Maximum penalty—10 penalty units or imprisonment for 6 months.

14 Release of persons apprehended on making deposit of money as security for appearance

- (1) This section applies if—
- (a) a person, who has been arrested in connection with a charge of an offence, other than an indictable offence or an offence mentioned in the schedule, is delivered into the custody of a police officer who is—
    - includes the particulars required under a regulation.
      - (i) the officer-in-charge of a police station or police establishment; or
      - (ii) a watch-house manager; and

(b) the person has not first appeared before a justice in relation to the offence; and

(c) the police officer is satisfied the person can not be taken promptly before a court.

(1A) If the police officer considers it appropriate, the police officer may grant bail to the person and release the person from custody on the person making a deposit of money as security for the person's appearance before a court on the day and at the time and place notified to the person under this section.

(1B) If either of the following happens, the police officer may release the person without bail—

(a) a person charged with being drunk in a public place is released into the care of a person at a place of safety under the *Police Powers and Responsibilities Act 2000*, section 378;

(b) a person charged with a minor drugs offence within the meaning of the *Police Powers and Responsibilities Act 2000*, schedule 6 signs an agreement to attend a drug diversion assessment program under section 379 of that Act.

(2) The police officer who accepts a deposit of money from a person and grants bail to the person under subsection (1A) or the *Youth Justice Act 1992*, part 5—

(a) shall cause a bench charge sheet to be completed with the following particulars and kept at the police establishment or watch-house—

(i) the name, place of residence and occupation of the person;

(ii) a short statement of the offence;

(iii) the amount of the deposit of money;

(iv) the day, time and place appointed for the person's appearance before the court or justice and the court or justice before which or whom the person is required to appear; and

(b) must give the person a notice in the approved form that

(3) The police officer who accepts a deposit of money from a person and grants bail to the person at a place other than a place for holding Magistrates Courts and thereupon releases the person from custody shall cause the bench charge sheet referred to in subsection (2)(a) to be forwarded to the clerk of the court at the place where that person is required to appear.

(4) Without limiting subsection (3), the bench charge sheet may be forwarded by electronic communication.

(5) Where a person granted bail and released from custody pursuant to this section fails to appear before a court or justice in accordance with the bail, the court or justice shall, subject to subsections (7) and (9), order the forfeiture of the deposit of money made by the person in connection with the bail.

(6) Where a person granted bail and released from custody pursuant to this section appears before a court or justice in accordance with the bail, the court or justice shall order that the amount of the deposit of money paid by the person be refunded to the person unless the court or justice orders that the amount or a part thereof be applied in or towards payment of any penalty or costs imposed or awarded or

unless, where the hearing is adjourned and the person is permitted to go at large without bail, the court or justice orders that the amount or a part thereof be applied as security for the person's appearance at the time and place to which the hearing is adjourned or to be determined (which the court or justice is hereby empowered to do) whereupon, in the latter case, if the person fails to appear at the time and place to which the hearing is adjourned or that has been determined the court or justice shall deal with the deposit of money in accordance with subsection (5) and that subsection shall apply and extend accordingly.

(7) Where a person granted bail and released from custody pursuant to this section does not appear in accordance with the bail but the person's lawyer applies to the court or justice for an adjournment of the hearing and the court or justice grants the adjournment, the court or justice may, in lieu of ordering the amount of the deposit of money to be forfeited, order that the amount or a part thereof be applied as security for the person's appearance at the time and place to which the hearing is adjourned or to be determined or permit the person to go at large without bail.

(7A) If the person fails to appear at the time and place appointed or determined for the continuation of the hearing in accordance with the bail the court or justice shall deal with the deposit of money in accordance with subsection (5) and that subsection shall apply and extend accordingly.

(8) Subsections (6) to (7A) apply in relation to the proceedings before a court or justice at all times and places to which the hearing is, from time to time, adjourned.

(9) Where a person has been granted bail and released thereon after making a deposit of money as security for the person's appearance and the hearing is adjourned pursuant to subsection (7) to a time and place to be determined and that person does not appear at the time and place so determined, steps shall not be taken to forfeit such deposit of money unless the court or justice is satisfied that reasonable notice of the time and place so determined has been given to the person.

(10) This section does not prejudice or in any way affect—

(a) the powers of a court or justice with respect to adjournments or the issue of warrants of apprehension; or

(b) the operation of any Act relating to the forfeiture of bail.

14A Magistrates Courts may grant cash bail or permit to go at large

(1) Where a Magistrates Court adjourns the hearing of a charge of an offence other than an indictable offence or an offence specified in the schedule, the court (whether or not the defendant is already on bail) may—

(a) grant bail to the defendant and, in lieu of ordering the defendant to enter into an undertaking, order that the defendant be released from custody on making a deposit of money with the clerk of the court as security that the defendant will surrender into custody; or

(b) permit the defendant to go at large without bail on the condition that the defendant will surrender into custody.

(2) Where—

(a) a person accepts a deposit of money from a defendant pursuant to subsection (1)(a), that person; or

(b) a Magistrates Court permits a defendant to go at large pursuant to subsection (1)(b), the clerk of the court; must give the defendant a notice in the approved form that includes the particulars required under a regulation.

(3) Where a defendant granted bail pursuant to this section and released from custody fails to surrender into custody, the court shall, subject to subsections (5) and (7), order the forfeiture of the deposit of money made by the defendant in connection with the bail.

(4) Where a defendant granted bail pursuant to this section and released from custody surrenders into custody, the court shall order that the amount of the deposit of money paid by the defendant be refunded to the defendant unless—

(a) it orders that the amount or a part thereof be applied in or towards payment of any penalty or costs imposed or awarded; or

(b) where the hearing is adjourned and the defendant is permitted to go at large without bail, the court orders that the amount or a part thereof be applied as security that the defendant will surrender into custody.

(4A) In the case specified in subsection (4)(b), if the defendant fails to surrender into custody the court shall deal with the deposit of money in accordance with subsection (3) and that subsection shall apply and extend accordingly.

(5) Where a defendant granted bail pursuant to this section and released from custody fails to surrender into custody but the defendant's lawyer applies to the court for an adjournment of the hearing and the court grants the adjournment, the court may—

(a) in lieu of ordering the amount of the deposit of money to be forfeited, order that the amount or a part thereof be applied as security that the defendant will surrender into custody; or

(b) permit the defendant to go at large without bail on the condition that the defendant will surrender into custody.

(5A) Where an order is made under subsection (5)(a) and the defendant fails to surrender into custody the court shall deal with the deposit of money in accordance with subsection (3) and that subsection shall apply and extend accordingly.

(6) Subsections (4) to (5A) apply in relation to proceedings before a Magistrates Court at all times and places to which the hearing is adjourned.

(7) Where a defendant has been granted bail and released thereon after making a deposit of money as security that the defendant will surrender into custody and the hearing is adjourned pursuant to subsection (5) to a time and place to be determined and the defendant fails to surrender into custody the court shall not make an order forfeiting the deposit of money unless it is satisfied that reasonable notice of the time and place so determined has been given to the defendant.

16 Refusal of bail

(1) Notwithstanding this Act, a court or police officer authorised by this Act to grant bail shall refuse to grant bail to a defendant if the court or police officer is satisfied—

- (a) that there is an unacceptable risk that the defendant if released on bail—
  - (i) would fail to appear and surrender into custody; or
  - (ii) would while released on bail—
    - (A) commit an offence; or
    - (B) endanger the safety or welfare of a person who is claimed to be a victim of the offence with which the defendant is charged or anyone else's safety or welfare; or
    - (C) interfere with witnesses or otherwise obstruct the course of justice, whether for the defendant or anyone else; or
- (b) that the defendant should remain in custody for the defendant's own protection.

(1A) Where it has not been practicable to obtain sufficient information for the purpose of making a decision in connection with any matter specified in subsection (1) due to lack of time since the institution of proceedings against a defendant the court before which the defendant appears or is brought shall remand the defendant in custody with a view to having further information obtained for that purpose.

(2) In assessing whether there is an unacceptable risk with respect to any event specified in subsection (1)(a) the court or police officer shall have regard to all matters appearing to be relevant and in particular, without in any way limiting the generality of this provision, to such of the following considerations as appear to be relevant—

- (a) the nature and seriousness of the offence;
- (b) the character, antecedents, associations, home environment, employment and background of the defendant;
- (c) the history of any previous grants of bail to the defendant;
- (d) the strength of the evidence against the defendant;
- (e) if the defendant is an Aboriginal or Torres Strait Islander person—any submissions made by a representative of the community justice group in the defendant's community, including, for example, about—
  - (i) the defendant's relationship to the defendant's community; or
  - (ii) any cultural considerations; or
  - (iii) any considerations relating to programs and services in which the community justice group participates;
- (f) if the defendant is charged with a domestic violence offence or an offence against the *Domestic and Family Violence Protection Act 2012*, section 177(2)—the risk of further domestic violence or associated domestic violence, under the *Domestic and Family Violence Protection Act 2012*, being committed by the defendant.

(3) Where the defendant is charged—

(a) with an indictable offence that is alleged to have been committed while the defendant was at large with or without bail between the date of the defendant's apprehension and the date of the defendant's committal for trial or while awaiting trial for another indictable offence; or

(b) with an offence to which section 13 applies; or

(c) with an indictable offence in the course of committing which the defendant is alleged to have used or threatened to use a firearm, offensive weapon or explosive substance; or

(d) with an offence against this Act; or

Note—

(e) with an offence against the *Penalties and Sentences Act 1992*, section 161ZI or the *Peace and Good Behaviour Act 1982*, section 32; or

(f) with an offence against the Criminal Code, section 359 with a circumstance of aggravation mentioned in section 359(2); or

(g) with a relevant offence; the court or police officer shall refuse to grant bail unless the defendant shows cause why the defendant's detention in custody is not justified and, if bail is granted or the defendant is released under section 11A, must include in the order a statement of the reasons for granting bail or releasing the defendant.

(4) In granting bail in accordance with subsection (3)—

(a) a court may impose conditions under section 11 or 11AB; or

(b) a police officer may impose conditions under section 11.

(5) This section does not apply if the defendant is a child.

(6) If required by a court or police officer for subsection (2)(e), a representative of the community justice group in the defendant's community must advise the court or police officer whether—

(a) any member of the community justice group that is responsible for the submission is related to the defendant or the victim; or

(b) there are any circumstances that give rise to a conflict of interest between any member of the community justice group that is responsible for the submission and the defendant or victim.

(7) In this section—

domestic violence offence see the Criminal Code, section 1.

relevant offence means—

(a) an offence against the Criminal Code, section 315A; or

(b) an offence punishable by a maximum penalty of at least 7 years imprisonment if the offence is also a domestic violence offence; or

(c) an offence against the Criminal Code, section 75, 328A, 355, 359E or 468 if the offence is also a domestic violence offence; or

(d) an offence against the *Domestic and Family Violence Protection Act 2012*, section 177(2) if—

(i) the offence involved the use, threatened use or attempted use of unlawful violence to person or property; or

(ii) the defendant, within 5 years before the commission of the offence, was convicted of another offence involving the use, threatened use or attempted use of unlawful violence to person or property; or

(iii) the defendant, within 2 years before the commission of the offence, was convicted of another offence against the *Domestic and Family Violence Protection Act 2012*, section 177(2).

19 Application re refusal or conditions of bail

(1) A defendant held in custody in relation to an offence who has been refused bail or having been granted bail feels aggrieved by the amount fixed or any condition imposed for the defendant's release from custody may make application to a court empowered by section 8 to grant bail to the defendant for an order granting or varying bail.

(2) On the hearing of the application, the court may, subject to this Act, grant bail to the defendant, vary the bail already granted or refuse the application.

19A Consideration of unrecorded convictions

(1) This section applies to a person in custody in connection with a charge of an offence if the person has previously been found guilty of an offence, as a child, without a conviction being recorded.

(2) A court or police officer deciding whether to release the person or keep the person in custody may have regard to the finding.

19B Review of particular decisions

(1) This section does not apply to the following decisions about release under this part—

(a) a decision by the Supreme Court;

(b) a decision under section 10(2);

(c) a decision by a magistrate acting as a reviewing court under this section.

(2) If a decision has been made about release under this part or the *Youth Justice Act 1992*, part 5, for a defendant, the defendant, complainant or prosecutor or a person appearing on behalf of the Crown may apply to the reviewing court for a review of the decision.

(3) The reviewing court is—

(a) for a decision by a police officer or justice who is not a magistrate—a Magistrates Court constituted by a magistrate; or

(b) for any other decision—the Supreme Court constituted by a single judge.

(4) A complainant, prosecutor or a person appearing on behalf of the Crown who makes an application under subsection (2) must take reasonable steps to inform the defendant of the time and place for the hearing of the application.

(5) The hearing may proceed in the defendant's absence, if the reviewing court is satisfied the steps were taken.

(6) On the review, additional or substitute evidence or information may be given and the reviewing court may make any order it considers appropriate.

(7) However, the orders that may be made under subsection (6) are limited by sections 13, 16 and 17(1A) and, if the defendant is a child, the *Youth Justice Act 1992*, section 48.

(8) The person or court that made the decision under review must give the reviewing court any documents in the person's or court's possession that may be relevant to the review.

(9) The reviewing court must decide an application under this section as soon as is reasonably practicable.

19C Review by Supreme Court of magistrate's decision on a review

(1) If a decision is made by a magistrate on a review of a decision about release under this part or the *Youth Justice Act 1992*, part 5, the defendant, complainant or prosecutor or a person appearing on behalf of the Crown may apply to the Supreme Court as constituted by a single judge for a review of the magistrate's decision.

(2) A complainant, prosecutor or a person appearing on behalf of the Crown who makes an application under subsection (1) must take reasonable steps to inform the defendant of the time and place for the hearing of the application.

(3) The hearing may proceed in the defendant's absence, if the reviewing court is satisfied the steps were taken.

(4) The decision may be reviewed only with the court's leave.

(5) On the review, additional or substitute evidence or information may be given and the court may make any order it considers appropriate.

(6) However, the orders that may be made under subsection (5) are limited by sections 16 and 17(1A) and, if the defendant is a child, the *Youth Justice Act 1992*, section 48.

19CA Stay of release decision relating to relevant domestic violence offence

(1) This section applies if—

(a) a decision has been made about release under this part or the *Youth Justice Act 1992*, part 5, for a defendant charged with a relevant domestic violence offence; and

(b) the prosecutor or other person appearing on behalf of the Crown applies to the reviewing court for a review of the decision.

(2) The decision about release is stayed until the earlier of the following—

- (a) the reviewing court makes an order under section 19B(6) or 19C(5);
- (b) the application for the review of the decision is discontinued;
- (c) 4p.m. on the day that is 3 business days after the day on which the decision about release was made.

(3) A decision about release does not entitle a person to be at liberty while the decision is stayed.

19D Warrants in aid of orders under section 19B or 19C or stay under section 19CA

(1) A reviewing court that makes an order under section 19B or 19C may, for the purpose of giving effect to the order, issue a warrant for the apprehension of the defendant directing that the defendant be brought before a stated court.

(2) Also, a reviewing court may, for giving effect to a stay under section 19CA, issue a warrant for the apprehension of the defendant directing that the defendant be brought before a stated court.

19E Review provisions do not affect other powers

Sections 19B to 19D do not affect a power of the Supreme Court under section 10, or any other power of a court to grant, enlarge, vary or revoke bail under other provisions of this or any other Act.

Part 3 Undertakings and sureties

20 Undertaking as to bail

(1) A defendant to whom bail is granted in or in connection with a criminal proceeding (other than a defendant to whom bail is granted under section 14 or 14A) shall, before being released from custody, enter into an undertaking in the approved form.

(2) A defendant—

- (a) who is committed for trial; or
- (b) who has been convicted and has appealed against the conviction or sentence imposed thereon; and to whom bail is granted shall provide and the undertaking shall contain the defendant's residential address and an address for service of notices.

(2A) For subsection (2), the defendant's address for service of notices may be the same as the defendant's residential address.

(3) In the case of bail granted to a defendant requiring the defendant's appearance before a Magistrates Court, Childrens Court or, as the case may be, any justice or justices conducting an examination of witnesses in relation to an indictable offence the undertaking shall be subject to—

- (a) the following conditions—
  - (i) that the defendant must surrender into custody as required;
  - (ii) that the defendant must not depart from the court unless the bail is enlarged;
  - (iii) whether or not the defendant is represented, that the defendant must obey the directions of the court in relation to any further appearance, whether the directions are given to the defendant personally or to the defendant's lawyer; and
- (b) such further conditions—
  - (i) as are imposed under section 11(2), (3), (6) or (9) or 11AB or the *Youth Justice Act 1992*, section 52; and
  - (ii) as the court thinks fit to impose.

(3AA) Despite subsection (3), the defendant need not surrender into custody or appear personally if the defendant is represented by the defendant's lawyer unless—

- (a) the court directs otherwise; or
- (b) a charge is being heard and determined, an examination of a witness is being conducted or a penalty is being imposed.

(3A) In the case of bail granted to a defendant following the defendant's committal for trial the undertaking shall be subject to—

- (a) conditions that the defendant—
  - (i) shall appear or be represented by the defendant's lawyer before the court to which the defendant is committed for trial at the time stated in, and in accordance with, the notice given pursuant to section 27; and
  - (ii) if the notice states that it is intended to ask the court to proceed with the trial at the time stated in the notice—shall surrender into custody and not depart from the court unless the bail is enlarged; and
  - (iii) shall obey the directions of the court, whether given to the defendant personally or to the defendant's lawyer, with respect to any further appearance and, if directed to appear personally, shall surrender into custody and not depart from the court unless the bail is enlarged; and
  - (iv) shall notify the director of public prosecutions or, as the case may be, deputy director of public prosecutions in writing forthwith of any change of address for service of notices or residential address other than that arising from the defendant's surrender into custody; and
- (b) such further conditions—
  - (i) as are imposed under section 11(2), (3), (6) or (9) or 11AB or the *Youth Justice Act 1992*, section 52; and
  - (ii) as the court thinks fit to impose.

(3B) In the case of bail granted to a defendant under section 13 at a time prior to the commencement of or during the examination of witnesses in relation to the indictable offence in respect of which the defendant has been so granted bail the undertaking may be subject to the condition that if the defendant is committed for trial the bail shall be enlarged, in which case the undertaking shall be subject to the conditions set out in subsection (3A)(a).

(3C) In the case of bail granted to a defendant in circumstances not provided for in subsection (3), (3A) or (3B) the undertaking shall be subject to—

(a) the condition that the defendant notify the director of public prosecutions or, as the case may be, deputy director of public prosecutions in writing forthwith of any change of address for service of notices or residential address other than that arising from the defendant's surrender into custody; and

(b) such further conditions as are imposed by the court granting bail.

(3D) In the case of bail granted to a defendant subject to a passport surrender condition, the undertaking must include a statement that the defendant has surrendered the defendant's current passport.

(4) A defendant who is taken into custody upon charges for 2 or more offences and who has been granted bail may be released from custody upon entering, together with the defendant's surety or sureties (if any) into 1 undertaking for the defendant's appearance at a specified court, time and place or sittings upon all or any 2 or more of the charges.

(5) The justice, police officer, chief executive (corrective services) or his or her delegate, or officer of the department in which the *Youth Justice Act 1992* is administered authorised by subsection (6) before whom a defendant and the defendant's surety or sureties (if any) sign an undertaking—

(a) shall satisfy himself or herself that the defendant and the surety or sureties understand the nature and extent of the obligations of the defendant under the conditions of the bail and the consequences of the defendant's failure to comply with them; and

(b) shall give to the defendant and the defendant's surety or sureties a notice of the undertaking in the approved form.

(6) An undertaking in respect of which the conditions have been fixed may be entered into before—

(a) a justice; or

(b) a police officer authorised by this Act or the *Youth Justice Act 1992* to grant bail; or

(c) where a party to the undertaking—

(i) is in prison, the chief executive (corrective services) or his or her delegate; or

(ii) is a child detained in a place established under the *Youth Justice Act 1992*, part 8—a person for the time being in charge of the place.

(7) A person referred to in subsection (6) before whom an undertaking is entered into shall, forthwith after it is entered into, forward the undertaking to the proper officer of the court that granted the bail referred to in the undertaking.

(8) A reference in subsection (3)(a)(iii) and (3AA) to a lawyer, for the mention of a matter in a Magistrates Court or the Childrens Court relating to a defendant released on bail in which there is no issue about the bail, includes a person who is undertaking practical legal training.

(9) For subsection (8), there is no issue about bail if the complainant or prosecutor or person appearing on behalf of the Crown does not oppose the defendant continuing on bail and there is no application to vary, as opposed to enlarge, bail.

(10) In this section—

passport surrender condition, for a defendant, means a special condition under section 11(2) that includes a requirement that the defendant surrender the defendant's current passport.

practical legal training means practical legal training under the supervision of a lawyer under rules made under the *Supreme Court of Queensland Act 1991*, section 85(1)(b).

21 Sureties

(1) Every surety to an undertaking must be a person who—

- (a) has attained the age of 18 years; and
- (b) has not been convicted of an indictable offence; and
- (c) is not—

(i) an involuntary patient under the *Mental Health Act 2016* who is, or is liable to be, detained in an authorised mental health service under that Act; or

(ii) a forensic disability client within the meaning of the *Forensic Disability Act 2011*; or

(iii) a person for whom a guardian or administrator has been appointed under the *Guardianship and Administration Act 2000*; and

(d) is not an insolvent under administration; and

(e) has not been, and is not likely to be, charged; and

(f) is worth not less than the amount of bail in real or personal property.

(2) A person who enters into an undertaking as a surety becomes bound, upon its forfeiture, to pay to Her Majesty the sum of money set forth in the undertaking with respect to that surety.

(3) Where a defendant is required to provide any surety or sureties, regard shall be had in considering the suitability of a person as a surety, in addition to other relevant matters, to the following—

- (a) the person's financial resources;
- (b) the person's character and antecedents;
- (c) the person's proximity to the defendant (whether by kinship, place of residence or otherwise).

(4) Before accepting a person as a surety, a justice shall satisfy himself or herself as to the sufficiency of the means of the person and shall require that person to make before the justice an affidavit of justification in the approved form.

(5) A justice before whom an affidavit of justification is sworn shall ask the proposed surety all questions that are required by any Act or law to be asked in the circumstances or that appear to the justice to be necessary.

(6) A surety, in order to satisfy the sufficiency of his or her means, may deposit in the office of the proper officer of the court that granted bail to the defendant or of some other court or with the chief executive (corrective services) the amount of his or her surety in money and where the undertaking is subsequently forfeited, the court shall apply the amount so deposited towards satisfaction of the surety's obligation with respect thereto.

(6A) Where a surety, in order to satisfy the sufficiency of his or her means, produces to a justice before whom the surety makes an affidavit of justification—

- (a) any property; or
- (b) any document to satisfy the justice that the surety owns or has an interest in any real or personal property; the justice shall record on the affidavit details of the property or document and return the property or document to the surety.

(7) A court to which it is made to appear that a surety required to be provided by an undertaking has sworn an affidavit of justification that is false in a material particular may revoke the bail and issue a warrant for the apprehension of the defendant concerned.

(8) A person shall not be accepted as a surety if it appears to the justice before whom the affidavit of justification of that person is sworn that it would be ruinous or injurious to the person or the person's family if the undertaking were forfeited.

25 Effect of death of surety

(1) The estate of a surety who dies before an undertaking entered into by a defendant is forfeited shall not be subject to liability in respect of that undertaking.

(2) Where a surety has died, the defendant may be required by the court to furnish another surety to act in the stead of the surety who has died.

26 Offence of indemnifying surety

(1) Where a person indemnifies another person or agrees with another person to indemnify that other person against any liability that that other person may incur as a surety to secure the appearance in answer to bail and the surrender into custody of a defendant the first mentioned person and that other person commit an offence against this Act.

Maximum penalty—17 penalty units or imprisonment for 1 year.

- (2) It is immaterial, in relation to an offence defined in subsection (1)—
- (a) whether the agreement is made before or after the person to be indemnified becomes a surety; or
  - (b) whether or not the person becomes a surety; or
  - (c) whether the agreement contemplates compensation in money or money's worth.

29 Offence to breach conditions of bail

(1) A defendant must not break any condition of the undertaking on which the defendant was granted bail requiring the defendant's appearance before a court.

Maximum penalty—40 penalty units or 2 years imprisonment.

- (2) Subsection (1) does not apply to—
- (a) a defendant who is a child; or
  - (b) a condition that the defendant surrender into custody; or
  - (c) a condition of the defendant's undertaking imposed under section 11(9) or 11AB.

29A Procedure in respect of defendants apprehended under 21(7) or the Police Powers and Responsibilities Act 2000

- (1) A defendant apprehended—
- (a) under a warrant issued under section 21(7); or
  - (b) under the *Police Powers and Responsibilities Act 2000*, section 367; shall—
  - (c) subject to paragraph (d), be brought forthwith before a Magistrates Court or, as the case may be, Childrens Court to be dealt with according to law; or
  - (d) where the defendant is apprehended within 24 hours before the time at which the defendant is bound by a condition of the defendant's undertaking to appear before a court—be kept in custody and the person in whose custody the defendant is shall cause the defendant to surrender into the custody of the court at the time and place for the time being appointed for the defendant to do so.

(2) The court before which a defendant is brought pursuant to subsection (1)—

- (a) if it is satisfied that the defendant has broken, or is likely to break, a condition of the defendant's undertaking may—
  - (i) revoke the bail and commit the defendant to prison with a direction to the chief executive (corrective services) to keep the defendant and cause the defendant to surrender into the custody of the court specified in the undertaking at the time and place for the time being appointed for the defendant to do so; or
  - (ii) release the defendant on the defendant's original undertaking or vary the defendant's bail; or

(b) if it is not satisfied that the defendant has broken, or is likely to break, a condition of the defendant's undertaking, may release the defendant on the defendant's original undertaking or vary the defendant's bail.

(3) This section does not apply if under subsection (1)(b) the only condition the defendant has broken, or is likely to break, is a condition of the defendant's undertaking imposed under section 11(9) or 11AB.

30 Apprehension on variation or revocation of bail

(1) Bail granted to a defendant on an undertaking may be varied or revoked, on the application of a complainant, prosecutor or person appearing on behalf of the Crown, by—

- (a) the court that granted the bail; or
- (b) the court before which an indictment has been presented; or
- (c) the Supreme Court;

if the court is of the opinion that it is necessary or desirable in the interests of justice to do so.

(1A) Also, bail granted to a defendant on an undertaking by a police officer authorised by this Act or the *Youth Justice Act 1992* to grant bail may be varied or revoked, on the application of a complainant, prosecutor or person appearing on behalf of the Crown, by—

- (a) if the defendant is required to appear before the Childrens Court—the Childrens Court; or
- (b) a Magistrates Court;

if the court is of the opinion that it is necessary or desirable in the interests of justice to do so.

(2) An application under this section may be made *ex parte*—

- (a) after notice of intention to make the application has been given to the defendant and the defendant's surety or sureties; or
- (b) without giving notice pursuant to paragraph (a) if the defendant—
  - (i) has absconded or if the court is satisfied that the defendant is likely to abscond; or
  - (ii) has broken, or if the court is satisfied that the defendant is likely to break, a condition of the defendant's undertaking.

(3) If an application under this section is made in the manner permitted by subsection (2)(b), the court may—

(a) order that notice of the application be given to the defendant and the defendant's surety or sureties notifying that if the defendant fails to surrender into custody in accordance with the notice a warrant may issue for the apprehension of the defendant; or

(b) forthwith issue a warrant to apprehend the defendant and bring the defendant before the court to show cause why the defendant's bail should not be varied or revoked.

(4) If on the date and at the time and place specified in a notice given pursuant to subsection (2)(a) or (3)(a) the defendant—

(a) fails to surrender into custody, the court may issue a warrant for the defendant's apprehension; or

(b) surrenders into custody and fails to satisfy the court that it is not necessary or desirable in the interests of justice that the defendant's bail be varied or revoked the court may—

(i) vary the bail in such manner as it thinks fit; or

(ii) revoke the bail; or

(c) surrenders into custody and satisfies the court that it is not necessary or desirable in the interests of justice that the defendant's bail be varied or revoked the court may order that the defendant be released from custody on the defendant's original undertaking.

(5) A surety or sureties to whom notice is given under subsection (2)(a) or (3)(a) shall be entitled to appear at the hearing of the application and give evidence and the court may if it thinks fit adjourn the hearing to enable the surety or sureties to do so.

(6) If the only ground for making an application under this section is that the defendant has broken, or is likely to break, a condition of the defendant's undertaking imposed under section 11(9) or 11AB, the court may vary the defendant's bail, including by rescinding the condition imposed under section 11(9) or 11AB, but may not revoke the bail.

(7) This section does not limit the powers of a police officer under the *Police Powers and Responsibilities Act 2000*, section 367(3) to arrest a defendant who is a child.

31 Forfeiture of undertaking

(1) Where a defendant who has been released on bail fails to appear before the court in accordance with the defendant's undertaking and surrender into custody the court may forthwith declare the undertaking to be forfeited.

(2) The court that forfeits an undertaking—

(a) shall endorse or cause to be endorsed on the undertaking—

(i) the respects in which the undertaking has not been complied with; and

(ii) the declaration of forfeiture and particulars of any order made by the court; and

(b) shall transmit to the proper officer of the court the undertaking so endorsed.

32 Forfeiture of deposit or other security

(1) Where an undertaking that has been declared forfeited because of the failure of the person released on bail to appear in accordance with the undertaking contains as a condition of bail the making of a deposit of money or other security, the court that declares the forfeiture may order that the deposit or other security so made be forfeited and paid to Her Majesty.

(2) The court shall endorse or cause to be endorsed on the undertaking particulars of every order made pursuant to this section.

32A Order for payment of amount under forfeited undertaking

(1) A court that orders the payment of a deposit of money or other security (the *amount*) under section 32 for which there is a surety must also order—

(a) that the surety pay the amount to the proper officer of the court immediately or within the time or by the instalments stated in the order; or

(b) that the proper officer of the court is to give the prescribed particulars of the amount to SPER for registration under the *State Penalties Enforcement Act 1999*, section 34.

(2) If the court makes an order under subsection (1)(a), the court may also order that the surety be imprisoned for the term, of not more than 2 years, stated in the order if the surety defaults in paying the amount.

32B Variation or revocation of order forfeiting bail undertaking

(1) If a court orders a defendant or a surety to pay an amount under section 32 or 32A, the defendant or the surety may apply in the approved form to the court that made the order or, for a Magistrates Court, any magistrate, for an order revoking or varying the order.

(2) The application—

(a) may only be made on the ground that, having regard to all the circumstances, it would be against the interests of justice to require the person to pay the amount ordered to be paid; and

(b) must be made within 28 days after the relevant undertaking is forfeited or the longer time the court allows for payment of the amount; and

(c) must briefly state the circumstances relied on; and

(d) must be filed with the proper officer of the court and served, at least 14 days before the date set for the hearing of the application, on the complainant or, for an undertaking entered into after an indictment is presented, whoever of the following is relevant—

(i) the State crown solicitor;

(ii) for an offence against a law of the Commonwealth, the Australian Government Solicitor in Queensland.

(3) Despite subsection (2)(b), if the undertaking was forfeited in the absence of the defendant, an application may be made within 28 days after the order comes to the notice of the applicant.

(4) At any time after the application is filed, the applicant may apply to the court for a stay of proceedings to which the application relates.

(5) The court may grant the stay and do any of the following—

(a) direct the return of any unenforced warrant;

(b) postpone the issue of a warrant;

(c) stay the enforcement of any warrant until the application is decided.

(6) Also, the court may hear the application earlier than 14 days after service of the application if the parties consent to the earlier hearing.

- (7) The court must decide the application and may—
- (a) vary the order; or
  - (b) revoke the order; or
  - (c) refuse the application.

3. พระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันของรัฐบาลที่ออสเตรเลีย ประเทศออสเตรเลีย
(Bail Act 1980) (เฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้อง)

South Australia

Bail Act 1985

The Parliament of South Australia enacts as follows:

Part 1—Preliminary

1—Short title

This Act may be cited as the *Bail Act 1985*.

3—Interpretation

(1) In this Act, unless the contrary intention appears—

ammunition has the same meaning as in the *Firearms Act 1977*;

bail authority means a court or person constituted as a bail authority by or under section 5;

case manager means a person responsible for supervision of a person's participation in an intervention program;

Chief Executive Officer has the same meaning as in the *Correctional Services Act 1982*;

child means a person who was, on the day on which an offence was allegedly committed by that person, under the age of 18 years;

community corrections officer means—

(a) in relation to a child an officer or employee of an administrative unit of the Public Service whose duties include the supervision of young offenders in the community;

(b) in any other case an officer or employee of an administrative unit of the Public Service whose duties include the supervision of adult offenders in the community;

designated police facility has the same meaning as in section 78 of the *Summary Offences Act 1953*;

eligible person means a person who is eligible to apply for release on bail under section 4;

financial condition, in relation to bail, means a condition requiring an applicant for bail to provide security or obtain guarantees, or requiring a guarantor to provide security; and *non-financial condition* has a correlative meaning;

firearm has the same meaning as in the *Firearms Act 1977*;

guarantee means an agreement under section 7;

guarantor means a person who enters into a guarantee;

guardian, in relation to a child, means a parent of the child and any person who is the legal guardian of the child or who has the immediate custody and control of the child;

intervention program means a program that provides—

- (a) supervised treatment; or
- (b) supervised rehabilitation; or
- (c) supervised behaviour management; or
- (d) supervised access to support services; or
- (e) a combination of any one or more of the above,

designed to address behavioural problems (including problem gambling), substance abuse or mental impairment;

intervention program manager means a person employed by the South Australian Courts Administration Authority to have general oversight of intervention programs and coordinate the implementation of relevant court orders (and includes a delegate of such a person);

officer in charge, in relation to a police station, means the police officer for the time being in charge of the police station;

responsible officer, in relation to a police station, means—

- (a) the officer in charge of the police station; or
- (b) if a police officer has, for the time being, been designated by the officer in charge of the police station as the officer with responsibility for persons accepted into custody at the police station that officer;

serious and organised crime offence has the same meaning as in the *Criminal Law Consolidation Act 1935*;

serious and organised crime suspect see section 3A;

telephone includes any telecommunication device for the transmission of speech;

victim, in relation to an offence, means a person who allegedly suffers injury in consequence of the commission of the offence;

working day means any day except a Sunday or other public holiday.

(2) For the purposes of this Act, a person will be taken to have been convicted of an offence if a formal finding of guilt has been made against that person by a court whether or not the court proceeds to record a conviction.

Part 5—Enforcement and termination of bail

17—Non-compliance with bail agreement constitutes offence

(1) A person who, without reasonable excuse, contravenes or fails to comply with a term or condition of a bail agreement is guilty of an offence.

Maximum penalty: \$10 000 or imprisonment for 2 years.

(2) A penalty imposed under this section must not exceed the maximum penalty that may be imposed for the principal offence.

(3) A penalty imposed under this section is in addition to any pecuniary forfeiture that the convicted person suffers or may suffer in consequence of the offence.

(4) A reference in this section to the principal offence is a reference to—

(a) the offence with which the person released on bail was charged; or

(b) if that person was charged with a number of offences—that one of the offences that attracts the highest penalty.

17A—Guarantor must inform member of police force if person fails to comply with bail agreement

If a guarantor knows, or has reasonable cause to suspect, that the person released under the bail agreement has failed to comply with a term or condition of the agreement in relation to which his or her guarantee has been given, the guarantor must take reasonable steps to inform a police officer that the failure has, or may have, occurred.

Maximum penalty: \$1 250.

20—Termination of bail agreement

When a person who is on bail is sentenced, or discharged without sentence, the bail agreement and guarantees (if any) terminate.

Part 6—Miscellaneous

22—False information on bail applications

A person who provides false information in an application for release on bail knowing it to be false is guilty of an offence.

Maximum penalty: \$1 250.

4. ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี (เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้อง)

ลักษณะ ๗ การปล่อยชั่วคราว บทที่ ๑ การปล่อยชั่วคราวเฉพาะหน้าที่ ๑๒๗

ลักษณะ ๗
การปล่อยชั่วคราว
บทที่ ๑
การปล่อยชั่วคราวเฉพาะหน้าที่ตำรวจ

ข้อ ๑๒๖ การปล่อยชั่วคราว คือ การอนุญาตให้ผู้ต้องหาเป็นอิสระพ้นจากการถูกควบคุมของเจ้าพนักงานชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งที่มีกำหนด

การปล่อยชั่วคราวมี ๓ กรณีคือ

- (๑) ปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน
- (๒) ปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน
- (๓) ปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกัน

ข้อ ๑๒๗ การยื่นคำร้องขอให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาชั่วคราว โดยไม่ต้องมีประกันหรือมีประกันและหลักประกัน ในระหว่างที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนนั้น ให้ยื่นต่อหัวหน้าพนักงานสอบสวน และให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพนักงานสอบสวนรีบดำเนินการโดยเร็ว

บุคคลผู้มีสิทธิที่จะยื่นคำร้องดังกล่าวนี้ได้แก่ ตัวผู้ต้องหาตนเอง หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องหรือพวกพ้อง

ข้อ ๑๒๘ เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานรีบพิจารณาตั้งโดยอาศัยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ประกอบคือ

- (๑) ความหนักเบาแห่งข้อหา เช่น อัตรากำลังตามที่กฎหมายบัญญัติในความคิดนั้นๆ
- (๒) พยานหลักฐานที่นำมาสืบแล้วเพียงใด เช่น พยานที่จะดำเนินคดีนั้นทางศาล
- (๓) พฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีเป็นอย่างไร เช่น เป็นคดีที่ประชาชนตื่นเต้นเอาใจใส่การดำเนินงานของพนักงานสอบสวนเพียงใด
- (๔) เชื่อถือผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันได้เพียงไร ต้องมีหลักฐานไม่ใช่แต่เพียงใช้ความคิดนึกไม่เป็นที่เชื่อถือ
- (๕) ผู้ต้องหานั้นจะหลบหนีหรือไม่ ต้องมีเหตุผลประกอบชี้แจงให้พอควรในข้อที่น่าจะหลบหนี ไม่ใช่อยู่ๆ ก็คิดนึกเอาตามใจชอบโดยปราศจากเหตุผล
- (๖) ภัยอันตราย หรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยชั่วคราวมีเพียงใดหรือไม่ เช่น ผู้ต้องหา เป็นคนมีอำนาจทางนิกเลง ทางพรรคพวก ซึ่งอาจจะเปลี่ยนรูปคดีให้เสียความยุติธรรมหรือให้พยายาม หลบตกล้วงเงินไม่กล้าให้ความสัตย์ความจริง

ข้อ ๑๑๕ ข้อที่กฎหมายต้องการให้อ้าง เพื่อพิจารณาในทางให้หรือไม่ให้ปล่อยตัวไปชั่วคราวดังกล่าวมาแล้วนี้ เป็นหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานเท่านั้น หากว่าจะวางข้อขีดขั้นไว้ตายตัวว่าคดีชนิดใด เจ้าพนักงานจะต้องให้หรือไม่ให้ประกันลงไปชัดเจนได้ไม่ แต่โดยปกติทางราชการนั้นต้องการให้เจ้าพนักงานใช้ดุลพินิจหนักไปในทางให้ปล่อยชั่วคราวโดยให้มีประกันไป เว้นแต่คดีสำคัญๆ ซึ่งพนักงานสอบสวนเห็นว่าถ้าปล่อยชั่วคราว โดยมีประกันจะทำให้เกิดความเสียหายในความเป็นธรรมแก่คดีนั้นๆ

“ข้อ ๑๘๐ เมื่อจะปล่อยชั่วคราวในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๓ ปีขึ้นไป ผู้ที่ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกันและจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้

ในคดีอย่างอื่นจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้

เมื่อปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย ก่อนที่จะปล่อยไปให้ผู้ต้องหาหาสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะมาตามนัดหรือหมายเรียก

คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๑ ปี และจะมีโทษปรับหรือไม่ก็ตาม หรือคดีที่มีอัตราโทษปรับสถานเดียวไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือคดีที่มีความเสียหายไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ให้พนักงานสอบสวน ปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและไม่มีหลักประกันได้ ทั้งนี้โดยพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ตามระเบียบข้อ ๑๑๘”

ข้อ ๑๘๑ เมื่อจะปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันหรือมีประกันและหลักประกัน ก่อนปล่อยตัวไปจะต้องทำสัญญาประกันให้สมบูรณ์เสียก่อน

“ข้อ ๑๘๒ เมื่อมีคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ไม่ว่าผู้ยื่นคำร้องจะเป็นผู้ต้องหาตนเองหรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นผู้สอบสวนคดีนั้น หรือพนักงานสอบสวนซึ่งเข้าเวรสอบสวนในขณะนั้น หรือพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบรับคำร้องและเป็นผู้สัญญาประกันแล้วรีบเสนอคำร้องพร้อมด้วยสัญญาประกันและบันทึกเสนอสัญญาประกัน ตามแบบท้ายระเบียบนี้ไปยังผู้มีอำนาจสั่งโดยเร็ว โดยถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. สารวัตรใหญ่ สารวัตรที่เป็นหัวหน้ารับผิดชอบหน่วยงาน สารวัตรสถานีตำรวจนครบาล สารวัตรสถานีตำรวจภูธรอำเภอ สารวัตรสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ สารวัตรสถานีตำรวจภูธรตำบล หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง หรือผู้รักษาราชการแทน หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนที่มียศตั้งแต่ร้อย

ลักษณะ ๗ การปล่อยชั่วคราว บทที่ ๑ การปล่อยชั่วคราวเฉพาะหน้าที่

๑๒๕

ตำรวจตรีขึ้นไปมีอำนาจพิจารณาสั่งคำร้องได้สำหรับคดีอาญาทั้งปวง เว้นแต่คดีใน ๑.๑ และ ๑.๒ ถ้าบุคคลดังกล่าวพิจารณาแล้วมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว คำสั่งนั้นเป็นอันเด็ดขาด

๑.๑ การสั่งคำร้องปล่อยชั่วคราวสำหรับคดีความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ คดีความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร คดี ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ให้อยู่ในอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งตาม ๒

๑.๒ คดีที่ร้องผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติขึ้นไป เห็นว่ามีเหตุอันสมควร และสั่งการไว้เป็นการเฉพาะก็ให้ถือปฏิบัติไปตามคำสั่งนั้น

๒. ผู้ช่วยบัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจพิจารณาสั่งคำร้องปล่อยชั่วคราวได้สำหรับคดีอาญาทั้งปวง

๓. ในกรณีผู้มีอำนาจสั่งปล่อยชั่วคราวตาม ๑ พิจารณาเห็นควรไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ให้รีบเสนอคำร้องพร้อมด้วยความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นพิจารณาสั่งตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๓.๑ คดีที่อยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนตำรวจนครบาล ตำรวจสอบสวนกลาง ให้เสนอคำร้องปล่อยชั่วคราวจนถึงผู้บังคับการหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง หรือผู้รักษาราชการแทน หรือผู้ปฏิบัติราชการแทน เป็นอันเด็ดขาด ยกเว้นคดีตาม ๑.๑ และ ๑.๒

๓.๒ คดีที่อยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวนตำรวจภูธร ให้เสนอคำร้องปล่อยชั่วคราวจนถึงผู้กำกับการตำรวจภูธรหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง หรือผู้รักษาราชการแทน หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนเป็นอันเด็ดขาด ยกเว้นคดีตาม ๑.๑ และ ๑.๒

“๓.๓ คดีที่อยู่ในอำนาจของพนักงานสอบสวน กองตรวจคนเข้าเมือง ให้เสนอคำร้องปล่อยชั่วคราวจนถึงผู้บัญชาการ หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง หรือผู้รักษาราชการแทน หรือผู้ปฏิบัติราชการแทนเป็นอันเด็ดขาด ยกเว้นคดีตาม ๑.๑ และ ๑.๒”

๔. ในกรณีที่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ก่อนปล่อยตัวผู้ต้องหา ให้ลงรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีไว้ และให้ผู้ต้องหาหรือผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวลงลายมือชื่อไว้ในรายงานประจำวันด้วย

การแจ้งความเห็นไม่ควรอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ให้ผู้ยื่นคำร้องทราบตามที่กล่าวใน ๓ นั้นให้ลงรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีไว้และให้ผู้ยื่นคำร้องลงลายมือชื่อรับทราบในรายงานประจำวันด้วย

๕. ให้สารวัตรใหญ่ สารวัตรที่เป็นหัวหน้ารับผิดชอบหน่วยงาน สารวัตรสถานีตำรวจนครบาล สารวัตรสถานีตำรวจภูธรอำเภอ สารวัตรสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ สารวัตรสถานีตำรวจภูธรตำบล กำหนดลำดับอาวุโสพนักงานสอบสวนไว้ตามข้อกำหนด ก.ตร.ว่าด้วยการกำหนดลำดับอาวุโสของข้าราชการตำรวจในการรักษาราชการแทน กรณีที่สารวัตรใหญ่ สารวัตรที่เป็นหัวหน้ารับผิดชอบหน่วยงาน สารวัตรสถานีตำรวจนครบาล สารวัตรสถานีตำรวจภูธรอำเภอ สารวัตรสถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ สารวัตรสถานีตำรวจภูธรตำบลไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ และเป็นกรณีที่มีได้มีการแต่งตั้งผู้รักษาราชการในตำแหน่งหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนไว้ให้พนักงานสอบสวนผู้มีอาวุโสตามลำดับที่กำหนดไว้ในวันมีอำนาจพิจารณาสั่งหรือเสนอคำร้องปล่อยชั่วคราวได้เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ แล้วแต่กรณี”

“ข้อ ๑๘๓ ----- ยกเลิกแล้วฯ”

“ข้อ ๑๘๔ ----- ยกเลิกแล้วฯ”

ข้อ ๑๘๕ เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ให้ประกันแล้วให้พนักงานสอบสวนจังหวัดที่ไม่ให้ประกันแก่ผู้ต้องหาทราบทันที

ข้อ ๑๘๖ คดีที่พนักงานสอบสวนมีความเห็นว่าควรสั่งฟ้องและส่งสำนวนพร้อมกับตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ ซึ่งได้มีกฎกระทรวงกำหนดไว้ว่าเฉพาะในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ให้พนักงานอัยการมอบตัวผู้ต้องหาไปอยู่ในความควบคุมของพนักงานตำรวจผู้สอบสวนนั้น ถ้าพนักงานอัยการได้วินิจฉัยและมีคำสั่งว่าควรปล่อยตัวผู้ต้องหาชั่วคราวโดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันเหล่านี้ ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานตำรวจที่จะจัดการแก่ผู้ต้องหาหรือเป็นคู่สัญญาค้ำนายประกันแล้วแต่กรณีแทนพนักงานอัยการ และถ้าได้ให้ผู้ใดประกันไป ต้องรีบแจ้งให้พนักงานอัยการทราบโดยเร็วเพื่อจะได้กล่าวในฟ้อง

ข้อ ๑๘๗ ในกรณีที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึก และคลื่นขึ้นศาลทหาร แต่ตัวผู้ต้องหาอยู่ในความควบคุมของพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจในระหว่างดำเนินคดี เมื่อมีคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหา การที่จะวินิจฉัยว่าสมควรให้ผู้ต้องหาประกันตัวไปหรือไม่ พนักงานสอบสวนมีอำนาจที่จะอาศัยหลักการให้ปล่อยชั่วคราวมาใช้ผ่อนผันให้มีประกันตัวไปได้ เพื่อให้โอกาสแก่ผู้ต้องหาต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ และเพื่อมิให้ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวเป็นเวลานานเกินสมควรโดยไม่จำเป็น

บทที่ ๒ สัญญาประกัน

ข้อ ๑๘๘ เมื่อจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันและหลักประกัน ก่อนปล่อยตัวไปให้ผู้ร้องขอประกันจัดหาหลักประกันมาดังต้องการ

หลักประกันมี ๓ ชนิดคือ

- (๑) มีเงินสดมาวาง
- (๒) มีหลักทรัพย์อื่นมาวาง
- (๓) มีบุคคลมาเป็นหลักประกัน โดยแสดงหลักทรัพย์

“ข้อ ๑๘๘ เงินสดที่จะรับเป็นหลักประกันนั้น ให้ใช้เงินตราของรัฐบาลไทยเท่านั้น หลักทรัพย์ที่จะรับเป็นหลักประกันนั้นห้ามรับหลักทรัพย์อย่างอื่นนอกจากที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้

๑. โฉนดที่ดินซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินได้ประเมินราคาแล้ว หรือพนักงานสอบสวนเชื่อว่าที่ดินมีราคาสูงไม่น้อยกว่าสองเท่าของจำนวนเงินที่ระบุไว้ในสัญญาประกัน

“๒. หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ หรือ น.ส.๓ ก.) ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินได้ประเมินราคาแล้ว หรือพนักงานสอบสวนเชื่อว่าที่ดินมีราคาสูงไม่น้อยกว่าสองเท่าของจำนวนเงินที่ระบุไว้ในสัญญาประกัน”

“๓. พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน หรือพันธบัตรรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังไม่ค้ำประกัน”

๔. สลากออมสินและสมุดฝากเงินออมสินประเภทประจำ

๕. ใบรับเงินฝากประจำของธนาคาร

๖. ตัวแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้จ่ายและธนาคารผู้จ่ายได้รับรองตลอดไปแล้ว

๗. ตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้ออกตัว

๘. เช็คที่ธนาคารเป็นผู้สั่งจ่ายหรือรับรอง

๙. หนังสือรับรองของธนาคารเพื่อชำระเบี้ยปรับแทนในกรณีผิดสัญญาประกัน

“ข้อ ๑๘๘” แก้ไขโดย ระเบียบ ตร.ฯ (ฉ.๕) พ.ศ. ๒๕๒๖ ถึง ๕ ก.ย.๒๖

“๒” แก้ไขโดย ระเบียบ ตร.ฯ (ฉ.๖) พ.ศ. ๒๕๓๑ ถึง ๑๗ มิ.ย.๓๑

๕/๓๑

“๓” แก้ไขโดย ระเบียบ ตร.ฯ (ฉ.๑๐) พ.ศ. ๒๕๓๗ ถึง ๓๐ ก.ย.๓๗

๑๑/๓๗

“๑๐. หนังสือรับรองการปฏิบัติหน้าที่ราชการของหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรมและเป็นนิติบุคคลหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อชำระเบี่ยปรับแทนในกรณีผิดสัญญาประกัน ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการช่วยเหลือข้าราชการหรือลูกจ้างของทางราชการที่ต้องหาคืออาญา พ.ศ. ๒๕๒๘”

“๑๑. หนังสือรับรองเพื่อช่วยเหลือข้าราชการหรือลูกจ้างที่ต้องหาคืออาญาของหัวหน้าหน่วยงานเจ้าสังกัดเพื่อชำระเบี่ยปรับแทนในกรณีผิดสัญญาประกัน ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การช่วยเหลือข้าราชการหรือลูกจ้างที่ต้องหาคืออาญา พ.ศ. ๒๕๓๐ และคำสั่ง กรุงเทพมหานคร ที่ ๑๖๓๒/๒๕๓๐ เรื่อง กำหนดแบบหนังสือรับรองเพื่อช่วยเหลือข้าราชการหรือลูกจ้างที่ต้องหาคืออาญา ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๐”

“๑๒. การรับพันธุบัตรรัฐบาลหรือสลากออกสกินหรือสมุดฝากเงินออมสินประเภทประจำ หรือบัตรออมทรัพย์ทวีสินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นหลักประกัน

ก. การรับพันธุบัตรรัฐบาล หรือสลากออกสกินหรือสมุดฝากเงินออมสินประเภทประจำเป็นหลักประกัน

๑. พนักงานสอบสวน จะรับพันธุบัตรรัฐบาลหรือสลากออกสกินหรือสมุดฝากเงินออมสินประเภทประจำเป็นหลักประกันตามราคาดุลค่าที่กำหนดไว้ในพันธุบัตรรัฐบาล หรือสลากออกสกินหรือสมุดฝากเงินออมสินประเภทประจำ

๒. ในกรณีที่เจ้าของนำหลักทรัพย์มาขึ้นด้วยตนเอง ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบบัตรประจำตัวว่าเป็นบุคคลเดียวกับที่มีชื่อระบุไว้ในพันธุบัตรรัฐบาล หรือสลากออกสกิน หรือสมุดฝากเงินออมสินประเภทประจำที่นำมาขึ้นไว้เป็นการถูกต้อง

ในกรณีที่เจ้าของหลักทรัพย์ไม่อาจนำหลักทรัพย์มาขึ้นได้ด้วยตนเอง ให้เจ้าของหลักทรัพย์ทำใบมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาขึ้นแทนและให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบบัตรประจำตัวของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจให้เป็นการถูกต้องเช่นกัน

๓. เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับพันธุบัตรรัฐบาลหรือสลากออกสกิน หรือสมุดฝากเงินออมสินประเภทประจำดังกล่าวไว้เป็นหลักประกันแล้ว ให้รีบแจ้งอาชั้ไปยังธนาคารแห่งประเทศไทยหรือธนาคารออมสินซึ่งเป็นนายทะเบียนพันธุบัตรรัฐบาล หรือสลากออกสกินหรือเงินฝากออมสินประเภทฝากประจำแล้วแต่กรณีโดยเร็วที่สุด

*“๑๐” เพิ่มโดย ระเบียบ ตร.ฯ (ฉ.๑๖) พ.ศ. ๒๕๒๘ ถึง ๒๖ พ.ศ. ๒๕๓๕ ๓/๒๕

*“๑๑” เพิ่มโดย ระเบียบ ตร.ฯ (ฉ.๕) พ.ศ. ๒๕๓๑ ถึง ๒๒ ก.พ. ๒๕๓๑ ๑/๓๑

*“๑๒” เพิ่มโดย ระเบียบ ตร.ฯ (ฉ.๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึง ๒๔ เม.ย. ๒๕๔๑ ๑/๔๑

ลักษณะ ๗ การปล่อยชั่วคราว บทที่ ๒ สัญญาประกัน

๑๓๓

๔. แบบหนังสือแจ้งการอายัดของพนักงานสอบสวนที่มีไปถึงธนาคารนั้นให้พนักงานสอบสวนใช้ตามแบบท้ายระเบียบนี้

๕. เมื่อสัญญาประกันสิ้นสุดลงให้พนักงานสอบสวนรีบแจ้งยกเลิกการอายัดเป็นหนังสือไปยังธนาคารแห่งประเทศไทย หรือธนาคารออมสินที่รับแจ้งการอายัดโดยเร็ว

ข. การรับไบบังเงินฝากประจำของธนาคาร(Certificate of Fixed deposit) ตัวแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้จ่าย และธนาคารผู้จ่ายได้รับรองตลอดไปแล้ว หรือตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้ออกตัวเป็นหลักประกัน

๑. เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบความถูกต้องของหลักทรัพย์ พนักงานสอบสวนจะรับเป็นหลักประกันแต่เฉพาะไบบังเงินฝากประจำ ตัวแลกเงิน หรือตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารในจังหวัดเดียวกับที่ตั้งของสถานีตำรวจหรือที่ทำการ เป็นผู้ออกหรือเป็นผู้รับรองก็ได้

๒. ในกรณีที่มีข้อสงสัย ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบความถูกต้องของลายมือชื่อและอำนาจกระทำการของผู้ลงลายมือชื่อในหลักทรัพย์จากสมุดตัวอย่างลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามแทนธนาคาร (Authorized signature) ของธนาคาร หรือที่เรียกว่า “สมุดเขียว” หรือตรวจจากตัวอย่างลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามแทนธนาคารที่ธนาคารส่งให้พนักงานสอบสวนและอาจตรวจสอบเพื่อขอคำยืนยันจากธนาคารทางโทรศัพท์ด้วยก็ได้

๓. การรับหลักทรัพย์ประเภทนี้เป็นหลักประกัน ให้รับได้แต่เฉพาะเมื่อผู้มีชื่อเป็นเจ้าของไบบังเงินฝากประจำหรือผู้ทรงตัวแลกเงินหรือตัวสัญญาใช้เงิน ได้ยื่นด้วยตนเองและเมื่อได้ตรวจสอบว่าผู้นั้นเป็นเจ้าของหรือผู้ทรงที่แท้จริงกับได้สลักหลังหลักทรัพย์มอบให้แล้ว

๔. สำหรับกรณีตัวแลกเงินหรือตัวสัญญาใช้เงินนั้น ไม่พึงรับเป็นหลักประกันหากวันถึงกำหนดใช้เงินเกินสามปีนับแต่วันที่ออกตัวแลกเงินหรือตัวสัญญาใช้เงินนั้น

๕. เมื่อพนักงานสอบสวนรับหลักทรัพย์ประเภทนี้เป็นหลักประกันแล้วให้รีบแจ้งอายัดไปยังธนาคารผู้รับฝากเงิน ผู้รับรองหรือผู้ออกตัว แล้วแต่กรณี โดยเร็วที่สุด

๖. แบบหนังสือแจ้งการอายัดของพนักงานสอบสวนที่มีไปถึงธนาคารนั้นให้พนักงานสอบสวนพิจารณาใช้ตามแบบท้ายระเบียบนี้

๗. เมื่อตัวแลกเงินหรือตัวสัญญาใช้เงินที่พนักงานสอบสวนรับไว้เป็นหลักประกันถึงกำหนดใช้เงินในวันใด ให้ดำเนินการยื่นเพื่อให้ใช้เงินโดยเร็ว และให้ถือว่าจำนวนเงินที่ได้รับมาเป็นหลักประกันต่อไป

๘. เมื่อสัญญาประกันสิ้นสุดลงให้พนักงานสอบสวนรีบแจ้งยกเลิกการอายัดเป็นหนังสือไปยังธนาคารที่แจ้งการอายัดไว้โดยเร็ว

ค. การรับเช็คที่ธนาคารเป็นผู้สั่งจ่ายหรือรับรองเป็นหลักประกัน

๑. เช็คที่ไม่ได้ลงวันที่หรือลงวันที่ลွ่งหน้า ไม่พึงรับไว้เป็นหลักประกัน
 ๒. ให้ถือว่าการรับเช็คเป็นหลักประกันเป็นการรับหลักประกันประเภทเงินสดและให้ดำเนินการเรียกเก็บเงินตามเช็คทันที

ง. การรับหนังสือรับรองของธนาคารเพื่อชำระเบี่ยปรับแทนในกรณีที่เกิดสัญญาประกันเป็นหลักประกัน

๑. พนักงานสอบสวนจะรับแต่เฉพาะหนังสือรับรองของธนาคารในจังหวัดเดียวกับที่ตั้งของสถานีตำรวจหรือที่ทำการก็ได้

๒. ในกรณีที่มีข้อสงสัยให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบความถูกต้องของหนังสือรับรองของธนาคาร โดยการตรวจสอบลายมือชื่อและอำนาจกระทำการของผู้ลงลายมือชื่อในหนังสือรับรองหรือตรวจสอบกับธนาคารเพื่อขอคำยืนยัน

สำหรับโฉนดที่ดิน ซึ่งหมายรวมถึงโฉนดแผนที่ โฉนดตราจอง และตราจองที่ได้ตราไว้ว่าได้ทำประโยชน์แล้วนั้น หากมีผู้อื่นนอกจากผู้ร้องขอประกันเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมอยู่ด้วยต้องได้รับอนุญาตจากผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมนั้นด้วย

ทรัพย์สินอื่น เช่น เครื่องทองรูปพรรณและสิ่งอื่น ๆ ทำนองเดียวกัน ห้ามมิให้รับไว้เป็นหลักประกัน เพราะพนักงานสอบสวนไม่มีความรู้หรือความชำนาญเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินหรือสิ่งของนั้นๆ

ตามธรรมดาในหน้าที่ของพนักงานสอบสวนชอบที่จะใช้หลักประกันตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ ให้ใช้หลักประกันประเภทที่ ๑ และที่ ๒ คือมีเงินสด และหลักทรัพย์ตามที่ระบุไว้ใน ๑-๕ มาวาง ส่วนหลักประกันประเภทที่ ๓ นั้น ใช้เฉพาะกรณีจำเป็น ซึ่งไม่อาจหาหลักประกันประเภทที่ ๑ และ ที่ ๒ ได้เท่านั้น”

“ข้อ ๑๕๐ การรับเงินสดหรือหลักทรัพย์อื่นเป็นหลักประกัน ให้พนักงานสอบสวนออกหลักฐานการรับหลักประกันตามแบบทำระเบียบนี้ให้แก่นายประกัน

ข้อ ๑๕๐/๑ การเก็บรักษาเงินสดหรือเช็คที่เป็นหลักประกัน ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินประกันตัวผู้ต้องหาของสถานีตำรวจ พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ตามผนวกทำระเบียบนี้) *

ข้อ ๑๕๐/๒ แบบการรับ-จ่ายเงินประกันตัวผู้ต้องหาให้ใช้ตามแบบทำระเบียบนี้**

ข้อ ๑๕๐/๓ การเก็บรักษาหลักทรัพย์อื่นที่มีเงินสด หรือเช็คให้ถือปฏิบัติดังนี้

๑. ให้สารวัตรใหญ่ หรือสารวัตรที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานเป็นผู้เก็บรักษาหลักทรัพย์ดังกล่าวไว้ที่สถานีตำรวจ หรือที่ทำการนั้นๆ และให้ทำบัญชีลงรายการแสดงหลักฐานการเก็บรักษา การคืนหลักทรัพย์รายงานเสนอผู้กำกับการ หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเขต แล้วแต่กรณี เพื่อทราบอย่างน้อยเดือนละครั้ง อีกทั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายที่ไปตรวจราชการ ทำการตรวจสอบหลักฐานเกี่ยวกับการเก็บรักษา การคืนหลักทรัพย์ให้ถูกต้องกับที่รายงานเสนอทุกครั้งด้วย

๒. สำหรับตัวแลกเงิน และตัวสัญญาใช้เงินที่พนักงานสอบสวนรับไว้เป็นหลักประกันนั้นเมื่อถึงกำหนดใช้เงินในวันใด ให้นำยื่นเพื่อขอรับเงินโดยเร็วและถือว่าเงินที่ได้รับนั้นเป็นหลักประกันประเภทเงินสด แล้วให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเก็บรักษาเงินสดหรือเช็คตามข้อ ๑๕๐/๑ ต่อไป”

ข้อ ๑๕๑ การเรียกหลักประกันและการกำหนดเบี้ยปรับไว้ในสัญญาประกันที่จะให้เป็นไปโดยสมควรนั้น ให้พิจารณาถึงคดีที่กล่าวหาว่ามีโทษอย่างสูงเท่าไร ศาลเคยกำหนดโทษในคดีเช่นนั้นมาแล้วเพียงไร ตลอดจนพิจารณาว่า คดีเช่นนั้นถ้าเป็นการขอประกันต่อศาลแล้ว ศาลเคยกำหนดราคาประกันเท่าใด ทั้งนี้ให้ถือเอาคดีตัวอย่างที่เคยปรากฏมาแล้วเป็นส่วนมากเป็นเครื่องประกอบการวินิจฉัย เพื่อให้การกำหนดราคาค่าประกันได้เป็นไปโดยความเหมาะสม เพราะถ้าเรียกราคาค่าประกันสูงเกินไป ก็เป็นภาระอันหนักแก่ผู้ประกันเกินสมควร ถ้าเรียกราคาค่าประกันน้อยเกินไป หากเกิดการผิดสัญญาขึ้นก็จะเป็นการไม่เหมาะสมแก่ความผิด อาจเป็นช่องทางให้ผู้ต้องหาและนายประกันยอมให้ปรับ ตามสัญญาประกัน เพื่อแลกเปลี่ยนกับความผิดได้

“ข้อ ๑๕๐” แก้แล้วโดย ระเบียบ ตร.๗ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๕ ลง ๒๔ พ.ย. ๒๕๓๕ ลงชื่อ พล.ต.อ.สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ อ.ตร. ข.๔/๓๕

ข้อ ๑๕๒ โดยเหตุที่การทำสัญญาประกันเป็นนิติกรรมอย่างหนึ่งตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เจ้าพนักงานผู้ทำสัญญาจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ในส่วนที่ว่าด้วยนิติกรรม เช่น คู่สัญญาจะต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถที่จะทำนิติกรรมได้คือต้องไม่เป็นผู้อยู่ใไว้หรือเสมือนไร้ความสามารถ หากเป็นหญิงมีสามีก็ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสามีเป็นต้น ส่วนคู่สัญญาฝ่ายเจ้าพนักงานนั้น ควรระบุตำแหน่งพนักงานสอบสวนเป็นผู้รับสัญญา เพื่อความสะดวกในการดำเนินคดีต่อไป ในเมื่อจะมีการฟ้องร้องเพื่อบังคับตามสัญญาประกันนั้น

ข้อ ๑๕๓ การเขียนข้อความกรอกลงในสัญญาประกัน ให้ระมัดระวังเขียนข้อความโดยครบถ้วน ในลักษณะที่จะใช้บังคับได้ หากมีการผิดสัญญาประกันเกิดขึ้น

ข้อ ๑๕๔ ในสัญญาประกันนั้น นอกจากข้อความอย่างอื่นอันจะมีแล้ว จะต้องมิข้อความว่าผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกัน แล้วแต่กรณีจะปฏิบัติตามนัดหรือตามหมายเรียกของเจ้าพนักงาน ซึ่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว และเมื่อผิดสัญญาประกัน ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกันแล้วแต่กรณี จะใช้เงินจำนวนที่ระบุไว้ในสัญญาประกัน

(ให้ดูตัวอย่างสัญญาประกันท้ายข้อความในบทนี้)

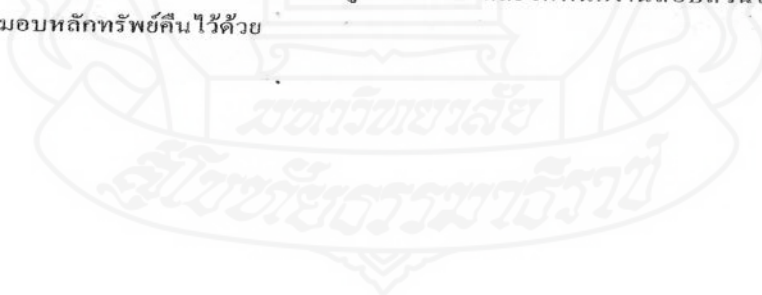
ข้อ ๑๕๕ สัญญาประกันของพนักงานสอบสวน ใช้ได้ในระหว่างการสอบสวนหรือจนกว่าผู้ต้องหาถูกศาลสั่งขังระหว่างสอบสวน หรือตลอดไปจนถึงศาลประทับรับฟ้องเท่านั้น

ในกรณีที่ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณาตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ได้ปล่อยตัวผู้ต้องหาไปชั่วคราวแล้วนั้น ตามปกติให้พนักงานสอบสวนดำเนินการให้สามารถนำตัวส่งพนักงานอัยการได้ ในเมื่อพนักงานอัยการต้องการตัว

ข้อ ๑๕๖ โดยความปรากฏต่อมาหรือเนื่องจากกลฉ้อฉลหรือผิดหลง ปรากฏว่าสัญญาประกันต่ำไปหรือหลักประกันไม่เพียงพอ เจ้าพนักงานมีอำนาจเรียกผู้เกี่ยวข้องข้อกับสัญญามาพร้อมกันในกรณีแรกให้เปลี่ยนสัญญาประกันให้จำนวนเงินสูงขึ้น ในกรณีหลังให้เรียกหลักประกันเพิ่มหรือดีกว่าเดิม

ข้อ ๑๕๗ การขอลอนสัญญาประกันหรือขอลอนหลักประกัน ย่อมทำได้เมื่อทำสัญญามอบตัวผู้ต้องหาคืนแก่เจ้าพนักงาน

ข้อ ๑๕๘ เมื่อคดีถึงที่สุดหรือเมื่อความรับผิดชอบสัญญาประกันหมดไป ให้คืนหลักประกันแก่ผู้ทำสัญญาประกันหรือผู้แทน ซึ่งรับมอบอำนาจโดยถูกต้องรับคืนไปภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันหมดความจำเป็นที่จะต้องประกันตัวผู้ต้องหา นั้น และให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีหลักฐานในการส่งมอบหลักทรัพย์คืนไว้ด้วย

“ข้อ ๑๕๕ การบังคับให้ชำระเบี้ยปรับตามหลักประกัน ในเมื่อมีการผิดสัญญาประกันนั้น ให้แจ้งให้นายประกันจัดการชำระเสียก่อนภายในเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันผิดสัญญา เมื่อได้รับเงินเบี้ยปรับแล้วให้นำเงินส่งกองการเงิน กรมตำรวจ หรือคลังจังหวัดแล้วแต่กรณี ในวันรุ่งขึ้น แล้วรายงานให้ทราบตามลำดับจนถึงกรมตำรวจ หากนายประกันไม่ชำระเบี้ยปรับหรือมีข้อโต้แย้งประการใด เมื่อเห็นว่าจำเป็นจะต้องดำเนินการฟ้องศาลแล้วให้คำนวณค่าธรรมเนียมศาลก่อนว่า จะต้องใช้จ่ายเป็นจำนวนเท่าใด แล้วเสนอตามลำดับจนถึงกรมตำรวจ เพื่อกรมตำรวจจะได้พิจารณาสั่งการในเรื่องค่าธรรมเนียมและดำเนินการต่อไป

การที่จะดำเนินการฟ้องร้องนายประกันยังศาล เพื่อให้บังคับเรียกเบี้ยปรับให้ตามสัญญาประกันนั้น จักต้องระมัดระวังว่า คดีที่จะฟ้องนั้นมีทางชนะได้แน่นอนประการหนึ่งและอีกประการหนึ่งเมื่อชนะคดีแล้วนายประกันซึ่งเป็นจำเลยสามารถที่จะใช้เงินค่าปรับและค่าธรรมเนียมศาลได้ด้วย หรือมีหลักทรัพย์พอที่จะยึดใช้ค่าปรับและค่าธรรมเนียมได้มีฉะนั้นแล้วการฟ้องศาลอาจเสียค่าธรรมเนียมเปล่า จึงให้ระมัดระวังในข้อนี้ด้วย

เมื่อกรมตำรวจได้สั่งให้ดำเนินการฟ้องร้องนายประกันเพื่อให้ศาลบังคับให้ชำระเบี้ยปรับตามสัญญาประกัน และศาลพิพากษาอย่างไรแล้วหากพนักงานสอบสวนจะอุทธรณ์หรือฎีกาต่อไปหรือไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ให้เสนอขออนุมัติ กรมตำรวจก่อน อนึ่ง หากจำเลยเสนอขอทำความตกลงหรือประนีประนอม ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนรับข้อตกลงหรือยอมประนีประนอม ก่อนได้รับความเห็นชอบจากกรมตำรวจ เป็นอันขาด”

ข้อ ๑๕๕ นี้ แก้ไขโดยระเบียบ ตร.๑ (ฉ.๒) พ.ศ. ๒๕๑๒ ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๒
ลงชื่อ พล.ต.ท. จำรัส มัญญานนท์ รอง อ.ตร. ร.ก.อ.ตร.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	ร้อยตำรวจเอก ชัยยุทธ อินแสน
วัน เดือน ปีเกิด	16 พฤศจิกายน 2527
สถานที่เกิด	อำเภอคอนคม จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ.2549 ประกาศนียบัตรทนายความ รุ่น 29 เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 62
สถานที่ทำงาน	สถานีตำรวจภูธรเมืองนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
ตำแหน่ง	รองสารวัตร(สอบสวน) สถานีตำรวจภูธรเมืองนครปฐม

